

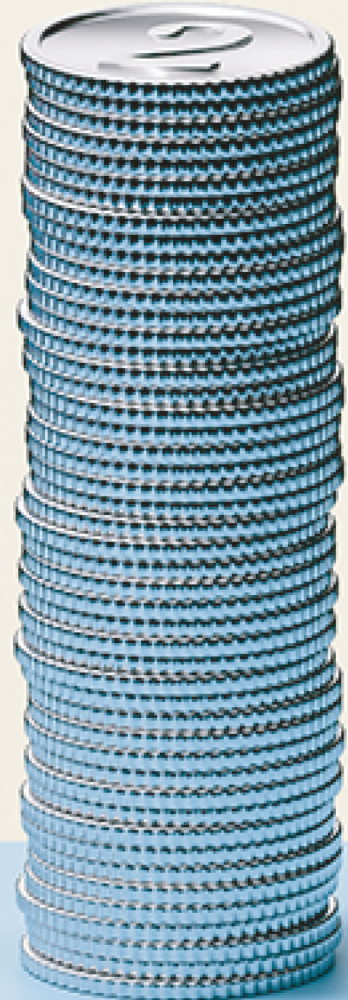
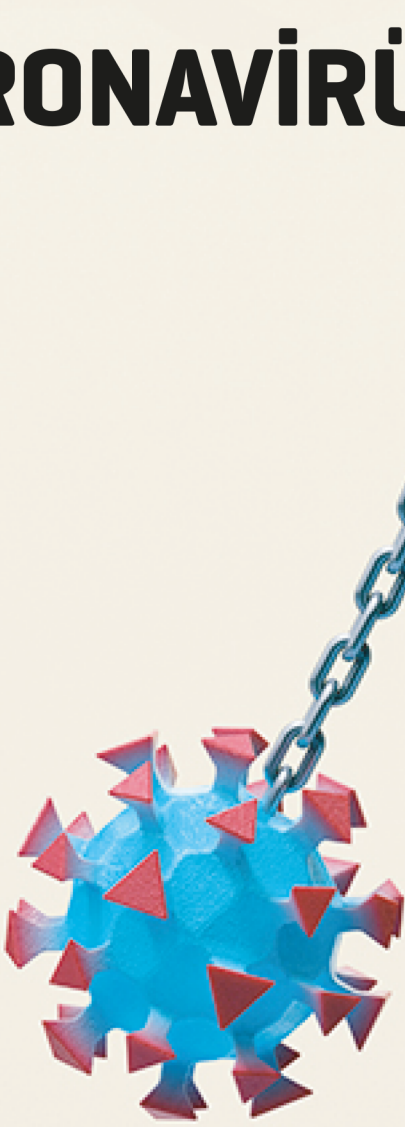
Yeni Demokrat Gençlik

Biz kendimizi dünyayı temellerinden sarsacak bir davaya adadık!

Siyasi Gençlik Dergisi, Sayı: 15, Nisan - Mayıs: 2020, Ücretsiz Dijital Baskı - ISSN: 2149-1208

KORONAVİRÜS:

**KAPİTALİZM
DİZ ÇÖKTÜ
AMA DIŞLERİNİ
GÖSTERİYOR**

**GENÇLİK DAYANIŞMAYI
BÜYÜTÜYÖR**

Merhaba,

Dergimizin 15. sayısı ile birlikte sizlerle buluşuyoruz. Koronavirüs salgınının dünyayı sarstığı bir süreci yaşıyoruz. Her gün binlerce insanın hayatını kaybettiği ve virüsün binlerce insanı enfekte ettiği bir güne uyanıyoruz. Ezilen milyonların kaygıları ve çelişkileri dünyanın neresinde olursa olsun ortaklaşmış durumda. Hiçbir sınır ve sınıf tanımadan hızla yayılan virüsün etkilerini sınıf ve sınırlar arasındaki uçurumu sürekli büyüten kapitalizm daha da derinleştirmektedir. Sağlık sisteminden eğitime, çalışma alanına kadar bütün sistemlerinin insanı değil büyük sermayeleri koruma odaklı dizayn edilmiş olduğunu salgınla birlikte bir kez daha görüyoruz/yaşıyoruz.

İnsanlar salgın karşısında korunmasız bırakılarak çalışmaya zorlanıyor. Evde çalışmak zorunda kalanlar yoğun mobinge maruz kalıyor, çalışma saatleri uzuyor. Fotoğrafın daha kötü kısmında ise işten çıkarılanlar, zorla ücretli izne ayrılanlar var. Salgın kontrol altına alındığında da halk büyük bir yükü karşı karşıya kalacak. Egemenlerin bugünkü tutumu salgının ekonomik faturasını halka çıkaracaklarının ilanı biçiminde.

Salgına karşı dayanışmanın çeşitli şekillerde örülme-ye çalışıldığı bu dönemde, egemenler hak gasplarını kalıcılaştırmaya çalışırken, bizim de ezilenlerin dayanışma kanallarına daha fazla sarılmaktan ve güçlendirmekten başka seçeneğimiz yok.

Salgın vesilesi ile egemenler ezilenlere yeni yeni saldırılar hazırlamakta. Ve küresel bir pandemi karşısında bütün pervasızlıklarını sergilemekten geri durmamakta. Salgının coğrafyamızda açığa çıktığının duyurulmasının peşi sıra devletin yaptığı ilk hamle HDP belediyelerine kayyum atamak oldu. Bir koz olarak kullandığı mültecileri, bir aydır sınırdan durmaya zorlayan politikasını, bir gecede salgını bahane ederek yaptığı saldırı ile başka bir boyuta taşıdı. İnfaz yasası ile kadın katillerini, tacizci-tecavüzcüleri, çocuk istismarcılarını kendilerine tetikçilik yapan çeteleri serbest bırakırken siyasi tutsaklar, gazeteciler vb salgın karşısında hapishanelerde savunmasız bırakıldı.

Çok yönlü saldırıların olduğu bu süreci dergimize taşımaya çalıştık. Dergimizin bu sayısında 2019 aralık ayında gerçekleşen 13. YDG konferansına ait tartışmaları taşıdık. Konferans tartışmalarının bir devamı olarak Sanayi 4.0 gündemiyle hazırladığımız dosyayı siz okuyucularımıza sunuyoruz.

Salgın, karantina gölgesinde fiziksel mesafeye duyulan zorunluluğun bir parçası olarak bir çok gazete, dergi vb dijital ortamda yayınlanmaya başladı. Biz de dergimizin bu sayısını bu nedenle dijital ortamda yayınlama kararı aldık. Yoğun emek ve kolektif bir çalışmanın ürünü olan dergimizi keyifle okumanı diliyoruz.

Umut ve dirençle...

İsyan:.....	2-4
Ötekinin intikamı:.....	6-8
Forum:.....	10-12
İntiharlar ve Covid-19 ile Derinleşen Sorunlar :.....	13-15
Helin Bölek Açlık Dört Mevsim Devam Ediyor :.....	17-18
Denge Ciwanên:.....	19-20
Mülteci Yurtsuzluğu:.....	21-22

Kolektifin Sesi:.....	23-25
DOSYA Sanayi 4.0'ın Dünyasında Genç Olmak :.....	26-42
Gençlikten Notlar:.....	45-47
Geleceğin Öznelerini Oluşturmak:.....	48-51
Genç Kadın:.....	54-55
Kadın ve Çocuk Düşmanları Affedilemez:.....	56-57
Bellek:.....	60-61

İLETİŞİM

| YDGiletisim

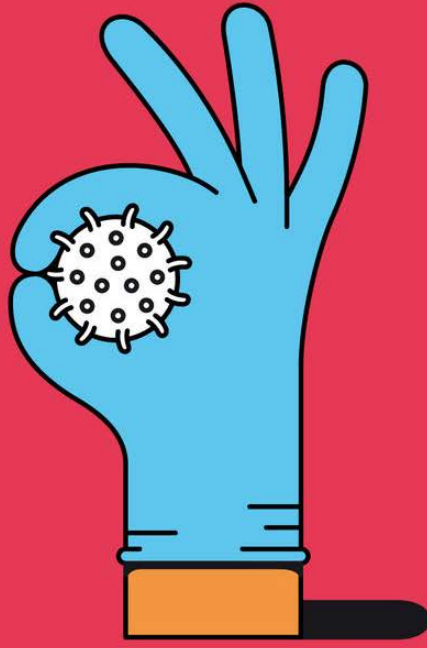
| yenedemokratgenclik@gmail.com

| www.yenedemokratgenclik.com

Nisan Yayıncılık ve Basım Sanayi Ltd. Şti. Yönetim Yeri: Katip Mustafa Çelebi Mah. Tel Sok. No: 25 Kat: 3 Daire: 9 Beyoğlu/İstanbul **Tel:** 0 212 293 73 76 **Sorumlu ve Yazı İşleri Müdürü:** Vedat Yeler **Baskı:** Ezgi Matbaacılık, Çobançeşme Mah. Sanayi Cad. Altay Sok. No: 10/A Blok İstanbul/Beyoğlu

Dergimizi bu adreslerden temin edebilirsiniz Merkez Büro: Katip Mustafa Çelebi Mahallesi Tel Sokak No: 25 Kat: 3 Daire: 9 Beyoğlu/İstanbul **Tel:** 0 212 293 73 76 **Ankara:** Cumhuriyet Mahallesi, Tuna Caddesi, Çanakçı İşhanı, No: 11/46, Çankaya **İzmir:** Konak Mahallesi, Faik Muhittin Adam Caddesi, Nafiz Tınaz Çarşısı, No: 28 Kat:1/102, Konak **Tel:** 0232 484 72 83 **Bursa:** Atatürk Caddesi, C Koruyucu İşhanı, Kat: 5, No: 262, Osmangazi **Tel:** 0224 225 15 05 **Erzincan:** Ordu Caddesi, Ordu İşhanı, Kat:3, No: 318, **Tel:** 0446 223 45 82

Till Lauer

Ezilenlerin Birlikteliği, Koronavirüsten Daha Tehlikeli!

Dayanışma ezen ile ezilen arasında olabilecek bir durum veya olgu değildir. Dayanışma sınıflı toplumda, ezilenlerin var olan ezilme haline karşı geliştirdikleri bir silahtır; direncin yaşamla kavuşturulmasıdır. Dayanışma, ezilenlerin mevcut sistemdeki kendilerine dayatılanlara karşı koydukları bir araçtır.

Dergimizin yayına hazırlandığı bugünlerde yaşamımızın önemli bir bölümünü koronavirüs ya da bilimsel adıyla COVID-19 oluşturuyor. Tüm dünyayı aylardır kasıp kavuran bu virüsün, Mart ayının ortası itibariyle yaşadığımız topraklara da giriş yaptığının açıklanması ile birlikte birkaç gün içerisinde yaşamın olağan akışında büyük değişimler oldu. Virüsün hızlı yayılması ve ölümler, "EvdeKal" çağrıları eşliğinde "sosyal mesafe" denilen kavramlaştırmanın hayatımıza girmesine; toplumsal temasın fiziksel olarak en aza indirgenmesine neden oldu. Ancak bunlar mevcut tablonun genel hatlarını oluşturuyor yalnızca.

Meseleyi bütünlüklü olarak incelemek; neyi-nasıl-neden yaşıyoruz, yaşadıklarımızın hakim sınıflar ve kapitalist-ataerkil sistem açısından anlamı nedir, bu anlam nasıl bir gelecek yaratma peşindedir gibi soruların cevaplarını daha net ele almamızı sağlayacaktır. Kaldı ki yaşadığımız topraklarda devletin COVID-19 öncesi ve sonrasındaki siyasal, politik süreci işletişine göz atmak dahi, içerisinden geçmekte olduğumuz günlerin anlamını göstermeye yetecektir.

Gündemler değişse de yakıcılığı aynı yerden...

Her ne kadar koronavirüs gündemi yakıcılığını korusa da güncel siyasal sürecin ilerleyişinin hızı bugünden yarına yakıcı olan başka başka gündemlerin hayatımızda yer almayacağı anlamına gelmiyor. Nitekim bir hafta önce gündemimizi yakıp kavuran konular, yerini bir başkasına hızla bırakıyor. Hatırlayalım, virüsten önce hayatımızda TC devletinin Suriye'ye dönük işgal ve ilhak politikaları kapsamında yaşananlar vardı. İdlib'deki asker ölümleri ve TC'nin "mülteci kozu" yaşamımızın odak noktasındaydı. Mevcut sistemin yaşadığı siyasal-ekonomik krizin yansımalarının dünya üzerinde kapitalist-empyalist ülkeler nezdinde güç dengelerinin yeniden belirlenmesi gibi bir etkisi varken bunun sosyo-ekonomik yapısı TC devleti gibi olan devletlere yansımalarını en net haliyle bu süreçte gördük-görüyoruz. Sistemin her yapısal kriz döneminde güçler dengesinde yeni arayışlar olur ve bu kapsamda ABD-Rusya-Çin üçgenindeki rekabet hali Suriye üzerindeki savaş üzerinden kendisini açığa vuruyor; bölgede bir karakol görevi gören TC

devleti ise sistemin yapısal krizinin kendisinde vücut buluşuna dair çözüm yollarını güçler dengesinde uygun konumu ararken yaratmaya çalışıyor. Bu anlamda içteki krizini ise ördüğü süreçle uyumlu bir şekilde yürütmeyi ihmal etmiyor. Politikalarına karşı gelebilecek itirazların ve toplumsal muhalefetin oluşumunun önünü şovenizmi besleyerek; faşizmi doruk noktalarına çıkararak almaya çalışıyor.

Dünya üzerindeki ekonomik kriz yaşadığımız topraklarda da işsizler ordusunun gün geçtikçe büyümesi, zenginler ve yoksullar arasındaki uçurumun büyümesi, sermayenin korunup kollanmasına dair politikaların hız kazanması ve ara sınıfların yok olarak zengin-yoksul ayrımının keskinleşmesi şeklinde can buluyor. Geleceksizliğin gençler için yaşamın bir parçası kılınması ve orta sınıfın hızla yoksullaşması henüz birkaç ay öncesinde yaşamımızın odak noktasında duran intiharların sebebi olarak karşımıza çıkıyor.

Şunu belirtmekte fayda var; bu ve daha fazlasıyla gündemlerin bugünden yarına bu kadar hızla değişmesi, yakıcılığının beslediği yeri değiştirmiyor. Bu yakıcılık ise sistemin içerisinde olduğu kriz halinden kaynaklanıyor.

*Erdoğan'ın
"Neşen yerinde"
diyerek espri
yapması gün-
demleşirken bu
neşeli hallere
sebepe olan
maddenin
kimlerin neşe-
sinden çalacağı
ise net.*

Herkes kendi sağlığından ve yoksulluğundan mesul!

Bu siyasal ve ekonomik atmosferde koronavirüsü karşılayan TC devletinin yaşadığımız sürece dair adımlarında halk sağlığı elbette ki öncelikli konusu değil. "EvdeKal" kampanyası eşliğinde halkın genel hijyen kurallarına uyması, "sosyal mesafe" kuralını yaşamsallaştırması yönlü çağrılarda bulunan devlet kişisel DHAL'imizi ilan etmemizi salık vererek gerekli önlemleri almaktan kendini azade etmiş durumda.

Koronavirüs vakasının görüldüğü ilk günlerde cumhurbaşkanı R.T.Erdoğan'ın açıkladığı Ekonomik İstikrar Paketi koronavirüsün halk sağlığından ziyade sermayenin elini güçlendirmek için bir araç olarak kullanıldığının göstergesidir. 21 maddelik paketin içeriğine dair açıklamalarda bulunan Erdoğan'ın paketteki ilk maddeyi açıkladıktan sonra Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu'na dönerek, "Neşen yerinde" diyerek espri yapması gündemleşirken bu neşeli hallere sebepe olan maddenin kimlerin neşesinden çalacağı ise netti: Küçük işletme sahipleri, işçi ve emekçiler. 100 milyar liralık bir kaynak setini devreye alan bu pakette perakende, AVM, demir-çelik, otomotiv, lojistik-ulaşım, sinema-tiyat-

Capitalism

Aysu Bekar

ro, konaklama, yiyecek-içecek, tekstil-konfeksiyon ve etkinlik-organizasyon sektörleri için muhtasar ve KDV tevkifatı ile SGK primlerinin Nisan, Mayıs ve Haziran ödemelerini 6'şar ay ertelenirken paket büyük patronların derdine önemli ölçüde çare oluyor. Küçük işletmelerin iflasının yolu açılırken işsizlik ve yoksulluğun katmerleşeceğinin de işareti olan bu paketin ardı sıra ilerleyen haftalarda "Milli Dayanışma Kampanyası" ile Erdoğan yine karşımızdaydı!

Merkez Bankası'nın zor günler için ayırdığı ihtiyaç akçesini harcayan ve işçi-emekçilere virüse karşı sadece kolonya bırakan devlet bununla da yetinmeyerek IBAN numarası vererek zaten açlık ve yoksulluk içerisinde olan milyonlardan para yardımı beklediğini açıkladı. "EvdeKal" çağrılarının çok küçük bir zümre için geçerli

COVID-19 bugün, mevcut sistemin yapısal krizine karşı çözüm yolları arayışında bir hızlandırıcı olarak görev görmektedir.

olduğu, milyonlarca işçi ve emekçinin bu süreçte daha da ağırlaştırılan güvencesiz ve esnek çalışma şartlarında karantina dışında olduğu, işsizler ordusunda yer almanın "kolaylaştığı" günlerden geçerken başlatılan kampanya, dayanışma gibi sadece ezilenlere ait olabilecek bir kavram kullanılarak gerçekleştirilmeye çalışılıyor.

Dayanışma nedir, kimler arasında olur?

Dayanışma ezen ile ezilen arasında olabilecek bir durum veya olgu değildir. Dayanışma sınıflı toplumda, ezilenlerin var olan ezilme haline karşı geliştirdikleri bir silahtır; direncin yaşamla kavuşturulmasıdır. Dayanışma, ezilenlerin mevcut sistemdeki kendilerine dayatılanlara karşı koydukları bir araçtır. Dolayısıyla bugün "Milli Dayanışma Kampanyası" adı altında yürütülen süreç sadece ekonomideki istikrar(!) için değil, ezilenlerin en önemli aracının altını boşaltmak için de ele alınmaktadır.

Hakim sınıf ideolojisinin ezilenlerin birlikte mücadelesine karşı "incelikli" saldırılarının bir yansıması olan bu kampanya tekil bir örnek değil bu süreçte. Birlikte olmamızın, birlikteliğimizden güç bulmamızın önünün koronavirüsün yaşamlarımızda yer almasının ilk günlerinde sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlara soruşturma açılması tehdidiyle, "EvdeKal" çağrısının işçi ve emekçiler için bir gerçekliğinin olmadığını dile getiren bir işçinin gözaltına alınmasıyla, her akşam sağlık çalışanları için gerçekleştirilen alkış eyleminin "Camilerden Hutbe" alternatifiyle bastırılmasıyla kesilmeye çalışılmasının adımlarıdır. Bu adımlar ise TC devletinin ezilenlerin birlikte mücadele hattını örmesinin, dayanışma ruhunu yakalamasının koronavirüsten daha tehlikeli bulduğu gerçeğine işaret etmektedir.

COVID-19 bugün, mevcut sistemin yapısal krizine karşı çözüm yolları arayışında bir hızlandırıcı olarak görev görmektedir. Esnek ve güvencesiz çalışma koşullarını olağanlaştıran, bir avuç azınlığın elindeki zenginliği garanti altına almak için yoksulluk ve sefaleti yaygınlaştıran, toplumsallığı bireyselliğe evirtme gayesini pekiştiren sistemin en güçsüz olduğu süreçten geçmekteyiz. Bu güçsüzlüğü bizim gücümüz haline getirmemiz, mücadele yöntem ve araçlarındaki yeniyi arayışımıza odaklanmamız, dayanışmamızı güçlendirmemizden geçmektedir.

Sosyal M E S A F E Y E Dair

2019'un Aralık ayında Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkan ve halk arasında korona virüs denilen Covid-19 salgını kısa bir sürede dünyanın dört bir yanına yayılarak çok sayıda ölüme yol açtı. Salgının bu aşamada henüz bir ilacı veya aşısı yok. Bu sebeple salgın etkisini günden güne arttırarak yayılmaya devam ediyor. Wuhan'da uygulanan karantina ve sonrasında sokağa çıkma yasakları ve doktorların yoğun çabalarıyla salgın denetim altına alınabildi ancak dünyanın geri kalanında bu pek başarılılabilmiş değil. Hastalığı ağır geçirenler şimdilik hastanelerde solunum cihazına bağlanarak kurtarılmaya çalışılıyor.

Özellikle son zamanlarda tüm dünyada patlak veren emperyalist-kapitalist sistemin içine girdiği çıkmaz daha çok derinleşerek devam ederken bu kriz koronavirüs ile bambaşka bir duruma gelmiştir. Tabi bu durumdan zararlı çıkartılmak istenen yine ezilen-emekçi kesim olacaktır. Öte yandan salgının sınır, sınıf ayırmadığına yönelik yapılmaya çalışılan propaganda tamamen egemenlerin isteyeceği bir algıdır. Evet zengin de yoksul da bu salgına yakalanabilir, ancak yaşadığımız sistem ve ülke gerçekliğinde açıktır ki sağlık hizmetlerine erişim ve tedavi uygulaması kesinlikle sınıfsaldır. Devlet hastanelerinde bulunmayan erken tanı kitleri iktidara yakın şahısların ellerinde oyuncak haline gelmiştir. Sistem tabi ki tercihini çoktan yapmış ve kimseyi şaşırtmayarak tüm sağlık imkânlarını sermayenin hizmetine sunmuştur. Halka ise bu hizmetlerden yararlanma imkanı sunulmazken çözüm yöntemi, "Bu hastalığa karşı elimizde güçlü bir koz var... yakalanmamak" olarak belirtilmiştir. Akabinde ise halka "evde kal" çağrısı yapılarak kendilerince önlemi almış oldular. Halka evde kal çağrısı yapıp, kendi OHAL'lerini ilan etme çağrısında bulundular. Ancak bu çağrıları yaparken yaşamak için çalışmak zorunda olan emekçilerden söz etmediler.

Kafe, bar, restoran, otel gibi özellikle özel sektörün hâkim olduğu iş yerleri kapatılmış ve buralarda çalışan emekçiler zorunlu ücretsiz izine çıkartılmıştır. Her yerden evde kal çağrılarının yapıldığı bu günlerde bir kesim yüzlerinde maske ile milyonluk ihaleler yaparken başka bir kesim ise ücretsiz izinde olduğu için alayacağı asgari ücreti ile kirasını, faturasını, gıda alışverişini nasıl yapacağını düşünmektedir.

Tüm bunlar yaşanırken egemenler salgını fırsata çevirmeye çalışmakta ve yoksul halka yapılması gereken yardımlar misli ile sermayeye yapılmaktadır. Evden çalışmanın teşviği, salgın gerekçe gösterilerek işten

çıkarmalar ile emekçilerin dişi tırnağı ile kazandığı haklar da bu vesile ile yok edilmek istenmektedir.

Yeni önlem sosyal mesafe

Salgının giderek artması ve yayılmasından dolayı getirilen yeni önlemlerden biri de sosyal mesafedir. Evet, sosyal mesafe salgının yayılmasını engellemek için önemli bir tedbirdir. Ancak bu virüse karşı alınabilecek en önemli önlem halk sağlığı için gerekli somut adımlardır. Görünen o ki salgın karşısında ezilenlerin kurtuluşu yine dayanışma ve birlik olacaktır. İnsanlar toplumdan uzak, bireysel yaşama itiliyor. Dünyanın karşısında durmadığı bir salgın ile karşı karşıya ve yalnız bırakılıyor. Halktan bu salgınla tek başına mücadele etmesi bekleniyor. Böylesine ağır bir süreçten geçerken ve devlet sermayeyi yalnız bırakmayıp kol kanat gerekirken öte yandan ezilenleri ise bu salgın ile karşı karşıya bırakıyor. Ve bu vesile ile aslında devlet var oluş amacının ne olduğunu tekrar tekrar bizlere göstermiş oluyor.

Tüm bu yaşananlar aslında hepimiz aynı gemideyiz yalanını da çürüten bir yerde durmaktadır. Bizim gemimiz ezilenlerin gemisidir ve bu geminin bu fırtınalı okyanusta ayakta kalması da ancak örgütlü hareket etmekten ve birlik olmaktan geçmektedir. Unutmayalım, bizler sadece bu salgına karşı mücadele vermiyoruz; bunun yanında egemenlere karşı olan kavgamız da devam etmektedir. Bu günler ancak ve ancak dayanışma ile aşılabacaktır.

Ötekinin İntikamı ve Ötekiler...

Baştan sona kadar her şey birbirine o kadar bağlı ki bu salgın bazılarımızın sorgulama yeteneğini kuvvetlendirirken bazılarımızın devlet aklını daha fazla ortaya çıkarmasına sebep oldu. Bu akla, cehaletin ürünü demek, başka bir cehalettir. Sistemin aklından sıyrılabilenlerle sıyrılamayanların birbirini ötekileştirmesine sebep olur.

Çizim | Murat Başol

Dünya doğanın intikamıyla karşı karşıya. Korona virüsün nereden nasıl çıktığı ile ilgili bir sürü araştırma ve devamında gerçekliği henüz kanıtlanamamış bir sürü haber okuduk. Kimse bu salgının doğayı tahrip etmenin karşılığı olduğunu düşünmek istemedi. El birliği ile işlenmiş suçlarda, suçu bir kısma yıkmak geri kalanı için vicdan muhasebesinden kurtulmak anlamına gelir. Çin ve Çinlilerin yedikleri yiyecekler, Çin'in büyük hayvan katliamlarını gerçekleştirmesi... Nitekim domuz gribi de Çin'de domuzların toplu katliamından sonra ortaya çıkmıştı. Gözden kaçırılan şey şu ki dünyanın geri kalanı vegan ve doğa aşığı değil...Savaşlarda ölümcül silaha dönüştürülerek katledilen kuşlar, sağlık adına üzerinde ilaç deneyi yapılan fareler, insanların su tüketimine ortak olmasından hoşlanılmadığı için katledilen develer, yeni işletmelerin parçası haline getirilen doldurulmuş denizler, bir tek kibritle büyük mağaza ya da otel zincirine dönüştürülen ormanlar, atmosferi ölüm sahasına dönüştüren bombalar, zehirli sanayi atıkları... Tüm bunları örtbas etmek küresel sermaye için de, bu döngünün kültürel ve ekonomik olarak parçası olan insanlar için de çok kolay olacaktı. Ortada evrensel bir yanlış varsa bir çoban kuyuya fısıldayacak, kuyudan su alan tüm köylüler o fısıltıyı dört bir yana yayacaktı. Böylece suçlu hakkında dilden dile konuşul-

duğundan hemfikir olunacaktı. Yani evrenselleştirilmiş toplum yasaları kendileri için en uygun suçluyu arayıp bulacak ve infaz edecekti. Böylelikle korona virüs için de bir suçlu bulundu.

Bu coğrafya insanı için de toplum yasaları, tanrı kelamı niteliğindedir. Tüm neslini de bu yasalara uygun yetiştirir. Eğer toplumu sarsacak bir olay varsa hemen suçluları bulunur. Yargılanır, ötekileştirilir, tecrit edilir. Korona virüs sebebiyle 65 yaş ve üstü için sokağa çıkma yasağı geldiğinde şahit olduğumuz kepezelik de evrensel yargı sisteminin ufak bir örneğiydi aslında. Burayı açmadan önce doğal afetler ile ilgili toplumun ötekileştirme kozunu nasıl kullandığına dair ufak bir örnek vermek istiyorum. Yakın zamanda yaşanan Elazığ depremi ile ilgili Yıldız Teknik Üniversitesi'nin profesörlerinden Bedri Gencer "küçük yaşta kız çocuklarının evlendirilmesine karşı çıktığı için bu felaketler başımıza geliyor" demişti. Eminim şu an Gencer Bey(!) korona virüs salgını için bundan daha fazlasını düşünüyor. "Kız çocuklarının okulda ne işi var! Sokaklarda kadın mıdır erkek midir ne olduğunu bilmediğimiz ahlaksızlar yürüyüş düzenliyorlar, başımıza taş yağacak!" Ah o taşlardan birisi de sana gelse keşke...

Neyse, devletin korona virüse karşı önlem diye koyduğu sınırlama, 65 yaş ve üstünün suçlu ilan edilme-

sine sebep oldu. Gençlerin acımasızlığına şahit olduk. Bu acımasızlığın kökünde ötekileştirme vardı. Bir bütün toplumun onları yetiştirirken hamurlarına kattıkları ötekileştirme apaçık ortaya çıktı. Bir kesim gençlerin terbiyeden yoksun olduğundan, feryat figan yakınırken bir kesim de yaşlıların inatla evde durmak istememelerini ayıpladı. Herkes kendi suçlusunu ilan etmiş oldu.

Bizim gibi ülkelerde insanlar emekli olduktan sonra dahi çalışmak zorundalar. Çalışmak bu coğrafyada bir nevi sosyal aktivite haline gelmiş durumda. Vücudunuz artık isyan etse de yüzünüzde güller açma işe gitmeyi tercih edersiniz! Çalışma hayatınız bittikten sonra da ölüm ve yalnızlıkla aranızdaki mesafe azalmış oluyor. Son günlerinizi çalışırken hayal ettiğiniz gezmelerle tozmalarla geçirmek istiyorsunuz. Tabi burada diğer Avrupa ülkelerinin emeklilerinden bildiğimiz dünya turlarından bahsetmiyorum. Parklarda gezmek olsun, inşaat izlemek olsun, evden en uzak fırından ekme almaya gitmek olsun, bu aktiviteleri yaparken hiç tanımadığın akranlarınla sohbet etmek olsun; bunların birer yalnızlığı öteleme aracı. Zaten çocuklar, torunlar işten güçten, okuldan sınavlardan başını kaldırıp da ayda bir ziyarete ancak gelebiliyorlar. Şimdi biri çıkıp diyor ki parka gitme, ekme almaya çıkma, yan taraftaki inşaatı izlemeye kapının önüne bile çıkma... Çocukların, torunların yanına yaklaşmasın...Yani en çok korktukları yalnızlık ve ölüm korkusu ile dört duvar arasına sıkışmış oluyorlar. Evinin ihtiyaçlarını karşılayacak yakınları olmayanlar içinse daha korkunç. Bu zamana kadar her işini kendisi halletmiş birisi için devlet yetkililerinin sunduğu kısmi çözüme [kolluk kuvvetlerinin 65 yaş ve üstünün taleplerini, ihtiyaçlarını karşılamak vs.] başvurmak kolay olmayacaktır. Bu durumda maddi-manevi ihtiyaçlarını karşılamak için inatla dışarı çıkan dayılarımızı, teyzelerimizi dışarda virüsten daha tehlikeli bir "düşman" bekliyordu; ötekileştirmede çığır açan gençlerimiz, çocuklarımız... Polis anonsuyla dışarıdaki teyzeleri korkutanlar mı dersin; babasını, dedesini eve kilitleyip camdan dışarıya sarkmalarını kırdıyarak videoya çekenler mi... Ah bizim insanlıktan nasibini almamış acımasız gençlerimiz... Peki şimdi bizim hikayemizin suçlusu bu gençler mi?

Kim öğretecekti ki onlara insanlığı? Onları büyütürken kendisi gibi gözükmeyen herkesi ötekileştirme yetkisi veren büyüklerimiz mi? Bunu sistemleştirmekle övünen ve en önce okul sıralarında ötekileştirmenin kitabını okutan devletin hiç mi suçu yok? Bu durumun örneklerini bulmak çok da zor değil. İlla ki hayat bilgisi kitaplarına bakmak gerekmiyor. Herhangi bir matematik probleminde bile bunu okuruz. Kız öğrenciler saatte

x hızda koşarken "erkek" öğrenciler 5x hızda koştuklarına göre yarışmanın galibi hangi takımdır? Zaten böyle bir problem içerisinde bir cinsiyet yönelimi aramak yersiz olur. Topluma baş eğdiren tanrı kelamı kurallarının ilki dünyada yalnızca iki cinsiyetin olduğudur. Hayata dair ne varsa heteroseksizmin bir aracı haline getirir.

Daha doğmadan kız için pembe, oğlan için mavi yastık yapılırken şimdilerde tüm renkler ötekinin rengine dönüştürüldü. Sistem için gökkuşağı ahlaksızlığın sembolü haline geldi. Gençlere, çocuklara kalan griler oldu. Ötekileştirmenin, türcülüğün, ayrımcılığın rengi de ancak gri olabilirdi. Bu kavramların kurallarını yazanların takım elbiseleri gibi... O kadar gri ki gözleri, doğanın gözyaşı rengini görmedikleri gibi intikamından döktüğü kanın kırmızısını da görmediler. Doğa kapımızı ölümle çalarken bile kendileri lehine toplum içinde toplum, sınıf içinde sınıf yaratmaktan geri durmadılar. Bu sistemde insan canının bir kıymeti harbiyesi yoktur. Etinden sütünden faydalanamadığını kör kuyuya atar. Hele ki birisi de çıkıp bu sömürüye dil uzatıyorsa vay haline! Üzerine kızgın yağ döker. Bir erkekten kendi istediği biçimde toplumun ahlak bekçisi olarak yararlanamıyorsa o erkeklige leke sürmüş demektir. Ne demek gay! Ne demek trans-kadın! Bir kadından emek gücüne katkı sağlaması adına üreme makinesi olması beklendiği halde o kadın üremek yerine aşkı tercih ediyorsa şeytanın ta kendisidir. Ne demek lezbiyen! Ne

demek trans-erkek! Bir de ne olduğunu bilmedikleri var. Hiçbir şeyinden yararlanılmaz, ancak zarar ziyan! Boşa harcanmış sperm ve yumurtadan ibarettir! Queer de ne demekmiş öyle... Hastalık yayar bunlar... Zaten bu salgınlar, afetler hep bunların başının altından çıkar...

Ötekinin devlet nezdinde adı faydasızdır. Faydasızsan ölmelisin. Ayak bağısın. "Devletin malına" gereksiz ortakısın! Bu durumda aslında korona virüs devletlerin işine gelmiş oldu. Tüm ayak bağlarını saf dışı bırakmak için kaçırılmayacak bir fırsat! Yaşlılar ne işe yarıyor ki. Artık köle olarak kullanmak imkansız. LGBTİ+ lar külliyen zarar! Tek faydaları televizyon dizilerinde en komik sahneleri kimlikleriyle göğüsleyebilmeleri...Sırf salgın var diye işe gitmek istemeyen işçi de henüz kıvama gelmemiş demektir. Eh onları da biraz açlıkla terbiye etmek gerekir! Bireyden sahiplenilmiş evcil hayvanlara dönüştürülmek... Bazen acımasızca kırbaçlanmak... bazen eğlenmek adına kızgın kumlar da yürütülmek... bazen ateş altına gönderilmek... bazen de yük taşıyamayacak hale geldiğimizde hakarete, küfre maruz kalmak... Sahiplenilemeyecekler kötü bir son hazırlanır... Hepimiz de iyi biliriz ki o kötü son bir şekilde tecrit edilip öldürülmeyle biter.

Öteki hallerimiz birbirine ne çok benziyor! Yedi rengin kaç milyonuncu tonu olmakla suçlanırsız önce? Savaşlar, salgınlar, afetler bizimle başlar. Bizim ölümlümüzle biter. Sizce 65 yaş ve üstüne işkence eden gençlerle gökkuşağı çizmeyi lanetleyen milli eğitim arasında bir fark var mı? "Yaşlıların yüzünden hepimiz

Sırf
salgın var diye
işe gitmek istemeyen
işçi de henüz kıvama
gelmemiş demektir. Eh onları
da biraz açlıkla terbiye
etmek gerekir!

salgına yakalanacağız lanet olsun dostum!", "Bu ne idüğü belirsizlerin gökkuşağı sembolleri çizilmeye devam ederse bu salgın hepimizi yakar!" Ve sonunda tecrit başlar; yaşlılar dört duvara hapsedilir. LGBTİ+ ların tarihten bugüne yaşadıkları toplumsal tecrit şimdi yaşlıların kapısına dayandı. LGBTİ+ lar azraille birlikte yürüme pahasına yaşamın her alanında var olma savaşı yürütüyorlar. Yaşlılarımız da evdeki azrail yerine sokaktaki azraili tercih ediyorlar. Ve sonuç sistematik işkence!

Baştan sona kadar her şey birbirine o kadar bağlı ki bu salgın bazılarımızın sorgulama yeteneğini kuvvetlendirirken bazılarımızın devlet aklını daha fazla ortaya çıkarmasına sebep oldu. Bu akla, cehaletin ürünü demek, başka bir cehalettir. Sistemin aklından sıyrılabilenlerle sıyrılamayanların birbirini ötekileştirmesine sebep olur. Sonuçta kazanan yine ağababalar olur. Bu akli yıkabilenlerin yıkamayanları düşmanlaştırmak yerine gerçek düşmanın aklına çomak sokmasından başka çare yoktur. Biz bir çoban gibi kuyuya fısıldayarak değil, insanlıktan nasibini almışlar olarak gerçekliğin bilincini gün yüzüne çıkararak ötekileştirmenin karşısında durabiliriz. 65 yaş ve üstü ile gençlerin arasında yaşanan rezalet için iki bilenenden birini suçlamak, bilinmeyen denklemindeki X'i unutmak anlamına gelir ve bu bizi çözümsüzlüğe iter. Aynen korona virüsün çıkış noktasına dair milyonlarca suç ve suçlu uydurulması gibi. Tek ve evrensel olan suçun doğaya yabancılaşmamızı görmezden gelerek doğayı öteki ilan edip doğaya işkence etmemiz olduğunu görmemek gibi...

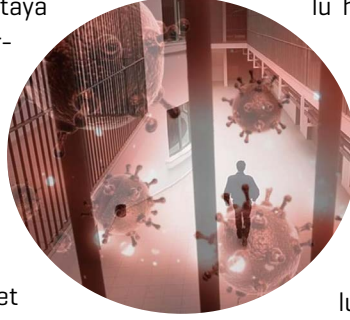

Hapishanelerde Korona Uygulaması

Korona virüs vakalarının Türkiye’de ortaya çıkmasının ardından farklı siyasi partilerden ve sivil toplum örgütlerinden cezaevlerindeki olası riske dikkat çeken çok sayıda açıklama geldi. Hapishane memurlarının hareketliliği ve yeni tutuklu giriş çıkışlarının kapalı alan olan cezaevlerine virüs taşıması durumunda çok büyük sıkıntıların yaşanabileceğine işaret eden açıklamalar oldu. Özellikle yaşlı, hasta ve çocuk tutuklularla ilgili tahliye taleplerinde bulunuldu.

Adalet Bakanlığı’nın 2020 verilerine göre, Türkiye’de 355 hapishanede 282 bin 703 tutuklu bulunuyor. Hapishane kapasitelerinin ne kadar olduğu ve bu kapasitenin ne kadar aşıldığına ilişkin kamuya açık bir bilgi yok. Bilgimiz dahilinde birçok hapishanede on kişilik koşullarda yirmi kişi bulunuyor. Tutuklular yerlerde veya dönüşümlü olarak yatmaktalar. Anlaşılacağı üzere hapishaneler kapasitelerini çoktan aşmış durumda. COVID-19 salgını başladığı süreç itibarıyla hapishanelerin sağlık sistemi bakımından elle tutulur bir değişiklik yapılmış değil. Salgın başlamadan önceki koşullarda sağlık hakkına erişim ile ilgili yaşanan sıkıntıları sıralarsak: Genel olarak kullanılan ring araçlarının dar, sağlıksız, havasız ve kışın soğuk, yazın sıcak olması sık sık eleştirilen bir konu. Ancak, buna ek olarak, son dönemde ring aracının içerisinde de küçük hücreler yapıldı ve hastaneye gitmek isteyen tutuklular bir kişinin bile sığmayacağı bu küçük bölmelere yerleştirilmek isteniyor. Ring içindeki bölmelerin sağlıksız oluşu nedeniyle birçok tutuklu hastaneye gitmeyi reddediyor, bu da tedavi hakkına erişimi engelliyor. Tutuklular hastaneye sevk sırasında jandarma tarafından hakarete ve tahrik edici ifadelere maruz kaldıklarını belirtiyor. Tutuklular taleplerine rağmen çoğu zaman revire çıkarılmıyor, ayrıca hastaneye sevk işlemleri de süresinde yapılmıyor. Hatırlatacak olursak, Edirne F Tipi Hapishanesi’nde 26 Kasım 2019 tarihinde rahatsızlanıp bilinci kapanan Selahattin Demirtaş yedi gün boyunca hastaneye sevk edilmedi, ancak kamuoyu baskısı sonrası 2 Aralık 2019’da sevk edildi. Tutuklular hastaneye sevk edilirken güvenlik sınırlarını aşan ve insanlık onuruyla bağdaşmayan kelepçeleme muamelelerine maruz kalabiliyor. Edirne F Tipi Hapishanesi’nde, hastaneye götürülürken iki farklı kelepçe takıldığı için tutuklular hastaneye gidişi reddedebiliyor. Açlık grevleri sonrası Bakırköy Kadın Kapalı Hapishanesi’nde ölüm orucunu sonlandıran tutukluyu ambulans yatağına zincirleyip hastaneye götürmeye çalıştıkları için tutuk-

lu hastaneye gitmeyi reddetmiş ve tedavisi aksamıştı. COVID-19 riskine karşı ivedi bir şekilde hastaneye erişmek gerekirken, hapishanelerde bu koşulların nasıl sağlanacağına, ivedi bir müdahalenin nasıl yapılacağına ilişkin bir planlama yok. Mayıs 2019’da hapishanelerde açlık grevi eylemini sonlandıran tutukluların hastaneye sevk ve tedavilerinin yapılması aylar sürmüştü. Hapishane koşulları yapısı gereği toplu bulunan yerler olması sebebiyle sosyal mesafenin korunması imkansızdır. Mekan olarak da, hastalığa direnç göstermeyi mümkün kılacak, hijyen, yeterli beslenme, temiz hava gibi unsurlar noktasında ciddi aksamaların yaşandığı yerlerdir. Sıcak su kesintileri süregelen sorunlar arasında. Sağlık önlemleri yerine getirilmezse, vücudun hastalığa direnç göstermesi mümkün olmayacaktır. Bunun dışında hastalığa karşı direnç göstermede insan psikolojisinin de çok önemli olduğu uzmanlar tarafından vurgulanmaktadır. Hapishaneler bu açıdan da oldukça negatif bir yer. Dolayısıyla hapishaneler korona virüsünün bulaşması için çok uygun bir alan, tutuklular kendilerini koruma olanaklarının sınırlı olması nedeniyle en büyük risk grubunu oluşturmaktadır. COVID-19 riski karşısında gerekli önlemin alınmadığı takdirde binlerce tutuklunun hayatının tehlike altında olduğunu söylenebilir.

Adalet Bakanlığı hapishaneler için önlem olarak görüşlerin iptal edildiğini duyurdu. Bunun yerine 15 dakikalık telefon konuşması yapılacağı belirtilmekte. Yıllardır hapishanelerde tecrit halinde tutulan tutukluların sağlığının düşünüldüğü iddia edilerek tecrit politikası sertleştirilmekte. Yukarıda da belirttiğimiz gibi özellikle siyasi tutsaklara karşı uygulanan insanlık dışı uygulamaların bu dönemde değişme ihtimalinin olduğunu düşünemeyiz. Aksine bu dönemde de her türlü insanlık dışı uygulamaların süreceğini öngörebiliriz. Siyasi tutsakları kapsamayan yasa değişikliğinin gündem olduğu bu günlerde devletin siyasilere olan tutumunu net olarak görebilmekteyiz. Devlet kurumlarının ne denli yeteneksiz, beceriksiz olduğunun açıkça anlaşıldığı, halk içinde kaynamanın devam ettiği bir zamandayız. Hal böyleyken devlet kurumlarının kendilerinin de ifade ettiği gibi dışarıda faaliyetlerine devam edebilecek kişileri tahliye etmemek üzerine çalışılmakta. Ancak yargı paketi tartışmaları sürerken siyasi tutsakların kapsam dışı bırakılması teşhirinin her dönemde yapılması gerekmektedir.

Eğitime Son Darbe: Yeni Koronavirüs

Eğitim sisteminin içerisinde bulunduğu yıkım, öğrencilerin kendi olanakları ve mücadele kanalları ile taleplerini yükseltebileceği, kazanım elde edebileceği bu tabloda yeni sürecin örgütleneceği araçların oluşturulması önemli bir yerde duruyor.

Dünyanın dört bir yanında yangın alarmı oluşturan yeni korana virüs [COVID-19] salgını yaşamın her alanında belli bir etki oluştururken eğitim alanında da ciddi bir yıkımı arkasında bıraktı. AKP-MHP hükümeti salgın belli bir boyuta ulaşana dek konuya ilişkin adım atmazken, halka yapılan ilk resmi bilgilendirmede üniversitelerin üç; ilkokul, ortaokul ve liselerin bir hafta erteleneceği açıklandı.

Okulların ertelenmesi çeşitli soru işaretlerini ortaya çıkardı. Eğitimin nasıl devam edeceği, müfredatın nasıl işleneceği, bu haftaların nasıl telafi edileceği sınavların nasıl gerçekleştirileceği bu soruların esaslı kısımlarını oluşturmuş oldu.

Eğitimin teknolojinin olanakları kullanılarak sürdürüleceği açıklaması bu soru işaretlerinin bir kısmını cevaplarken yeni soru işaretlerine kapı araladı. Öğrencilerin teknik eksiklikleri, bilgisayar, telefon, uygulamalı derslerin içeriği, online dersler için internet erişimi gibi çeşitli yoksunluklar öğrenciler tarafından yakıcı bir şekilde ifade edilmiş oldu. İlk-orta okullar, lise ve üniversitelerde eğitim veren hocaların ders içeriğini online eğitim şeklinde düzenlemesi, temel sorunlarda ayrı bir başlık oluşturdu. Okulların

yaz aylarına kadar açılmayacağı açıklaması ise ayrı bir krizin başlangıcı oldu.

Gelinen aşamada tüm bu sorunların kilitlendiği, ilkokul, ortaokul ve liselerin eğitime televizyon üzerinden devam ettiği, sınavlar konusunda muğlaklığın sürdüğü bir durum söz konusu. Sınavların nasıl yapılacağı, bu eğitim yılının nasıl tamamlanacağı, yaz aylarındaki okul düzenlemeleri ile ilgili yapılacaklara bırakılmış gözüküyor [Salgının yaz aylarına kadar ortadan kalkacağı öngörülüyor]. Devletin yaptığı manipülasyonlar içerisinde öğrencilerin bu sorulara kısa vadede cevap bulamayacağı ortada.

Üniversitelerde ise ilk haftalar bazı üniversitelerin uzaktan eğitimleri gerçekleştirilse de şu an için birçok üniversitede sürümcemede bırakılmış durumda. İstanbul Üniversitesi gibi bazı üniversitelerde ise tekil örnekler dışında henüz uzaktan eğitim gerçekleştirilmiş değil. Öğrencilerin PDF okumaları ile dönem derslerini karşılaması bekleniyor. Kimi üniversitelerde uzaktan eğitim gerçekleşmezken, gerçekleşen üniversitelerde de binlerce öğrenci teknik eksiklerden dolayı eğitime katılamamış oluyor.

İzmir Öğrenci Dayanışması

Öğrencilere bir yılını feda etmek çıktı

YÖK Başkanı Yekta Saraç geçtiğimiz günlerde Twitter hesabından yaptığı bilgilendirme ile üniversite öğrencilerinin kaydını dondurabileceğini ifade etti. Bu durum öğrencileri yaşamlarının bir yılını ekonomik eşitsizlikten dolayı “bağışlamaları” seçeneğiyle karşı karşıya bırakıyor. Ekonomik eşitsizlikten dolayı uzaktan eğitime katılamayan milyonlarca öğrenciden yine bu imkansızlıklar içerisinde bir yılını feda etmesi isteniyor. Sözde YÖK’e öğrenciler için ayrılan yüz milyonlarca liradan öğrencilere bir yılını feda etmek çıkıyor.

Eğitim sistemi çöktü!

Son 4 yıldır ciddi bir yıkımın içerisinde bulunan eğitim sistemi çökmüş görünüyor. 15 Temmuz darbe girişimi ile birlikte üniversitelerde gerçekleştirilen akademik kırım ciddi bir boşluk yaratmıştı. Bugün bu boşluğun yeni korana virüsle birlikte ciddi bir enka za dönüştüğü bir durumla karşı karşıyayız. Binlerce akademisyenin ihracıyla birlikte nitelikte yaşanan düşüş verilen ve verilemeyen online eğitim görüntüleriyle ortaya konulan yıkım tüm toplumun önüne serilmiş bulunuyor.

Yüz binlerce öğrenci geçtiğimiz yıllarda ekonomik koşullarından kaynaklı eğitimini yarıda bırakırken bu durum bugün devletin kendi temsilcileri tarafından öneriliyor. Eğitimin niteliksizliği kriz boyutuna ulaşmışken kendisini çeşitli biçimlerde ortaya koyan ücretli eğitim hali bugün tüm gerçekliğiyle gözler

önünde bulunuyor. Barınmadan beslenmeye, teknolojik araçlara; ulaşımdan ulaşım ücretlerine, ikinci öğretimler için harç ücretlerine, öğrencilerin ekonomik sorunlarının yansıması oluyor. Eğitimin niteliksizliği ve iş güvencesinden yoksun milyonlarca mezunun durumu ise geleceksizliğin yaşamımızda hangi biçimlerde ortaya çıktığı konusunda ayrı bir başlık açıyor.

Bu süreçte öğrencilerin ekonomik, sosyal birçok sorunla karşı karşıya olduğunu görebilmek gerekiyor.

Toplumun her alanında kendisini farklı biçimlerde gösteren bu yıkım hali her alanda sorunların katmerlendiğini gösteriyor. Egemenler açısından ciddi bir kriz durumu hakim. Yaşadığımız sorunlar öğrenciler olarak bizlerin taleplerimiz tekil tekil bireyler olarak yahut örgütlü olarak kurumlarımızdan doğru taleplerimizi yükseltmemiz seçeneği ile karşı karşıya bırakıyor. Egemenler ise bu krizi iktidarını sürdüreceği, daha büyük hak gasplarının gerçekleştirileceği bir döneme evriltmeyi hedefliyor. Eğitimde iktidar yanlısı, devletçi, milliyetçi, cemaatçi akademisyenlerle bunun adımları büyük oranda atılmış bulunuyor. Eğitimi anti-bilimsel referanslarla sürdürme halinin keskinleşerek artacağı gözüküyor. Son olarak kimi akademisyenlerle televizyon programlarında yeni korana virüse karşı “Türk geni” tartışmaları bu adımların yansıması olarak ortaya çıkıyor. Halka çıkan dua ve kolonya paketinin referansını ise bu anti bilimsel yaklaşımlar oluşturuyor.

Bu yıkımın altından güçlenerek çıkabiliriz!

Öğrenciler açısından geçtiğimiz sürecin en öne çıkan vurgusunu “geleceksizlik” oluşturdu. Yukarıda da çokça ifade ettiğimiz yıkım hali öğrencileri enkazın her geçen gün daha fazla hissedildiği bir tablo oluşturdu. Bu tabloyu değiştirmek adına attığımız adımlar her ne kadar olumlu bir seyir oluşturmuş olsa da sürdürücüsü olduğumuz anlayışın deneyimleri ve pratiklerine karşılık bugün mütevazı birer adım olmaktadır. Bu adımlarımızın aynı talep ve özelemleri taşıyan insanlarla buluştuğu oranda kazanımlar ortaya çıkmaktadır. Sistem içerisinde bulunduğu çöküşün faturasını öğrencilere ödetmenin hesabını tutarken öğrencilerin taleplerini çeşitli biçimlerde yükselttiği bir durumla karşı karşıyayız.

Yukarıda ifade ettiğimiz taleplerimizi yükseltme seçeneğine karşı kısmi adımlarımızı atmış bulunuyoruz. Bizim de çeşitli biçimlerde ilişkilenebilecek çalıştığımız ve yükseltmeyi hedeflediğimiz talepler bulunuyor. Burada özellikle sosyal medya üzerinden gerçekleştirilen kısmi adımların ortaklaştırılması, taleplerin daha somut biçimlerde ifade edilebilmesi, karşılanması noktasında yürüteceğimiz mücadelenin sonucu bu süreci ne kadar örgütlü bir biçimde götürebileceğimize bağlı gözüküyor. Bu süreçte öğrencilerin temel örgütlenme alanlarını büyütme bu mücadeleye ivme kazandırabilecek bir yerde duruyor.

Fırtınaya hazırlanan damlaların, temel görevi bulutları toparlayabilen bir özne olabilmesi yönünde önümüzde duruyor!

Dayanışma alanlarını örgütleyelim!

Yeni korona virüsün ekonomik-sosyal etkisi henüz belli başlı kaygıları karşımıza çıkarmış olsa da bu kaygıları yaşamımızda somut bir şekilde göreceğimiz günlerin içerisindeyiz. Eğitim hayatımızdan, gündelik yaşamımıza yaşamın her alanında duyduğumuz kaygılar bizleri belli talepler ve eşit, özgür, insanca yaşayabildiğimiz bir gelecek özleminde buluşmayı zorunlu kılıyor.

Talepleri ve özelemleri aynı olan milyonların birlikteliğinin ne kadar önemli olduğunu daha açık görebildiğimiz bu süreçte egemenler bir avuç zengini kurtarmayı hedeflerken geniş kitlelerin, özelde ise gençliğin birlikteliğini daha açık bir şekilde ortaya koyması gerekiyor.

Yukarıda ifade ettiğimiz taleplerin ortaklaştırılması ve merkezleştirilmesi bu birlikteliklerin örgütlenme sorumluluğu ile karşı karşıya bırakıyor. Bu nedenle kimi yerelerde atılan dayanışma örgütlenmeleri yüzümüzü dönmeyen gereken önemli bir yeri oluşturuyor.

Bu dayanışma örgütlenmeleri, önümüzdeki süreçte bu birlikteliklerin örgütlenebileceği önemli bir kanal oluşturuyor. Eğitim sisteminin içerisinde bulunduğu yıkım, öğrencilerin kendi olanakları ve mücadele kanalları ile taleplerini yükseltebileceği, kazanım elde edebileceği bu tabloda yeni sürecin örgütleneceği araçların oluşturulması önemli bir yerde duruyor. Geçtiğimiz dönem İÜ’de yemekhane zammı ve yemek hakkının gaspına karşı oluşturulan Whatsapp platformları ve forumlar bu sürece olumlu katkıda bulunan araçları oluşturdu. Süreç boyunca yükseltilen “Yaşasın öğrenci dayanışması!” sloganı öğrencilerin ciddi bir sahiplenmesiyle karşılandı. Önümüzdeki süreçte çeşitli kanalları oluşturabilecek dayanışma alanlarının inşası mevcut enerjiyi toplamak açısından bir görev olarak duruyor. Fırtınaya hazırlanan damlaların, temel görevi bulutları toparlayabilen bir özne olabilmesi yönünde önümüzde duruyor!

İntiharlar ve Covid-19'la Derinleşen Sorunlar

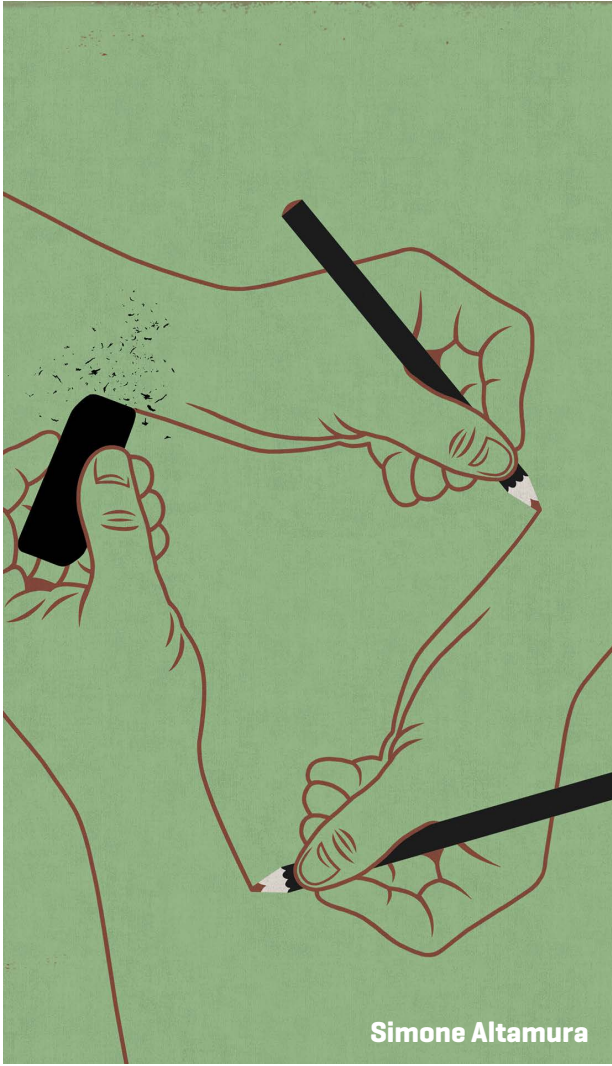
Kapitalizm krizleri ezilenlere yıkımdan başka bir şey getirmiyor.

Ekonomik krizin her geçen yıl kendisini daha fazla hissettirdiği, bununla paralel sosyal ve psikolojik sorunların da büyüyerek arttığı bir dönemde yaşıyoruz. 2019 yılı sonunda ve geçtiğimiz Ocak-Şubat aylarında ülkede gerçekleşen intihar vakaları her birimizin yaşamında in-fial etkisi yaratmış bulunuyor. Ve bu intihar vakaları, gün geçtikçe artan bir boyuta ulaşmış durumda. Bir intihar haberi daha almadığımız gün olmuyor. Bu intiharlar, yer yer "haber değeri" taşımaz hale geliyor.

İnsanların yaşamla bağlarını kesebilecek düzeye geldiği bir durumda, bu sonucun sebeplerine dair birçok kesim tarafından çeşitli tartışmalar yürütülüyor. Ege-menler, çeşitli mecralardan sıkça "Kendi kişisel sorunları vardı!" vurgusu yaparken, devrimci-demokrat kamu-oyu tarafından da belirli yaklaşımlar öne çıktı. Şili'de bir duvar yazısında yer alan "Depresyon Değil Kapitalizm" vurgusu bunlardan en öne çıkanı oldu. "Depresyon değil kapitalizm" şeklinde çevrilen duvar yazısı aslında tek başına insanların yaşadığı depresif durumların kapitalizmden kaynaklandığına yapılan bir vurgu değil. Kapitalizmin kendi işleyişi içerisinde depresyon yani kriz hallerinden asla azade tutulamayacağını da anlatmaya yarayan bu söylem ile aynı zamanda insanların yaşadığı depresyon ile kapitalizm arasındaki bağa ironik şekilde vurgu yapılmak istenmiştir. Ancak genelde bu duvar ya-

zısı tek yönlü, insanların yaşadığı depresyon ve kapitalizm ilişkisi üzerinden ele alınmaktadır. İntiharlarda kişisel sebeplerin varlığı, bunların ne olduğu, neden ortaya çıktığı, karşılıklı polemikler halinde, çeşitli biçimlerde ortaya konuldu. Bugün herhangi bir "şeyi" de tartıştığımızda çok farklı yorumlarla karşılaşılabildiğimiz gibi burada da böyle bir mozaik'in bulunduğu söyleyebiliriz. Mozaik kavramı kimileri açısından farklılıkların varlığını ifade etse de, bugün geldiğimiz aşamada açık bir şekilde ifade edilebilir ki tüm toplum açısından buzlanmayı ifade ediyor. Toplumun tüm kesimlerinin manipülasyonlar üzerinde apolitik bir çizgiye taşınmaya çalışıldığı bir ülkede sebep-sonuç diyalektiğini alt-üst eden çokça yaklaşımın kendisini göstermesi tam olarak bu şekilde ilerliyor.

Buradan doğru sadeleştirmeye gitmenin bizler açısından faydalı olacağı görünüyor. İntiharlarda öne çıkan birçok şey göze çarpıyor; ekonomik sorunlar, sosyal sorunlar, psikolojik sorunlar olarak ifade ettiğimizde genel bir bakış oluyor. Özel olarak ifade etmek gerekirse depresyon, major depresyon, obsesif kompulsif bozukluk, anksiyete [kaygı bozukluğu] vb. [1] psikolojik sebepler olarak ifade ediliyor. Akran zorbalığı, sosyal tecrit, iktidar ilişkileri, toplumsal travmalar, cinsel saldırı yine bu durumlara yol açan, öne çıkan sebepler arasında yer alıyor.

Simone Altamura

Milyonlar açısından artan işsizlik, açlık, sosyal tecrit kendisiyle birlikte birçok sorunu beraberinde getirecek gibi.

İşsizlik, gelir yetmezliği, barınma sorunu, mobbing gibi ekonomik sebeplerin de tüm etkenleri tetikleyebilen bir yerde durduğu gözüküyor.

İntiharlar, egemenler ve onların kurumları tarafından yapılan en derinlikli yorumlamalarla, intiharlara yol açan bu durumlar; yukarıda ifade ettiğimiz tekil sebeplere indirgenmeye çalışılıyor. İntiharların şu ana kadar böyle ele alındığını sıkça görmüş bulunuyoruz. Hatay Valiliği önünde kendini yakan Adem Yarıcı "Çocuklarım aç, iş istiyorum anlamıyor musunuz!" diye intihar ederken; eşiyile ayrılmalarının intihar gerekçesi gösterilmesi ve Sibel Ünlü'nün ekonomik-sosyal birçok sorunla baş etmek zorunda olmasına rağmen "Kişisel problemleri vardı!" yaklaşımı meselenin esasına dokunan, çözüm arayan bir yaklaşımdan ziyade üzerini kapatmayı hedefleyen bahsettiğimiz tavrın örneklerini oluşturuyor.

Tüm bu etkenlerin arasında ciddi bir bağ bulunuyor

Yukarıda ifade ettiğimiz ekonomik-sosyal-psikolojik etkenler birbiri açısından tetikleyici etkiye bulunuyor. Son on yılda intihar vakalarındaki ciddi artışın sebepleri arasında büyük oranda ekonomik sorunların tetiklediği durumlar öne çıkıyor. Emperyalist-kapitalizmin, neo-liberal politikalarının çöküşü olarak ifade ettiğimiz 2008 krizi sonrasında; ekonomik sorunlarla karşı karşıya kalan insanların bununla paralel sosyal-psikolojik sorunlarının da derinleştiği gözlemleniyor. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından yayınlanan raporda; dünyada 322 milyon, Türkiye'de ise 3 milyonun üzerinde insana depresyon tanısı konulmuş durumda. Son 10 yıl içerisinde konulan depresyon tanısının yüzde 8.4 oranında artış gösterdiği ifade ediliyor. Türkiye Psikiyatri Derneği Genel Başkanı Prof. Dr. Ömer Böke'nin verdiği rakamlara göre, 2007 ile 2017 yılları arasında düzenli bir artış göstererek 10 yılda anti-depresan satışı 2.25 kat artmıştır [2]. British Medical Journal'e göre, 2009 yılında 54 ülkede kriz bağlantılı intihar vakaları yüzde 3,3 arttı. Bu oranlar işsizliğin çok daha fazla olduğu ülkelerde çok daha yüksek oldu [aktaran M. Durmuş][3]. Bu veriler ekonomik sorunlarımızın yaşamımıza etkisi açısından oldukça çarpıcı gözüküyor.

Buradan doğru açık bir şekilde ifade etmek gerekiyor ki, intiharların kişilere özgü sebepleri bulunmakla birlikte, insanları şekillendirenin içerisinde bulunduğu yaşam koşulları olduğu göz önüne alındığında; toplumu şekillendirmeye çalışan egemen sistemin bu olgular üzerindeki etkisi gün gibi ortadadır. İnsanın yaşamla bağlarını zayıflatan, insanı insanlık dışı koşullarda yaşamaya, yaşamını bu zeminden inşa etmeye zorlayan egemen sistem, insanın kendisi ve çevresiyle kurduğu ilişkiyi uçuruma sürüklüyor. Bununla paralel artan sorunların çözümünü ise insanların kendisine bırakıyor. Toplumu da böyle şekillendirip yönlendirerek aslında toplumsal olan bu hastalıkların çözümünün toplumsal kısmını görünmez kılarak sorumluluğu kişinin omuzlarına yıkıyor. Toplumdan; çözüm noktasında "iş uzmanlarına bırakmaları" telkininde bulunarak kişiyi yalnızlaştırmalarını istiyor, bunu dayatıyor. Sorunların çözülmemesi, kendisi açısından önemli olmasa da; egemen sistem depresyona giren ve intihar eğilimi güçlenen kesimleri kendi haline terk ederek, onu hemen "iskartaya çıkarmıyor". Aksine bu durumundan faydalanarak bir sektör oluşturuyor, ilaç ve tedavi süreçlerini kâr elde edebileceği bir sektöre dönüştürerek tam iyileşme yol ve yöntemlerini karartıyor. Bir yandan da kısmi iyileştirmelerle topluma bir şekilde adapte et-

meye çalışarak bu kesimlerin işgücünün niteliğini korumaya çalışıyor.

Kapitalizmin içerisinde bulunduğu krizi emekçilere yıkma çabası ise bu sürecin alternatifler ortaya çıkarılmadıkça daha fazla derinleşeceğini gösteriyor.

Ekonomik sorunlarından kaynaklı yaşamını idame ettiremeyen, her gün farklı ekonomik sorunlarla uyanan milyonlar için Psikolog Deniz Sevimli "Bireyler, iş bulamama kaygısı içine girer. İşli olan bireyde işten çıkarılma kaygısı ile birlikte korku, öfke, şüphe ve nefret gibi birtakım duygular baş gösterir. Ailenin geçimini sağlayan bireylerde bu duygular daha baskın olur"[4] diyor. Önümüzdeki dönemde ekonomik-sosyal sorunların artarak büyüyeceği düşünüldüğünde psikolojik yansımalarının olumlu olmayacağı öngörülebilir.

Kapitalizm kriz ve yıkım getiriyor

Kapitalizmin yeni tip koronavirüs (Covid-19) ile birlikte; ekonomide yaşadığı kriz hali, şimdiden milyonlarca insanın işsiz kaldığını, temel ihtiyaçlarını karşılayamaz hale geldiğini gösteriyor. Milyonlar açısından artan işsizlik, açlık, sosyal tecrit ise kendisiyle birlikte birçok sorunu beraberinde getirecek gibi. Kapitalizmin neo-liberalizmle birlikte her geçen gün geleceğimizi ipotek altına alan politikaları, sorunlar yığını olarak insanların yaşamla bağını kesen en önemli etken durumundadır. Buradan doğru kapitalizmin ve neo-liberal politikalarının insan yaşamında oluşturduğu hasar oldukça büyük boyuttadır. Derinleşen ekonomik ve sosyal krizlerin sonuçları yaşamımıza yansımaları düşünüldüğünde önümüzdeki süreçte koşulların iyiye gideceğini düşünmek safık olur.

Tüm bu sorunların kapitalizmle ortaya çıktığını ifade edemeyiz. İntihar vakaları sanayileşme sonrası kapitalizmle birlikte ortaya çıkmamıştır. Ancak sosyal ve ekonomik koşulların ne kadar büyük bir etken olduğunu ortaya koymak gerekiyor. Ve kapitalizm krizleri ezilenlere yıkımdan başka bir şey getirmiyor.

Yaşamla buluşan bir alternatif mümkün

Bu sorunlarla karşı karşıya kalan milyonlarca insan açısından çeşitli duygu durumları açığa çıksa da milyonlarca insan açısından kıvılcımı bekleyen bir fitil olduğunu ifade etmek gerekiyor. 2019 yılında dünyanın dört bir yanında boy veren isyanlar bu durumun yansıması. İnsanın yaşama arzusu gördüğü bir umut ışığı karşısında çoğu şeyi göze alarak içerisinde bulunduğu koşulları değiştirme çabasında bulunduğu birçok örnekle kendisini gösterdi.

Yine geçtiğimiz yıl birçok kanaldan ifade edilen dayanışma vurguları, bugün birçok alanda örgütlenmeye çalışılan dayanışma ağları olarak alternatif yaratma

çabalarının yansıması oluyor. Bu dayanışma ağları ekonomik sorunlarımız karşısında dayanışarak kısmi çözümler üretse de esas olarak sosyal tecrit, yalnızlaşma haline karşılık önemli bir çözüm merkezi olabiliyor. İnsanların kendi sorunlarını, kaygılarını, özlemlerini ifade edebileceği, bunlar için birlikte mücadele edeceği bir kanal haline alıyor.

Johann Hari'nin Kaybolan Bağlar kitabında tam da bu çabaya uygun bir örnek bulunuyor. Yaşanmış ve hala incelenmeye devam edilen bir olayı, kitabının sayfalarına taşıyor Hari "Bu şehri biz kurduk" bölümünde*. Dayanışmanın, paylaşımın yaşamımıza etkilerini gösteren önemli bir örnek veriyor. Bu örnekte insanların birbirleriyle temas kurması ve ardından sorunlarına çözüm aradığı bir çadıyla başlayan ve meşru birçok mücadele biçimini araca dönüştüren bir seyir izliyor. Kapitalizmin yaşamımızın her alanını talana ve sömürüyü daha fazla arttırmaya yöneldiği bu süreçte yeni araçların inşası ve çözüm çabası; intiharlar başta olmak üzere ekonomik, sosyal, psikolojik onlarca sorunumuz için bir çözüm iradesi oluşturuyor. Sistem içinde gerçekleştireceğimiz pratiklerin engellerle karşılaşacağı ve eşitsiz koşulların değiştirilme zorunluluğu, sistemin köklü bir şekilde yıkılıp yeniden inşasını hedeflerken, bu gibi örneklerle özlemini ve ihtiyacını duyduğumuz dünyanın ön adımlarını bugünden inşa etmemiz gerektiğini hatırlatıyor.

Hem kendimiz hem de içinde bulunduğumuz toplumun sorunlarına çözüm arayışımızda birlikteliğimizin yıkıcı ve yaratıcı gücünü görebileceğimiz bu araçlar inşası, ezilenlerin alternatif arayışında birbirimize dayanacağımız çalınan, gasp edilen hayat bağlarımızı yeniden kurabileceğimiz kanal olabilir.

Kaynaklar ve okuma önerileri

*Kaybolan Bağlar Johan Hari

Yeni Demokrat Kadın 10. Sayı. "İntihar eden kim ölen kim?"

Duvar Dibi dergisi sayı 39

Salgının bize söylediklerini işitmek istiyor muyuz-Erdoğan Özmen <https://www.birikimdergisi.com/haftalik/10006/salginin-bize-soylediklerini-istirmek-istiyor-muyuz>

[1] Özel olarak son dönemde gerçekleşen intiharlarda ifade edilen psikolojik etkenler ifade edilmiştir.

[2]<https://www-tr724-com.cdn.ampproject.org/c/www.tr724.com/turkiye-depresyonda/amp/>

[3]<https://sendika63.org/2019/11/intiharlar-issizlik-ve-yoksulluk-569380/>

[4]<http://mezopotamyaaajansi22.com/tum-haberler/content/view/78443>

Yine Topun Ağzına İlk Gençler Sürüldü

Fakat kimsenin kuşkusu olmasın ki gençlik, tüm bu yaşatılanların hesabını sormasını da bilir...

Her olayda olduğu gibi COVID-19 ve karantinanın çilekeşleri de öğrenciler oldu. Ankara, Konya İstanbul gibi büyük şehirlerde devletin “önlem” diye yaptığı ilk şey; binlerce öğrenciyi apar topar, öncesinden hiçbir haber vermeden, tek bir anons ile gece yarısı yurtlardan çıkartmak oldu.

Bunun ne gibi sorunlara yol açacağı, binlerce öğrenciyi sokağa, şehirler arası yollara ya da başka yurtlardaki öğrencilerle tıklım tıklım odalara mahkum bırakarak aslında sağlıklı değil COVID-19’u yaydıkları çok açıktı. Bizce bu yapılanın sonucunu bir çocuk dahi öngörebilir, düşünebilirdi fakat konu Türkiye olunca öğrencilerin, onların ailelerinin ya da temasa geçmek zorunda kaldıkları diğer insanların sağlıkları pek de önemli olmuyor.

Bir taraftan “yaparken” öbür taraftan bozmak

Konu pandemi olunca öncelikli konu elbette sağlık olabilir, olmalıdır da fakat bu olayın tek yönü bu değil. O kadar öğrenci o kadar ilden kendi ailelerinin yanına gitmek için yolculuk yaparken de bir ücret ödemeleri gerekiyor. E peki o öğrencilerin ceplerinde bu para var mı? Bunu tek bir görevli sordu mu? Aileleri ya da kalacak yeri olmayanların ne yapacağını soran oldu mu? Elbette hayır! Binlerce öğrenci hiçbir şekilde işin bu tarafları düşünülmeden sokağa atıldı ve bu yapılan iş “karantina, güvenlik önlemi” vs. gibi bahanelerle meşrulaştırıldı. Öyle ki bu durumu yaşamayan ve hatta belki yaşayan öğrenciler bile bu meşrulaştırma laflarından etkilenerek durumu normal ve olağan karşıladılar. Fakat İstanbul’da yurtdan apar topar atılan bir öğrenci binlercemizin sesi odu, “Biz de onlara şunu soruyoruz; 550 TL bursla geçinen

öğrenciler mi fedakarlıkta bulunsun günde milyarlarca lira kazanan patronlar mı? İstanbul’da o kadar otel varken neden biz öğrencilerin kaldığı KYK yurtlarını boşaltıyorlar?” diyerek öğrencilerin neler yaşadığını, neye zorlandıklarını, canlı yayında insanlara duyurdu. İktidarın ve onun Milli Eğitim’inin yüzüne vurdu!

Bu uygulamanın yapıldığı hemen her ilde durum aynıydı. Bir gece alelacele topladığımız eşyalar ile yurt kapılarında ne yapacağımızı düşünüyoruz... Kimimizde para yok, kimimizin gidecek yeri, kimimizin ise gideceği şehre o saatte otobüs yok. Mesela saatlerce tıklım tıklım otogarlarda otobüs bekleyenlerimiz oldu. Ama o esnada kimsenin aklına gelmedi sosyal mesafe, bulaştırma veya kapma riski vs.! Mesela Ankara Gölbaşı’nda bu durumla karşı karşı kalan arkadaşlarımızın anlık Twitter paylaşımlarından bazıları şöyle oldu; “Gece 3’de yataklarımızdan kaldırılıp 1 saat içinde yurttan çıkın uyarısı aldık. Umre’den gelenleri yerleştireceklermiş yurda ve o odaları hangi telaşla toparlayıp terkettiğimizi bilmiyoruz. Uykudan uyandırılıp kovulduk resmen, sağlık hani?”, “Şuan saat 04:38 ve tüm Gölbaşı KYK dışarıdayız bu soğukta. Sebebi de yurda Umre’den gelenler yerleştirilecekmiş. Bizlere gece anons edilerek yataklarımızdan 1 saat içinde kaldırdılar ve kimse ne yapacağını bilmiyor... Bunun görevlisi kimse alkışlıyorum çok iyi iş çıkarttınız!”

Çoğu öğrencinin eşyalarının da akıbeti belli değil

Yine konuyla ilgili Ankara Gölbaşı KYK’da kalan bir arkadaşla olay üzerine yaptığımız sohbeti aktarmak istiyoruz: “Mesela ben COVID-19 yüzünden okulların 3 hafta

tatile girmesinden 1 gün önce memlekete geldim. 2-3 gün kalacaktım. Ertesi gün bu olay oldu, fakat ben çok kısa kalacağım diye yanıma hemen hemen hiç eşya almamıştım. Ve birçok özel eşyam vs. de yurttta kaldı. Bunun üzerine eşyalarımı almak için giderim diye düşündüm, fakat bunun üzerine de Umrecilerin yurtlarımıza yerleştirildiklerini öğrendim. Yurdu arıyorum açan yok! Yurttan bir öğretmene ulaştım, o da hiçbir bilgisi olmadığını, eşyalarımızın akıbetinin belirsiz olduğunu söyledi. Hala bekliyoruz.”

Bu ve buna benzer o kadar çok mağduriyet var ki, bu yazıya sığmaz! Mesela öğrencilerin büyük çoğunluğu başka yurtlara götürüldüler. Ama nasıl yurtlar? Ankara'dakiler Mamak'da bir yurda götürüldü. Gecenin bir yarısı zaten dolu olan yurtlara, EGO otobüsleriyle bırakıldılar. Fakat yurt odaları dolu, yurdun öğrencileri de gece gece neye uğradıklarını şaşırılmış vaziyetteydiler... Saat 03.30 civarlarında Ankara ayazında yurt önünde ve öncesinde yaşanan şokun benzerini getirildikleri yurdun öğrencileri de yaşadılar!

Diğer tarafta da üniversitelerin soruşturma, uzaklaştırma ve KYK'dan atma teröründen nasibini alan öğrenciler var. Bursları ve kredileri kesildiği için geçinebilecekleri hiçbir şeyleri yok. Evde Kal'amıyorlar çünkü para yok! Çalışmak zorundalar, o zaman da COVID-19 var! Bu şekilde mücadele etmeye çalışan arkadaşlarımız geçtiğimiz haftalarda bir açıklama yayınladı ve "KYK öğrencileri için bir virüs haline gelmiştir" dediler.

Uzun lafın kısası ilk mağdur edilen, ilk gözden çıkarılan yine biz gençler olduk! Üniversite gençliği yurtlardan atıldı, interneti bilgisayarı olmayana "kayıt dondur" denildi, hala kalmadığımız KYK kiralari vs. ile cebelleşiyoruz. Liselilerin de durumu farklı değil, online ders yapmak için her gün uğraşıyorlar, üniversite sınavına girecek olanlar nasıl ve hangi şartlarda sınav olacaklarını bilmiyorlar! Fabrikalarda, özel sektörde, tarlalarda çalışan genç işçiler ise hala canları, sağlıkları hiçe sayılarak çalışmaya zorlanıyorlar.

Fakat kimsenin kuşkusu olmasın ki gençlik, tüm bu yaşananların hesabını sormasını da bilir...

Açlık Dört Mevsim Devam Ediyor!

Bugün Grup Yorum'un meşru talepleri doğrultusunda sürdürülen direniş devam ediyor. Helin'in ölüme yürümekten çekinmediği bu haklı talepler, İbrahim Gökçek, Ebru Timtik ve Aytaç Ünsal tarafından sürdürülen ölüm orucu direnişi ile yükseltilmeye devam ediliyor.

Geçtiğimiz yıl binlerce tutsak hapisanelerdeki hak ihlalleri ve tecrite karşı 200 güne dayanan açlık grevi, SAG ve ölüm orucu eylemleri gerçekleştirmişti. Binlerce tutsak tarafından hak ihlalleri ve tecrite karşı gerçekleştirilen eylemler Öcalan ile avukatlarının görüşmesinin

ardından sonlandırılmıştı. Bu süreçte 8 devrimci şehit düşerken devletin yurtsever devrimcilerin cenazelerini engellediği, tutsak ailelerine uyguladığı şiddet hepimizin hafızalarında derin izler bıraktı.

Hak ihlallerinin, hukuksuz yargılamaların derinle-

şerek sürdürdüğü bu coğrafyada adalete olan açlıkla birlikte fiziki açlık hiç bitmedi. Bugün de hak ihlallerine, hukuksuz yargılamalara, adaletsizliğe, yasaqlara karşı açlık grevi, SAG ve ölüm orucu eylemleri devam ediyor.

Bugün talepleri doğrultusunda bedenini açlığa, ölüme yatıranlar ise hepimizin doğrudan ya da dolaylı olarak ezgilerine kulak verdiği Grup Yorum üyeleri, HHB çalışanları ve adil yargılanma talebinde bulunan Mustafa Koçak.

Sürekli baskına uğrayan, terörize edilmeye çalışılan Grup Yorum'un çalışmalarını yürüttüğü İdil Kültür Merkezi'ne yapılan polis baskınlarının son bulması; Grup Yorum üyelerinin Bakanlığın arananlar listelerinden çıkarılması; yaklaşık 3 yıldır neredeyse tüm konserleri yasaklanan Grup Yorum üzerindeki konser yasaklarının kaldırılması; Grup Yorum üyeleri haklarında açılan davaların düşürülmesi; tutuklu Grup Yorum üyelerinin serbest bırakılması istenerek başladı bu eylem süreci.

Bu talepler doğrultusunda Helin Bölek, Bahar Kurt, İbrahim Gökçek, Barış Yüksel ve Ali Aracı açlık grevine başlamıştı. Sürdürdükleri açlık greviyle taleplerinin karşılık bulmaması sonucu Helin Bölek ve İbrahim Gökçek direnişlerini Ölüm Orucu'na çevirdiler. Devletin talepler karşılığında sessizliğini koruduğu, sessizliğini bozduğu yerde kriminalize etme çabasını sürdürdüğü bir durum açığa çıktı.

Grup Yorum üyeleri bedenlerini ölüme yatıracak denli kararlı bir şekilde taleplerini savunurken devletin zorla müdahale tehdi-

diyle Helin ve İbrahim'i hastaneye kaldırması ne kadar pervasızlaştığını gösterdi. Meşru talepler karşısında sessizliğini korurken dahi, talepler karşısındaki tavrı yine saldırmak oldu. Bedenini ölüme yatırmışken zorla müdahale tehdidiyle hastaneye kaldırarak insanın iradesini yok sayan, bedenlerinde oluşacak hasarın büyümesine yol açacak kadar pervasızlaşan devlet, kamuoyunun tepkisiyle karşılaştı. Bu tepki nedeniyle bir süre sonra hastaneden çıkarılan Helin ve İbrahim direnişlerine devam etti. Zulmün bir devlet geleneği haline geldiği bir ülkede, temel insan haklarını savunmak için dört mevsim bedenini açlığa, ölüme yatırmak zorunda kalan insanların acıları devletin bekası halini aldı.

Helin Bölek direniş türkülerini milyonlarla birlikte söyleyebilmek için yürüttüğü mücadelede ölümsüzleşti!

Açlık grevini 199'uncu gününde ölüm orucuna çeviren İbrahim Gökçek'in eylemi 300 günü aşarken açlık grevinin 213'üncü gününde ölüm orucuna dönüşüren Helin Bölek 288'inci gününde şehit düştü. Helin'in talepleri karşısında sessizliğini koruyan devlet, konser

yapabilmek, ezgilerinin milyonlarla birlikte tek bir ağızdan söylemek isteyen bir devrimci sanatçının cenazesine dahi tahammül edemedi.

Yeni korona virüs önlemleri gerekçesiyle cenazeye katılımın engelleneceğini açıklayan devlet, cenazeye katılan yüzlerce kişiye biber gazı ve tazyikli suyla müdahale etmekten geri durmadı. Hak ihlalleri, yasaklar ve hukuksuz yargılamalar için bedenini ölüme yatıran bir devrimci sanatçının cenazesinde devlet yine bildiğini okumuş oldu. Gözaltılara yapılan işkence, türkülerini dillendiren onlarca kişiye yasadışı ifadeler kullandığı ifadeleri devletin pervasızlığını bir kez daha gözler önüne koydu.

Bugün Grup Yorum'un meşru talepleri doğrultusunda sürdürülen direniş devam ediyor. Helin'in ölüme yürümekten çekinmediği bu haklı talepler, İbrahim Gökçek, Ebru Timtik ve Aytaç Ünsal tarafından sürdürülen ölüm orucu direnişi ile yükseltilmeye devam ediliyor. Zorla müdahalede bulunulan Mustafa Koçak ise yine adil yargılanma talebiyle ölüm orucu eylemini sürdürmeye devam ediyor.

Helin Bölek Direnişinin 288'inci gününde ölümsüzleşti

Pandemi & TC vs Kürdistan

Devletin hala devam ettirdiği baskı, operasyon, gözaltı terörü; temel ihtiyaçların dahi karşılanmaması, kayyumların halka yönelik hiçbir iş yapmayıp sadece belediyelerin imkanlarını kendi ceplerine indirmeleri, seçilmiş Kürt siyasetçilerinin ölüme terk edilmiş olması, işsizlik, ekonomik kriz ve son olarak da Covid-19 ile mücadele ediyor Kürt halkı.

Bu süreçte herkesin sürekli olarak yaptığı gibi sosyal medyada gezinirken şuna benzer bir paylaşım ile karşılaşmıştım; "Bahsettiğiniz gemide birlikte olsak siz, Kürtleri boğmak için çabalarsınız." Paylaşım tam olarak böyle olmayabilir, ama anlatmak istediği buydu. Sonuç olarak nasıl ki işçi sınıfı bu pandemi günlerinde -iddia edildiğinin aksine- patronlar ile aynı gemide değilse, Kürt halkıda, Türk devleti ve onun iktidarı ile aynı gemide değil! Bunu sadece şu geçtiğimiz zor günlerde T. Kürdistanı'nda yapılan uygulamalar, alınmayan önlemler vs. bakarak anlayabiliriz. Kürtler pandemi günlerinde de istenmeyen ve ölüme terk edilenler oldular.

İlk günden bu yana Kürdistan:

İçinden geçtiğimiz şu günlerde özellikle Kürdistan ile ilgili haberlere daha çok dikkat ediyorum. Neden mi? Çünkü daha koronavirüsün ülkeye girip tehlike arz etmeye başladığı ilk günlerde, daha önce bahane bulamayıp ya da tepkilerden korkup kayyum atamadıkları HDP'li belediyelere de kayyum atadı iktidar. Seçilmişlere yapılan bu darbeler artık TC'de bir klişe haline geldiği için, "ee bu zaten hep oluyor, ne var ki?" denilebilir. Ama iş öyle değil; mesele Kürt

halkını savunmasız bırakmak! Pandemi günlerinde belediyelerden halka yardım gitmesini engelleyerek, Kürt halkını kendi "kaderleriyle" baş başa bırakmak istenmesidir! Diğer yandan da normal günlerde yapamadıklarını, pandeminin getirdiği kaosu kullanarak yapıyor ve kitlelerin sokağa çıkamıyor oluşunu kullanıyorlar.

Tutuklu Kürt siyasetçilerinin tahliye talepleri reddediliyor, binlerce siyasi tutsak ölüme terk ediliyor. Bu da aynı yukarıdaki düşmanlıktan kaynaklı isteklerle yapılıyor. Tüm dünyanın gözü önünde TC, Kürt siyasetçilerini hapisanelerde salgın ve ölümlerle imtihan ediyor, katletmek istiyor.

On yıllardır T. Kürdistanı'nda sokağa çıkma yasakları askeri operasyonlar için, halkı sindirmek, zulmetmek için ilan edilir. Bu yasaklar artık Kürdistan için hayatın bir parçası, bilinen bir rutindir. Bir hafta boyunca sokak ortasında analarımızın cenazeleri bekler, buz dolaplarında çocuklarımızın ölü bedenlerini saklarız, panzerlerin altında eziliriz... Şimdi sanılıyor ki bu durum Covid-19 ile birlikte değişti, en azından farklılaştı.. Hayır! Salgına önlem olarak istenen "sokağa çıkma yasağı" T. Kürdistanı'nda hala

operasyonlar, gözaltılar için uygulanmaya devam ediyor. Halk Covid-19 ile mücadele ederken devlet Amed-Lice kırsalında operasyon düzenliyor, sivil halkı gerilla diye medyaya servis ediyor. Mahmur'u bombalıyor ve hayvancılık yapan 3 kadını katlediyor. Çocuklarının kemiklerini isteyen aileye, PTT kargo paketinde evlatlarının kemiklerini gönderiyor bu iktidar. İş Kürtlere gelince, ne Müslümanlık, ne ölüye saygı kalıyor TC'de! Kürt illerinde ve hastanelerinde bir türlü sağlık önlemlerini doğru düzgün alamayan devlet, iş "güvenlik önlemlerine" gelince; sokağa çıkma yasakları, gözaltılar, tutuklamalar derken "önlemler" havada uçuşuyor..

Batman'da belediyeye atanan kayyum, Covid-19'un yayılma hızının çok tehlikeli olduğu bu günlerde, ayrıca önemli ve halkın yaşamsal ihtiyacı olan suyu kesiyor. Bu olayın haber olması üzerine ise "spekülatif", "kesinti kaçınılmaz" şeklinde pişkince yorumlar yapıyor! Tüm ülkede adeta halka ceza yazmak için görevlendirilmiş kolluk Xarpêt'de [Elazığ] hurdacılık ile geçinen bir aileye "hijyen kurallarına uymadıkları" gerekçesiyle ceza yazıyor! Son rakamlarla, sadece Êlih'de [Batman] 512 kişiye 490 bin TL koronavirüs cezası kesilmiş durumda. İşsizlikle,

açlıkla ve virüsle boğuşan halk bir de devletin cezaları ile iyice belirsizliğin ve ekonomik çıkmazın içine sürükleniyor..

Siz Hepiniz Ben Tek

Sınır illeri olmalarından kaynaklı üç büyük şehirden sonra, -hatta onlarla birlikte- en çok tehlike altında olan şehirler olmasına karşın, batıda da zaten oldukça yetersiz olan önlemlerin dahi alınmadığı Kürt illeri oldukça zorlu, çok çeşitli ve katmanlı sorunlar ile mücadele ediyor. Devletin hala devam ettirdiği baskı, operasyon, gözaltı terörü; temel ihtiyaçların dahi karşılanmaması, kayyumların halka yönelik hiçbir iş yapmayıp sadece belediyelerin imkanlarını kendi ceplerine indirmeleri, seçilmiş Kürt siyasetçilerinin ölüme terk edilmiş olması, işsizlik, ekonomik kriz ve son olarak ise Covid-19 ile mücadele ediyor Kürt halkı. Kendi sorunlarının dışında bir de Türkiye genelinde mücadele ediyor, mecliste korona bahanesiyle geçirilmeye çalışılan ayrımcı, cinsiyetçi vs. yasalara karşı direniyorlar. Herkesin hakkını savunmaya çabalyorlar. Devletin çok yönlü ambargosuna rağmen yok edilmek istenen dayanışma köprüleri inşa ediliyor.

Devletin çok yönlü ambargosuna rağmen yok edilmek istenen dayanışma köprüleri inşa ediliyor.

Korona günlerinde Zîne Wertê bölgesine KDP güç kaydırıyor ve TSK hava saldırıları gerçekleştiriyor

Mülteci Yurtsuzluğu

Dünya Gıda Programı için, Açlık Tabağı İsimli Çalışmaya yapılan çalışma

Küresel salgın ilan edilen koronavirüsle birlikte mülteci karşı takınılan tutumda da iktidarlar uzlaşmış durumda. Derin bir sessizlik, savunmasız bırakma ve bütün bunları da mülteciler nezdinde şiddete dönüştürme biçiminde bir ortaklık yaşanıyor.

Konuya giriş yapmadan önce biraz mültecilik nedir ona değinelim. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'da savaş zulmünden kaçanlar için Birleşmiş Milletler bünyesinde toplanan 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne ilişkin Cenevre Konvansiyonu'nda "mülteci" şöyle tanımlanmış: "1 Ocak 1951 Tarihinden önce Avrupa'da meydana gelen olaylar sebebiyle ırkından, dininden, vatandaşlığından, siyasi görüşlerinden veya belirli bir gruba ait olmasından dolayı zulme uğrayacağından haklı olarak korktuğu için bulunduğu ülkeyi terk eden yabancı mülteci". Türkiye de bu sözleşmeye 1961 yılında taraf olmuş. Türkiye'nin de taraf olduğu bu sözleşmede, bir kişinin mülteci statüsü kazanabilmesi için zorunlu sebeplerle ülkesini terk etmek zorunda kalmasının yanı sıra Avrupa'dan gelmiş olması da gerekiyor. Buna "coğrafi sınırlama" deniliyor. Gördüğünüz gibi, sadece Avrupa'dan gelen kişilere mülteci statüsü tanınıyor. Üzerine biraz düşünürseniz, Avrupa'dan da haklarının korunacağı inancıyla Türkiye'ye neredeyse kimsenin gelmeyeceğini rahatlıkla çıkarabilirsiniz.

Biz yazımızda mülteci olarak kullandık oysaki Suriyeliler mülteci statüsüne sahip değiller. "Mülteci" tanımı, belirli haklara tabi hukuki bir statüyü ifade ediyor. Su-

riyelilere bu hakları tanımamak için geçici koruma adı altında tutmaktalar ve "sığınmacı" olarak isimlendirilmekteler. Sadece isimlendirmenin bile insanda burukluk yaratabileceği ortadadır. İktidar sahipleri tarafından ise "misafir" olarak ifade edilmekte. Şuna dikkat çekmeliyiz ki misafirlik gönüllülük esasına dayanır. Suriyeliler ise yaşadıkları ülkeden zorunlu sebeplerden dolayı çıkmış ve en yakınındaki ülkeye girmişlerdir. Bir diğer dikkat çekilmesi gereken, mültecilerin kabul edilmesi, yurdundan olanlar için verilen bir lütuf değildir. Tanımını yaptığımız mülteciliğin kaynağında olduğu gibi bugün de mültecilik durumunun yani insanların yurtlarından olmalarının kaynağı emperyalist-kapitalist sistemdir. Bundan ötürü savaşı yaratanların savaşın sonuçlarına katlanması gerekir.

Bir Koz Olarak TC'nin Mülteci Politikası

Yazımızın konusuna dönecek olursak; Suriye'de yapılan hava saldırısı ve en az 33 askerin hayatını kaybetmesi üzerine akşam saatlerinde "Türkiye Avrupa sınırında mültecilerin geçişini durdurmuyacak" açıklaması geldi. Açıklama ile birlikte hareketlenen mülteciler Edirne'de sınır kapısı Kapıkule'ye yöneldi. Kaynağı belirsiz araçların da mültecileri ücretsiz olarak taşıdığı yayılan bilgiler

arasındaydı. Tayyip Erdoğan uzun süredir AB yönetimini ve Avrupa ülkelerini mültecilerle tehdit ediyordu. Ekim 2019 tarihinde Erdoğan bir konuşmasında, "Ülkemizdeki 3 milyon 650 bin Suriyeli'nin ilk etapta 1 ile 2 milyonluk kısmının geri dönüşü için geliştirdiğimiz projelere destek verilemezse sınırlarımızı açmaktan başka çaremiz kalmaz. Açarız sınırları yürüsünler Avrupa'ya" ifadelerini kullanmıştı.

Uzun süredir mültecilerin canı üzerinden AB ile pazarlıklarını sürdüren AKP iktidarı, İdlip konusunda istediği desteği elde edemeyince mültecileri sınıra yığıyor. Uzun süredir devam eden tehditler özellikle Almanya'nın çabasıyla imzalanan Mülteci Anlaşması ve verilen milyarlarca Euro ile Türkiye'nin mültecileri tutması sağlandı. Böylelikle mülteci konusu bir süreliğine sakinleşmişti. Şunu da belirtmek gerekir en başından beri AB ne Suriye savaşı ne de mülteciler konusunda doğru bir çözüm üretmedi, samimi gerçek bir politikası hiç olmadı. Görünürde sadece seyirci kaldı. Herkesin iyi şartlarda yaşaması gerektiğini savunduklarını söyleyen AB ülkeleri söylemlerinin gerekliliği olarak elini taşın altına koymaktan geri durmaktalar. Çıkarları doğrultusunda savaşın sürmesine göz yumabilirler veya aynı şekilde çıkarları gereği savaşa karşı çıkabilirler. Anlaşılan o ki çıkarları savaşın durmasını gerektirmemektedir. Mülteciler konusunda da göstermelik konferanslar projeler ortaya atmaktalar. Fakat durum göstermektedir ki ne Avrupa'nın ne de Türkiye'nin projeleri mültecilere yarar sağlamamakta.

Belirttiğimiz gibi Türkiye'nin Suriye'deki savaşta dar boğaza girip kendi gücünün yetmeyeceğini anlamasıyla elini AB'ye uzatarak yardım istedi. Bu sefer sadece para istemekle kalmayıp doğrudan müdahale talebinde bulundu. AB'yi müdahaleye zorlamak için AB'ye karşı kullanılabileceği seçeneklerin kısıtlılığından dolayı elindeki biricik kozu mültecileri öne sürmek çıkarlarının gereksiniminin sonucu olarak anlaşılmalıdır. Tehditlerinin karşılıksız kalması sonrası kritik aşamaya geldiğinde ise bekleneni yaptı ve binlerce göçmeni yollara düşürdü.

Kapıların açılacağını öğrenen mülteciler sınır kapılarına akın ettiler. Buna karşılık olarak geçişe izin vermeyeceğini belirten Yunanistan hükümeti, askerleriyle mültecilere biber gazı ve zor kullanarak yanıt verdi. Bir biçimde Meriç'i geçerek Yunanistan'a girmeyi başaran az sayıdaki kişinin de Türkiye'ye iade edildiği belirtiliyor. Çoluk çocuk demeden günlerce tarafsız bölgede her türlü ihtiyacın karşılanması muğlak olduğu koşullarda bekletildiler. Günlerce beslenme, barınma ve hijyen sorunlarıyla boğuşan mülteciler yiyecek bulmakta zorlandı. Meriç nehrinde yıkanmaya çalışıp ve soğuk havada çadırlarda uyudular. Bu noktada mülteciler aç-

sından işlerin daha da karışık olduğu anlar başlamıştı. Avrupa'ya gitmenin bir yolu kalmamıştı daha kötüsü ise geri dönmek daha da zorlaşmıştı. Sınırın iki tarafındaki askerlerde mültecilere saldırıp ölümle baş başa bıraktılar. Mültecilerin sınır kapısında bekleyişi AB'nin yeterli reaksiyonu vermemesi üzerine sessizleştirildi. Zira Avrupa'nın ilgisi Covid-19 virüsünün üzerindeydi.

Mülteciler Salgın Karşısında En Savunmasız Konumda

İnsanlara evlerinde kalmalarını, kendilerini izole etmelerini, "sosyal mesafe"yi korumalarını, kendi OHAL'lerini ilan etmeyi salgına karşı önlem olarak servis edenler mültecileri görmezden geliyor. Salgın karşısında çaresiz ve savunmasız bırakıyor. Egemenler ve TC gibi onların işbirlikçileri Ortadoğu'da milyonlarca insanı savaş ve şiddetle yerlerinden yurtlarından ettiler. Ve bu yurtsuzluk hali milyonlarca insan için sürekli hale geldi. Egemenlerin kendi çıkarları için değişen politikalarının bir sonucu olarak sürekli yer değiştirerek yaşamak zorunda bırakıldılar.

Küresel salgın ilan edilen koronavirüsle birlikte mültecilere karşı takınılan tutumda da iktidarlar uzlaşmış durumda. Derin bir sessizlik, savunmasız bırakma ve bütün bunları da mülteciler nezdinde şiddete dönüştürme biçiminde bir ortaklık yaşanıyor.

Mültecilerin "normal" koşullarda daha doğru bir ifade ile küresel bir salgınla karşı karşıya kalmadan önce de yaşamsal temel ihtiyaçlarını karşılaması mümkün değilken, salgına karşı kendilerini koruyacak temel önlemleri almaları daha da imkansız hale geliyor.

Kapasitesinin on katı insanın bir arada yaşamaya çalıştığı kamplarda, virüs nedeniyle üst boyutta önem kazanan hijyen koşullarına uymak yada dünya genelinde insanların uymaya çalıştığı fiziksel mesafeyi korumak beklenemez. 3 bin kişilik kapasitesi olan kamplarda bugün 20 bin kişinin bir arada yaşamaya çalıştığını biliyoruz. Bu kamplarda su sabun gibi temel temizlik ihtiyaçlarının bile karşılanmadığını, insanların suya ulaşabilmek için uzun kuyruklar oluşturduğunu görüyoruz. Bu koşullarda mülteciler salgın karşısında en savunmasız konumda tutuluyor.

Bir ayı aşkın bir süre Avrupa'ya geçmek için Edirne sınır kapısında bekleyen mülteciler ansızın virüs bahanesi ile bir kez daha TC'nin saldırısına maruz kaldı. Çadırları yakılarak, eşyalarını dahi almalarına izin verilmeden yine nereye varacağı bilinmeyen bir yolculuğa zorla çıkarıldılar. Devlet mültecilere dönük bu saldırıyı da salgına karşı önlem olarak servis etti ve AB'yi tehdit etmeyi ihmal etmeden yaptı bunu. "Kimse sevinmesin, kapıları yine açarız" söylemiyle pervasızlıklarından ödün vermeden...

YDG'nin İşlevini ve Örgütlenme Araçlarını Yeniden Tartışmak

YDG'nin misyonu tek tek hak temelli mücadelelerdeki siyasal potansiyeli, ona politik bir içerik kazandırarak gerçek bir siyasal ve devrimci güce dönüştürmektir. YDG, gençlik parantezindeki bütün parçalı alanlarda süren mücadelelerin birleşmesine zemin sunan şemsiye bir örgüt rolündedir.

Bugün Yeni Demokrat Gençlik olarak yürüttüğümüz kimi tartışmaların özetlenmesine ve sürdürülmesine ihtiyaç duyuyoruz. Bu bağlamda gerçekleştirdiğimiz son divan toplantısında ele aldığımız bazı konuların yeniden gözden geçirerek sonuçlara ulaşmamız önemli bir yerde duruyor. Nitekim divan toplantımızda yürüttüğümüz tartışmaların, korona faktörünün de açığa çıkarttıkları ile ne kadar önemli bir yerde durduğunu görebiliriz.

YDG olarak çalışma tarzımızın, amaçladıklarımızın ve en nihayetinde kendimizi tanımlama biçiminin yeniden bir dizi olguyla karakterize edilmesi gerekmektedir. Ancak bu tartışmalarımız bir yarılma ile geçmişte yürüttüğümüz birçok tartışmadan kopmamaktadır; onların üzerine eklenerek ilerleyen fakat bununla birlikte yeni bir form kazanan bir öze sahiptir.

Tartışmalarımızın odak noktası, örgütlemeyi ve birlikte hareket etmeyi düşündüğümüz hedef gençlik kitleleri ile bizim özgün çalışmalarımız arasındaki

bağın kuvvetine ilişkindir. Son 10 yıllık deneyimlerimize bile baktığımızda bu bağın güçlendikçe faaliyetimizin genişlediğini söyleyebiliriz. Ancak bununla birlikte geçmiş faaliyetimize dönüp baktığımızda birçok çalışmamızda bu bağın yeterince kurulamamış olduğunu da görebiliyoruz. Gençlik kitlelerinin gerçekliği, istek ve talepleri, sistemle yaşadıkları çelişkiler, örgütsüz gençliğin dinamik noktaları, sistemden kopma ve sisteme bağlanma yerleri gibi bir dizi gerçekliğin yeterince hesaba katılmamış olduğunu görüyoruz. Bunun yerine, kendi başına bir örgüt olarak YDG'nin kitlelerden yalıtık çalışmalarının daha yoğunluklu olarak yaşama geçirilmeye çalışıldığı ve bunda ısrar edildikçe gençlik kitlelerinin büyük ve çok yönlü gücüyle buluşamadığı gibi bir durum söz konusudur. Yani gençlik kitlesinin siyasal mücadele içerisinde kazanılması ve devrimcileştirilmesi hedefiyle ister istemez çelişen, birincil önceliğin hizmet edilmesi gereken kitlenin kazanılması yerine kitleden bağımsız olan kendi örgütsel dar önceliklere veril-

mesi durumu. Bu açığa çıkan tablonun yaşanmasına ilişkin nedenlerin ideolojik ve teorik zeminine yönelik bazı tartışmaları 13. Konferansımızda ve arkasından yaptığımız divan toplantımızda gerçekleştirerek esasta şu iki nedene ulaşmıştık: Öncülük yaklaşımı ve öznelcilik.

Bu iki kavram yaşadığımız bazı sorunları kaba hatlarıyla ortaya koyan kavramlardır. Ancak çıkışı yakalayabilmek için bu kavramların sonucunda yaşadığımız problemlerin YDG'ye has yanlarını, neticelerini tartışmamız gerekmektedir.

Öncülük yaklaşımı ve öznelcilik YDG'de neye neden olmuştur hangi sonuçları açığa çıkartmıştır? Şüphesiz bu uzunca bir tartışmaya gebedir. Fakat ilk elden görünen şey, kitlelerin yeteri düzeyde hesaba katılmadığı için bizden kitleye doğru ya da kitleden bize doğru akan iletişimin ya da bağın inşa edilememesi gerçekliği. Burada yaşanan şey, devrimi yapacak olan kitlenin devrim sürecinde çok da önemsenmemesinin bir sonucudur.

Öncülük, kitlenin önemsenmemesine ilişkin olarak, öznelcilik ise yaşanan değişimlerin çok yönlü analizinin yapılmamasının sonucu olarak açığa çıkar.

Böylelikle dünyada değişen onlarca şeye rağmen bizim yöntemlerimiz büyük ölçüde kendini koruyarak bugünlere kadar gelmiştir. Burada her şeyi toptan alt üst ederek karmaşaya boğulmak yerine yöntemlerimizde [araçlarımız ve hedeflerimiz bağlamında] radikal bir değişimine ihtiyaç duyduğumuzu söyleye-

Ekonomik talepli ya da reform içerikli taleplerin daha fazla siyasal bir özle buluştuğu görülmektedir. Bunun nedeninin talebin kendisinden bağımsız olarak devletlerin neo-liberal politikalar ekseninde geçirdiği değişimle ilişkili olduğunu söyleyebiliriz.

biliriz.

Değişen süreçlerin ruhuna uygun olarak hareket etme burada önemli bir yeri dolduruyor. Değişim, kitlelerle bağ kurma noktasında bir dizi farklılıklar yaratmıştır. Bu bağlamda YDG çalışmalarının yönünü kitlelerin somut ihtiyaçlarına kaydırırken onun daha ulaşılabilir bir

örgüt olması gerekmektedir.

Küçük bir örnek vermek gerekirse, sadece 1980 sonrası kapitalizm neo-liberal politikalara geçerken kamu yönetimi alanına onlarca yeni kurum ve kavram katmıştır. Sadece Türkiye'de 1980'in hemen sonrasında 10 yeni kurum yapılandırılmıştır. Bu kurumların kimisi piyasa alanına ilişkin kimisi telekomünikasyon alanına ilişkindir [TÜSİAD, 2002]. Bunların nedenine bakıldığında ise teknoloji alanındaki gelişmelerin ve bu gelişmelerin telekomünikasyon sistemleri üzerindeki etkisi olduğu belirtilmektedir.

Kendi açımızdan baktığımızda da bugün yeni yaşanan gelişmelerle birlikte, hem kurumsal olarak hem de araçsal olarak birçok yeni şeye hızla adapte olmamız gerekmektedir. Bugün korona faktörüyle evden çıkmadığımız durumlarda bile yeni araçları hızla kullanarak örgütsel faaliyetin devamını ve kitleyle bağımızı öyle ya da böyle sağlayabiliyoruz. Devam eden süreçte ise bunu etkili ve sağlıklı kullanabilme üzerindeki düşünmemiz gerekmektedir.

Hak arama mücadelelerinin siyasallaşması

Birinci tartışma konumuz somut gerçeklikler üzerinden kitlelerle bağ kurma ve yeni kanalların yara-

Roboski 3. Yıl Dönümü Anması | 2014

tilması üzerine şekillenirken, diğeri çalışmalarımızı hangi içerikle şekillendireceğimize yöneliktir.

Lenin'in yazılarına baktığımız da kitle hareketlerini ya da işçi grevlerini değerlendirirken ekonomik talepli mücadeleler ile siyasal talepli mücadeleleri ayrı ayrı değerlendirdiği görülmektedir. Bugün bu farklar yine devam ederken, ekonomik talepli ya da reform içerikli taleplerin daha fazla siyasal bir özle buluştuğu görülmektedir. Bunun nedeninin talebin kendisinden bağımsız olarak devletlerin neo-liberal politikalar ekseninde geçirdiği değişimle ilişkili olduğunu söyleyebiliriz.

Doğanın sömürülmemesi için ekoloji mücadelesi ekseninde gerçekleşen bir talep piyasalaşmış devletler gerçekliği nedeniyle hızla siyasallaşabilmektedir. Ya da tipik bir kooperatifleşme ya da en basit haliyle yardımlaşma, dayanışma çağrıları devletlerin piyasa merkezli politikalarına karşıt geliştiği için devletin doğrudan hedefi haline gelmektedir. Bu gerçeklik, basit hak-reform talepli mücadelelerin bile doğrudan devletin zor aygıtlarıyla engellenmeye çalışılmasına neden olmaktadır. Örneğin Türkiye'de Tarım ve Orman Bakanlığı bütün bürokratları ile birlikte özel bir şirketin altına verilmeye çalışılmaktadır. Bunun sonucunda kamuya ait bir arazinin ya da doğa alanının yağmalanmaması için verilen bir mücadele hem piyasanın hem de devletin hedefi haline gelmektedir. Bu durum hemen hemen bütün alanlardaki mücadelelere yansımaktadır.

Öte yandan yükselen toplumsal mücadele alanlarına baktığımızda da doğaya ya da insanlığa ilişkin temel hakların savunulması merkezinde büyüdüğü [kendi coğrafyamız açısından Kürt ulusal sorunu

merkezli mücadele de eklenmelidir] görünmektedir. Bugün bu alanlarda büyüyen mücadeleler; ülkenin siyasal düzeninin faşizmle yoğrulması ama bunun da ötesinde reform talepli mücadelelerinin daha siyasal bir öze sahip olması nedeniyle geçmişe nazaran daha önemli bir yerde durduğunu ifade etmeliyiz.

Böylesi alanlardaki artan mücadele potansiyeli ve dinamiği nedeniyle bu alanlarla ilişkilennemizi güçlendirmemiz gerekmektedir.

Öte yandan 13. Konferansımızda ve devam eden tartışmalarımızda geleceğin temel toplumsal problemlerinin birinin işsizlik zemininden yükseleceğini öngörmekteyiz. YDG olarak kendi çerçevemizden baktığımız da ise genç işsizlik sorununu da politik faaliyetimizin içerisine yedirerek çalışmalarımıza yön vermemiz gerekmektedir. Bu açıdan kimi dernek ya da öz örgütlülük çalışmalarımızda bu soruna yönelik çözüm noktalarını tartışmamız ve pratik olarak üretim süreçleri ile birleşen çalışmalarını önümüze koymamız gerekmektedir. Böylelikle dayanışma ve birlikteliği örgütleyerek sistemin neden olduğu birçok problemi daha bugünden aşma zemini de yakalayabiliriz. Fakat insanların öz sorunlarına dokunan çalışmalar kapsamında DKÖ'lerde var olma veya öz örgütlükler yaratma noktasında tüketen değil o alanlardaki hali hazırda var olan çalışmalara katkı sağlayan bir konumlanışımızın olmasına dikkat etmeliyiz. Böylece hem içerisinde bulunduğumuz öz örgütlülüğün faaliyetini geliştirirken YDG'nin özgücünü de büyütebiliriz.

Peki YDG'liler diğer öz örgütlülüklerde, DKÖ'lerde, kimi sorunlara hedeflenmiş platformlar gibi belli süreçlere özgülünen örgütlerde faaliyet yürütecekse YDG'nin misyonu ne olacaktır? Gerçek anlamda barksak sadece bu alanlarda örgütlenmek için bir örgüt olmaya gerek yoktur. Fakat YDG'nin misyonu tek tek hak temelli mücadelelerdeki siyasal potansiyeli, ona politik bir içerik kazandırarak gerçek bir siyasal ve devrimci güce dönüştürür. YDG, gençlik parantezindeki bütün parçalı alanlarda süren mücadelelerin birleşmesine zemin sunan şemsiye bir örgüt rolündedir. Parçalı mücadelelerin birleşmesi o mücadelelerin devrimcileşmesine hizmet eder. YDG'nin misyonu da bu birleşme noktasında açığa çıkan devrimcileşmeden gelmektedir.

TÜSİAD [2002]. Bağımsız Düzenleyici Kurumlar ve Türkiye Uygulaması. Yayın No. TÜSİAD-T/2002-12/349]

13.

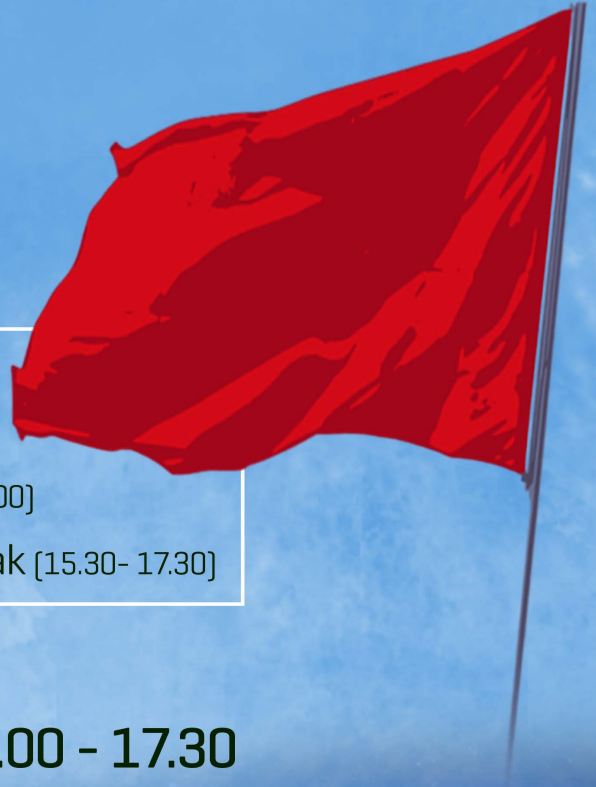
Yeni Demokrat Gençlik KONFERANS

*Yeniği Yaratma Sürecinde
FIRTINALAR VE DAMLALAR*

1. Oturum: Herkesin Sözü Var [10.00 - 12.00]
2. Oturum: Yeniği Yaratma Sürecinde
Fırtınalar ve Damlalar [13.00 - 15.00]
3. Oturum: Geleceğin Öznelerini Oluşturmak [15.30- 17.30]

Yer: Taxim Hill Hotel

Tarih: 29 Aralık 2019 Pazar / 10.00 - 17.30

DOSYA

SANAYİ 4.0'IN DÜNYASINDA GENÇ OLMAK

Dergimizin bu sayısında, Sanayi 4.0 kapsamındaki bazı değişimlerin politik ve toplumsal açılarından değerlendirme amacı taşıyan bir dosyaya yer veriyoruz.

Yeni Demokrat Gençliğin 13. Konferansında tartışmaya açtığımız bu gündemdeki dosya konularımızdan ilki **Yeni Yaratma Sürecinde Fırtınalar ve Damlalar** başlığını taşıyor. İlgili bu metin konferansımızın ikinci oturumundaki tartışmaların özeti niteliğindedir ve dosyamıza genel bir bakış sunması açısından önemlidir.

Dosyamızın ikinci alt konusu **Koronavirüs Yeni Yaratır mı?** başlığını taşımaktadır ve koronavirüs sonrası göstergelerin Sanayi 4.0 bağlamında yorumlanmasını içermektedir.

Dosyamızın üçüncü alt konusu; **Sanayi 4.0 Bağlamında Teknolojik İşsizlik ve Sonuçları Üzerine** başlığını taşıyor. Bu başlıkta işsizliğin günümüzde aldığı biçim ve olası etkileri üzerine odaklanılmaktadır.

Dosyamızın dördüncü alt konusu; **Sanayi 4.0 ve Kadın İstihdamına Etkileri** başlığını taşımaktadır. Bu başlık altında, değişen ve değişmesi öngörülen mesleklerin kadınları iş hayatında nasıl etkileyeceği üzerine odaklanılmaktadır.

Dosyamızın beşinci alt konusu; **Sanayi 4.0 ve Türk Sermayesi** başlığını taşıyor. Bu başlıkta geleceğin mesleklerine Türk sermayesi endeksli bir tartışmayı konu ediniyor.

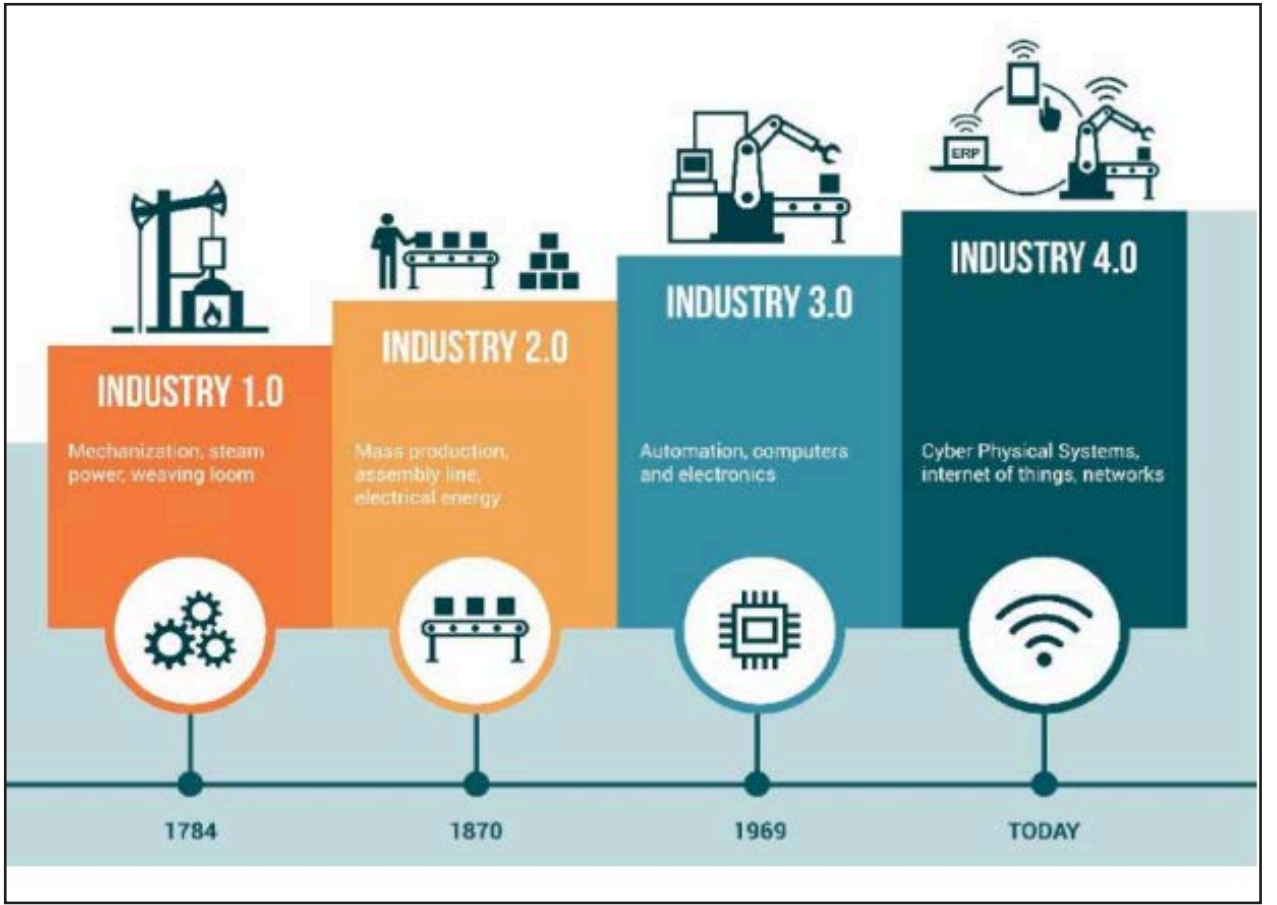
Yeni Yaratma Sürecinde Fırtınalar ve Damlalar

Bu makale YDG'nin 13. Konferansının 2'inci oturumundaki panelistin izlediği metindir

Konuya girmeden önce anlatmaya ,tartıştırmaya çalışacağımız alt başlıklarımızı sıralayarak başlayalım. Kapitalizmin, sanayi, teknoloji, bilim alanındaki gelişmeler doğrultusunda günümüzde aldığı hal ve süreç içerisinde geçirdiği değişimler, hakim sınıfların, emperyalist güçlerin bu gelişmeleri kendi lehlerine çevirmeleri, kendi aralarındaki çelişkiler ve ezilenler üzerinde kurdukları hegemonyanın katmerlenmesi, bunun karşısında ezilenlerin isyan etme gerçekliği ve yeni toplumsal hareketlerin niteliği, alt başlıklarını işleme hedefliyoruz.

Sunumumuzda, bu başlıklarda, sizin de tartışmalarla yapacağınız katkılarla, hem politik bir bakış açısı ile somut durumu değerlendirmeye, hem de yeni gelişmeler üzerinde neden – sonuç ilişkileri kurmaya çalışarak bugün yaşanan gelişmelerin gelecekte nelere yol açacağını ve buna karşı nasıl bir konumlanışa ihtiyacımızın olduğunu ortaya koymaya çalışacağız. Bu konumlanış ve geleceğe ilişkin yönelimi gençlik mücadelesi özelinde ele alma gayreti taşınmaktadır.

***

Endüstri 4.0 tartışmalarına girmeden önce uzun süreçlere tekabül eden 1. 2. ve 3. Sanayi devrimlerinin ezilenler cephesindeki etkilerine ve tarihteki yerlerine kısaca bakmakta fayda var. Feodalizmin bağrında filizlenen kapitalizmle beraber, tarıma dayalı üretim yavaş yavaş ekarte edilmiş endüstriyel üretim onun yerini almaya başlamıştır. 1784 su ve buhar enerjili mekanik üretim tesislerinin devreye girişi ile birlikte zanaatkarlar gibi feodalizmin baş aktörleri zenginliklerini büyük sanayicilere kaptırmış, feodal düzenin tasfiye süreci başlamış ve yeni iki sınıf tarih sahnesine çıkmıştır. Burjuvazi ve işçi sınıfı. Bu sınıflar ortaya çıktıktan sonra tüm ezilenleri sömürü düzeninden özgürlüğe taşıyacak ideoloji olarak Marksizm doğmuştur. Endüstri 1.0 olarak anılan sanayi devriminin ardından yaşanan gelişmeler Marksizmin doğumunu hazırladı diyebiliriz.

Sanayinin ikinci sıçraması ise buhar gücünün bırakılıp elektrik enerjisine geçildiği, üretimde bantlı sistemin ve parça üretimin yapıldığı dönem oldu. Bu dönem ticaret savaşlarının bir önceki döneme göre çok daha şiddetli bir biçimde yaşanmasına vesile oldu. Nitekim sanayinin ikinci sıçraması 1870-1920'li yıllara yani 1. Emperyalist paylaşım savaşının yaşandığı döneme denk düşmektedir.

Bu dönem ezilenler cephesinde Sovyet devriminin

başarıya ulaşmasına zemin hazırladı, Sovyet devriminin deneyimleri tüm dünya halklarına ulaştırıldı ve bu süreç devamında ÇKP'nin 1921'de kurulmasını etkiledi.

Sanayi devriminin üçüncü sıçraması ise 1960'lı ve 1970'li yılların başına denk gelmektedir. Bu dönemin gelişmeleri üretim araçlarında çipli sistemlerin devreye girişi, otomasyonun yaygınlaşması şeklinde oldu. Bu dönemde kapitalist üretim şekli daha az insan gücüyle daha fazla üretim yapar hale geldi. Neo-liberal politikalar ABD merkezli devreye sokuldu, birçok ülkede kanlı darbeler gerçekleştirildi.

1960'lı yılların sonunda, dünya çapındaki devrimci dalga yaşandı. Bu dönemde Marksist eserlerin çevirileri yapılmaya başlandı, Marksizm dünyanın en uçra köşelerine yayıldı, politikaya ilgi arttı ve yeni örgütsel modeller devreye girdi.

Yaşanan bu süreçlerin hepsinde gözlemlenebileceği gibi alt yapıda yaşanan değişimlerle beraber üst yapıda da değişimler yaşandı. Alt yapı ve üst yapı birbiriyle etkileşim halinde toplumda da dönüşümü sağladı.

***

Şuanda ise sanayinin dördüncü sıçrama döneminin içerisinden geçiyoruz. Bu sürecin sonuçlarını doğru okumak, kapitalist düzenin geçiş aşamalarında yaşadığı sancuları devrimci bir duruma dönüştürmek için oldukça

önemlidir. Endüstri 4.0 ya da 4. Sanayi Devrimi olarak adlandırılan bu süreç ilk olarak 2011 yılında dünyanın en büyük endüstri fuarı Hannover Fair'de kullanıldı.

4. Sanayi devrimi, üretim sürecinde yer alan nesnelerin internet üzerinden birbirleriyle haberleşerek üretime devam ettikleri bir süreci ifade etmektedir. Bugün aradan geçen yaklaşık 10 yıllık bir süreçte, özellikle sermaye çevreleri tarafından hızlıca kabul gören endüstri 4.0'ın kısmi etkilerini görebiliyoruz. Fakat önümüzdeki yıllarda oldukça geniş çapta ve derinlemesine bir toplumsal değişime yol açacağı görülebilmektedir.

Dahası güncel gelişmelerle birlikte Yapay zeka kullanarak bir şirket, insan gücüne güvenmeyi büyük ölçüde azaltabilir ve bu da gelirlerin çalışanlara daha az gideceği anlamına gelmektedir. Yapay zeka odaklı şirket sahipleri bütün gelirin sahibi olacaklardır. Yani esasta pas-tadan en büyük payı alan kapitalistlerin sayısı azalacak, pay artacak, ezilenlerin göz hakkı diyebileceğimiz payı hem azalacak hem de daha fazla parçaya bölünecektir. Teknolojinin gelişimini sermayelerini büyütme, sömürüyü katmerlendirmek için kullanan kapitalistler ucuz işgücü bulabildikleri alanlardan çok alt yapının gelişkin olduğu alanlara yönelmektedirler.

Bunun dışında işsizlik yeni düzenin kalıcı ve gündün güne büyüyen bir sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Marks'ın 1800'lü yıllarda söylediği şu söz içerisinden geçtiğimiz süreçte, farklı bir biçimde de olsa doğrulanıyor.

"İnsanın çalışmasını kısaltma ve bereketlendirme mucizevi gücüne sahip makineler karşın kendisinin yoksulluk içinde, gücünün ötesinde çalıştığını görüyoruz. Ortaya yeni çıkmış zenginlik kaynakları, garip bir gizemli büyü ile, yokluk kaynakları haline dönüşüyor."[-Marks]

Marks'ın dediği gibi üretim ve üretilen ürünlerden insanlığın yararlanma düzeyi üretim artışı ile ters orantılı olarak azalıyor. Ve işsizlik yoksulluk artıyor.

Siyaset bilimci Ronald Inglehart bu durumu çarpıcı bir örnekle açıklıyor: "50 yıl önce Amerika'nın en büyük işvereni General Motors'da ortalama saat ücreti 30 dolardı; bugün 2016'da en büyük işveren Walmart'ta saat ücreti 8 dolardır."

Satın aldığı geniş adasında konuşan eski facebook yöneticisi Martinez, "Gelecek 30 yıl içerisinde dünya nüfusunun yarısı işsiz olacak. İşler çirkinleşebilir. Medeniyet tamamen çökebilir. O yüzden bende buradayım." demektedir.

Büyüme ekonomisi verimlilik paradoksundan etkilenmektedir. Eğer daha az işçiyle aynı çıktı elde edilebiliyorsa çalışanlar işlerini kaybedeceklerdir. Oxford Üniversitesi'nden yapılan bir araştırmada robot-

ların önümüzdeki 20 yıl içinde ABD ve Avrupa'daki işlerin %50'sinden daha fazlasında görev alması öngörülmektedir. Makineler, Çin'de olduğu gibi gelişmekte olan ekonomilerde de insanları işsiz bırakmaktadır. Burada kısaca kadın ve genç nüfusun işsizliğinin artacağına değini yapmak istiyoruz. İstihdam yalanlarıyla kandırılan gençler üniversite mezunu olsalar dahi iş bulamamakta ve işsiz nüfusun önemli bir kesimini oluşturmaktadır. Eski dönemlerde iş bulma umuduyla istemediği mesleklerle yönelmek zorunda kalan, mutlu olmadığı bir hayata mahkum edilen gençler, şimdi ise sevmediği bölümlerden mezun olarak sevmediği bir işte çalışma imkanını dahi bulamamaktadırlar. Yıllarca okuyarak işsiz kalan gençlerin yanında işçi gençler de, en kötü koşullarda dahi iş bulamamaya yaşamını idame ettirememektedir. Kadınlar ise işsizliğin farklı bir boyutunu yaşamaktadır. Ataerki ve kapitalizmin sömürsü altında ezilmeye çalışılan yok sayılan kadınlar büyük çoğunlukla vasıfsız işçi olarak değerlendirilmektedir. Cinsiyete dayalı işbölümünün ve erk zihniyetin yol açtığı ve günümüzde de yoğun bir şekilde süren bu ayrımcılık kadınların bir erkeğe bağımlı olmadan yaşamasının önünü tıkamakta, emeğini, hatta varlığını küçümsemekte, kadını erkeğe yedeklemektedir. Aynı oranda maaş alsa dahi aldığı para aileye "destek" niteliği taşımaktadır. En basit işler söz konusu olduğunda bile vasıfsız olarak görülen, işe alımda erkeğin yedeğinde tutulan, gelişiminin önü tıkanan kadınlar, teknolojinin geldiği ve varacağı nokta göz önüne alındığında daha fazla işsizleşmeye mahkum olacak, erkeğe ve sisteme daha çok bağımlı hale getirileceklerdir. Yani aslında kapitalistlerin büyük bir heyecanla karşıladığı, alt yapıda yaşanan bu değişimler, ezilenler harekete geçmedikçe sadece ezilenlerin aleyhine olacaktır.

***

Alt yapı alanındaki gelişmelerin yanında tartışmamız gereken bir diğer konu ise emperyalist güçler arasındaki duruma ilişkindir.

TÜSİAD, Yüksek İstişare Kurulu Başkanı Tuncay Özilhan bugün şu sözcüklerle özetlemektedir: Dünya, "ekonomik ve siyasi güç dengelerinin yeniden oluştuğu, adeta tektonik değişimlerin yaşandığı" bir dönemden geçiyor.

Soğuk savaşın ardından 1990'lar sonrasında dünyanın "süper gücü" Amerika'nın yeri artık sarsılmaya başladı. Çin ve Rusya gerek ticari, gerek askeri alanda daha girişken bir siyaset izliyor. Bu durum ABD Ulusal Güvenlik Stratejisi'nde de yer almaktadır.

Belgede, yaklaşık 30 yıldır dünyada süper güçler arası bir rekabetin olmadığı ancak bu dönemin sona erdiği ve böylesi bir rekabetin dünya sahnesine yeniden dön-

FOR
HOW
LONG?

Wajdi Saleh

düğü ifade ediliyor. Rusya ve “ekonomik anlamda saldırgan” ve “adaletsiz bir politika” izleyen Çin’in yükselişiyile mevcut uluslararası dönemde “büyük güçler rekabeti ile şekillenen yeni bir dönem olarak” tanımlanmaktaydı.

ABD’nin bu ulusal Güvenlik Stratejisi’nin açıklanmasının ilerleyen aylarında Çin Halk Cumhuriyeti Başkanı Xi Jinping, orduya ithafen yaptığı konuşmada oldukça sert sözlerle karşılık verdi: “Ölümden korkmayın savaşa hazır olun” [BBC Türkçe 5 Ocak 2018].

Amerika’nın endişesi anlaşılacak gibi değildir, Çin ekonomisi 1977-2011 arası 25 kat büyümüştür.

Çin dünyadaki 50 büyük limanın hemen hemen 3’te 2’sinin ya sahibidir ya da buralara yatırım yapmıştır. Kenya, Pakistan, Sri Lanka, Maldivler, Bengaldeş, Myanmar, Malezya, Kamboçya, Yunanistan limanları bu zincirden bazılarıdır. Ekonomi alanında büyük gelişmeler gösteren Çin’e karşın ABD’nin silah harcaması 610 milyar dolardır. Yani ABD’nin silah harcamaları kendisinden sonra gelen Çin [228 milyar], Rusya [66 Milyar], Fransa [57 Milyar], İngiltere [47 Milyar] ve Almanya’nın [44 Milyar] silah harcamaları toplamından fazladır [Stockholm Barış Araştırmaları Enstitüsünün 2017].

ABD geçen süreçte neoliberal politikaların baş uygulayıcısı olmasına karşın bu dönemde gümrük vergilerinin, sınırlandırılmalarının arkasına çekilerek, yükselen Çin ile rekabet etmeye çalışmaktadır. Çin ise neoliberal politikaların yeni temsilcisi edasında küreselleşmenin öneminden söz etmektedir.

Tüm bunlarla birlikte kapitalist düzende, sağcı, popülist, muhafazakar yönetimler boy göstermektedir.

Sağcı popülist siyasetin en fazla şöyle karşımıza çıktığını söyleyebiliriz. Ülke yönetimlerini kumanda eden

hükümetler ve onların temsilcileri; büyük tekeller şirketler adına yönetimi düzenlemeyi aşarak şirketler veya onların temsilcilerinin doğrudan işbaşına getirilmesi şeklinde dir.

Bu durum da doğanın katliamından, emekçilerin haklarına, kadın haklarına birçok şeyin şirketler lehine amansızca yeniden düzenlenmesiyle sonuçlanıyor.

Örneğin Amazon ormanlarının yakılması durumu ile bunun doğrudan bir ilişkisi vardır. Amazon ormanları, soya tarım alanları ve büyük hayvan çiftlikleri için yakılıyor. Brezilya’nın eski tarım bakanı Soya milyarderi ve Soya Kralı olarak bilinen Blairo Maggi’idi. Maggi Amazon Yağmur Ormanlarının yakılmasını şu sözlerle savunmuştu: “hükümet söylemini dünyanın istediği şeyle uyumlu hale getirmek zorunda”. Ülkeyi ateş altında bırakan dünyanın akciğerleri olarak tanımlanan amazonların yakılmasına sebebiyet verenlerden Cumhurbaşkanı Jair Bolsonaro ise Brezilya’nın çevre politikasının “ülkeyi boğduğunu” söylemişti. Trajikomik olarak nitelenebilecek bu örnekler dünyanın her yerinde yaşanmaktadır. Bu duruma Türkiye’den azımsanmayacak kadar çok örnek verilebilir. Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, ETS isimli tur şirketinin sahibidir ve aynı zamanda otel zinciri de bulunmaktadır. Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk ise Özel Maya Okulları’nın kurucusudur. Tarım Bakanı Bekir Pakdemirli’nin tarım şirketi bulunmaktadır. Örneklerde de gördüğümüz gibi sermayedarların fiili olarak yer aldığı yönetimler, doğrudan sermayenin çıkarlarına göre hareket eden yönetenler, söz konusu doğanın talanı, yoksullar, işsizler olduğunda yüzlerini sermayeye sırtlarını ezilenlere dönmektedirler.

***

Tüm bunlara karşın halkta sırtını yönetenlere yüzünü direnişe dönmüştür. 2019 yılının sonlarına gelirken ezilenlerin isyanları, oldukça büyük bir dalgalanma ile dünyayı sarsmaya başladı. The Economist’teki bir makalede 2019 yılı sonrasında gelişen bu isyan dalgası sadece 1968 yılındaki isyan dalgasına benzetilmektedir.

Bu isyanların içeriğine bakıldığında ise kapitalist düzenin içerisinden geçtiği süreçle doğrudan ilişkili olduğu görülmektedir.

Bazı ülkelerde demokrasi talebi, bazı ülkelerde yoksulluk bazı ülkelerde yolsuzluk ve yozlaşma gibi vurgular ön plana çıkmaktadır. Her birinde farklı bir taleple milyonların sokakları doldurduğu görülse de temel talep yeni bir dünya yaratma üzerinde şekillenmektedir.

İsyan dalgalarına bakıldığında bazı bölgelerde kadın mücadelesi, bazı bölgelerde ulusal kurtuluş mücadeleleri üzerinden devrim mücadelesinin geliştiği görülmektedir. Toplumsal, ekonomik, politik her alanda yaşanan

olumsuz gelişmelerden ilk başta etkilenen kadınlar taciz ve tecavüzlere, cinsiyet eşitsizliğine, işsizliğe, yoksulluğa karşı kendi özgün yanlarını ortaya koyarak sokaklardaki yerlerini almaktadırlar. Kadınların yarattığı devrimci dinamik her zaman olduğu gibi sisteme, erkeklığe yönelmektedir. Kadınlar içerisinde yaratılmaya çalışılan ayrıştırma kadınların kenetlenmesi ile sonuçlanmaktadır. Burada kadın dayanışması kavramını idealize etmek gibi bir amacımız olmadığını vurgulamalıyız. Ancak kadınlar politik bir bilince eriştiği, cins bilincini edindiği, pratikte ezilmişliğinin farkına vardığı oranda daha çok bir araya gelmekte ve güçlü bir politik özne olduklarının farkına varmaktadır. Bizim izleyeceğimiz politikalarda bu doğrultuda olmak zorundadır, kadınların isyan hareketinin içerisinde yer almak, kadınlarla beraber hareket etmek sorumluluğumuzdur.

Orta Doğu'da da politik hareketliliğin ve mevcut kurulu düzene karşı en büyük isyanın ulusal kurtuluş mücadeleleri ekseninde olduğu görülmektedir. Fakat ulusal kurtuluş mücadelelerinin mevcut rejimler karşısında yalnız bir güç olduğu gerçekliktir. Bu gücün, mevcut rejimler karşısında onları devirebilecek yeter güce sahip olmadığı görülüyor. Öte yandan ülkemizde sınıf temelli örgütlenen herhangi bir gücün de ulusal dinamik ve kadın mücadelesi ile bütünleşmeden mevcut düzeni değiştirebilecek güce erişemeyeceği görülmektedir. Doğal olarak ezilenlerin mücadelesinin birleştirilmesi devrimin asli bir görevi olarak karşımızda duruyor...

***

Sonuç

Sanayi Devrimi 4.0 ile birlikte ticaret savaşları yeni bir boyut kazanmaya doğru gidiyor. Sanayi 4.0 ile büyük bir işsizlik olacağı ön görülmektedir. Öte yandan 1. Sanayi Devrimi'nde zanaatkarlar, küçük orta zümreler, küçük sanayiciler, büyük sermayecilerle rekabet edemedikleri için proleteryanın katına inmelerinde olduğu gibi, şimdi de ara sınıfların ortadan kalkacağı, sınıfsal bariyerlerin daha da keskinleşeceği bir süreç yaşanacaktır.

Bu açıdan işsizliğe ilişkin örgütlenme tartışmalarını derinleştirme gerekliliğini, ara sınıfların yoksullaşması ile birlikte onların giderek devrimcileşebileceği gerçekliğinden yola çıkarak söyleyebiliriz. Devamında ise bu kesimi nasıl örgütleyebileceğimize yoğunlaşılmalıdır.

Emperyalist güç dengeleri arasındaki gerilimin her geçen gün biraz daha büyüdüğü görülmektedir. Emperyalizmin eşitsiz gelişme yasası her zaman olduğu gibi kendini dayatmaktadır. ABD'nin karşısında yeni bir güç olarak Çin sürekli yükselmektedir. Rusya emperyalist bir güç olarak geri kalmış ülkelerin siyaset ve ticaretlerine daha fazla müdahil durumdadır.

Bu durum bizimki gibi ülkelerde hakim klikler arasındaki gerilimi de yükseltmektedir.

Toplamda bunlar yönetenlerin eskisi gibi yönetemediğine işaret etmektedir.

Öte yandan dünyanın ezilenleri de eskisi gibi yönetilmek istememekte ve yeni bir dünya için mücadeleye daha fazla atılmaktadır. 2019 yılının son çeyreği dünyanın hemen hemen her ülkesinde bir isyana tanıklık etmiş/etmektedir.

Bu durum ezilenler açısından politikaya ilginin ve örgütlenme eğiliminin artacağına işaret etmektedir. 1968 yılı çalkalanması Türkiye devrim tarihi açısından böyle bir süreç olmuştur. Yeni örgütlenme biçimleri ortaya çıkmış, bilime, marksizme yaklaşım değişmiştir. Bizim de bu süreçte, politik bir özne olarak bu örgütlenme eğiliminin yönünü tayin etmemiz gerekmektedir. Yaşanması muhtemel olan süreçlerin patlamasını beklemek ve anda müdahil olmaya çalışmak yerine somut koşulların tahliline odaklanılarak ileride yaşanabileceklere daima hazırlıklı olunmalıdır. Bu hem örgütlenmeye daha fazla önem vermek, kitlelerle bağı daha da güçlendirmek hem de mevcut değişimlere uygun politik devrimciliği inşa etmeyi zorunlu kılmaktadır. Yaşanan isyanlar, sokağa çıkan kitlelerin farklı mücadele biçimleri, sınıfsal niteliğinin değişimi, politikliği göz önüne alındığında, dogmaların eskisinden daha da fazla boşa çıktığını görebiliyoruz. Kitleler değişiyor, politikleşiyor, bizim de bu değişime ayak uydurmaktan başka çıkar yolumuz yoktur. Yoksa kitlenin gerisinde, dışında, kitleyi eleştiren, tarihin bir noktasına saplanıp kalmış dogmatiklere dönüşmemiz kaçınılmazdır. Kitleler mücadele içerisindeyken tıklandıkları durumlarda yeni yollar yaratma noktasında oldukça girişkendir. Yeni yolların yaratımında bizim alacağımız rol çok önemlidir. Bu açıdan politik bir özne olarak YDG'nin yeniyi yaratma noktasında kitlelerin gücüne yaslanması gerekmektedir.

Koronavirüs Yeniyi Yaratır mı?

Üretim ilişkilerindeki değişim ve dönüşüm, yaşamımızın her alanına yansıyor; eskinin yıkılıp yerini yeninin alması salt ekonomik anlamda değil sosyal, kültürel, psikolojik vb. alanlarda da can buluyor. Bu bir sürpriz değil, diyalektik materyalizmin temel kuralı zaten.

Koronavirüs hayatlarımıza girdi gireli bilimkurgudan hallice, daha çok korku-gerilim, yaşadığımız topraklara özgü haliyle trajik, bir o kadar da komedi türünde bir filmin içerisinde gibiyiz. Yani durumlar çok karışık. Koronavirüse dair sosyal, ekonomik, kültürel, psikolojik ve ekolojik o kadar tartışma yürüyor ki... Hastalığın ciddiyeti ve vahametinin farkına oluk-

ça geç vararak "Evde kal" kampanyası eşliğinde kişisel OHAL'imizi ilan etmemizi salık veren, sokağa adımını atanı lince açık hale getiren ama eve ekmeği-suyu hangi gelire götüreceğimizi muamma kılan, bu süreçte kadının fedakarlıklarına dem vurarak "kahraman kadınlarımız" ile başlayan cümleler kurup toplumsal cinsiyet eşitsizliğini besleyen, her akşam sağlık çalışanları için yapılan alkış eylemine "Bundan sonra camilerimizden hoparlörlerle her akşam hutbe okunacak!" diyerek ket vuran, virüse ilk önlemini sosyal medya paylaşımları hakkında soruşturma açarak alan...

Saymakla bitiremeyiz ve saydıklarımızın sistemin içerisinde olduğu çok boyutlu krizle yakından alakalı olduğunu yinelemekte fayda var. COVID-19 eşliğinde geçen son günlerimiz alışageldiğimiz yaşam biçimlerimizi oldukça farklı bir yere evriltirken ve önümüzdeki sürecin ağırlıklı gündemi olarak bu durumun kendini koruyacağı açıkken sistemin içerisinde olduğu krizi, bizlerin yani ezilenlerin şansı haline nasıl getireceğimiz büyük önem sahip. Çünkü COVID-19'un ardında bıraktığı dünyada hiçbir şey eskisi olmayacak. Bu abartıya kaçan, koronavirüse olması gerekenden fazla önem veren bir cümle değil. Distopik bir ele alışla kahinlik içeren bir cümle de değil. Mevcut gelişmeler, sistemin bu gelişmeler içerisindeki çözümsüzlüğü ve çözüme dair hakim sınıfların meseleyi ele alışıyla ezilenlerin içerisinde geçtikleri sürece olan tepkileri bize bu cümleyi kurduruyor.

Dünya bir toz buluydu ve...

Hatırlayalım, Yeni Demokrat Gençlik Aralık ayında "Yeniyi Yaratma Sürecinde Fırtınalar ve Damlalar" başlığıyla 13.'sünü gerçekleştirdiği konferansında Endüstri 4.0 üzerine tartışmalar gerçekleştirmiş; bu kapsamda dünya ve bugüne dair değerlendirmeler yapılırken, bu değerlendirmeler kapsamında geleceğe dair öngörülerde bu-

lunulmuştu. Endüstri 4.0'ın etkilerinin yaşamalarımıza yansımalarının sosyal, ekonomik, psikolojik, kültürel, cinsiyet odaklı, ekolojik yönlerine dair birçok tespit ortaya konulduğu konferansta ezen-ezilen çelişkisinin bu kapsamda derinleşeceği; Endüstri 4.0'ın burjuvazi-proletarya arasındaki ara katmanları ortadan kaldıracabileceği, bu anlamda işsizliğin ve yoksulluğun dünyayı kasıp

kavuracağı bir geleceğin bizi beklediği belirlemeleri yapılmıştı. Bu belirlemelerle işsizliğin, özelde ise genç işsizliğin büyüyeceği sonucuna varılarak bu sonuca dair praksise ilişkin ele alış "Geleceğin Öznelerini Oluşturmak" başlığında tartışılmıştı.

Teknolojinin ilerleyişi, üretim araçlarında dönüşüm yaratırken bunun bir yansıması olarak üretim ilişkilerinde de değişim mevcut. Üretim ilişkilerindeki değişim ve dönüşüm, yaşamımızın her alanına yansıyor; eskinin yıkılıp yerini yeninin alması salt ekonomik anlamda değil sosyal, kültürel, psikolojik vb. alanlarda da can buluyor. Bu bir sürpriz değil, diyalektik materyalizmin temel kuralı zaten.

İlk olarak 2011 yılında Almanya Hannover Fuarı'nda kullanılan 4. Endüstri Devrimi ya da 4. Sanayi Devrimi terimi, dünya üzerindeki teknolojik gelişmelerle beraber üretim araçlarındaki değişim-dönüşümün bir sonucu olarak ortaya konuldu. Bu değişim ve dönüşümün üretim ilişkilerini de değiştireceği, üretici güçlerin insan odaklı olmaktan çıkıp makineleşeceği, dolayısıyla insan gücüne olan gereksinimin azalacağı açık. Kapitalist-emperyalist sistemden bağımsız olarak bu durumu ele aldığımızda aslında bu durum insan yaşamını kolaylaştıran bir yerde duruyor. İnsan gücüne gereksinimin azalması, temel ihtiyaçlarımızı karşılamamızda daha az emek-zaman harcamamızı; bunun sonucu olarak yaşama dair daha fazla üretken olmamızın yolunu açacağı açık. Marx'ın komünizm tanımlaması da buna işaret etmiyor mu? İnsanların "sabahları avlanıp, öğleden sonraları balık tutup, akşamları hayvan besleyip, akşam yemeğinden sonra felsefe yapabileceği" bir işleyiş...

Yani mevcut sistemden bağımsız olarak ele aldığımızda teknolojiye dair ilerleyiş kötü değil, tam tersine insanın emeğine, dolayısıyla kendisine karşı yabancılaş-

masının önünü alabilecek bir yere sahip. Bu bağlamda 4. Sanayi Devrimi olarak anılan sürecin kendisi, teknolojik ilerlemeler bağlamında değil, sistemin bunu nasıl ele aldığıyla ilgili sonuçları itibarıyla karşımızda korkulması bir süreç olarak duruyor.

Sanayi Devrimi'nin ön günlerinde "makina kırıcı"ları biliyor muyuz? Sanayi Devrimi ile hızla yaşamlara giren makineler, işsizlik oranlarındaki devasa yükseliş ile işçilerin makineleri birer rakip olarak görmesi sonucu makineleri kırma eylemlerine dönüşmesine sebep olmuştu. Burada makineler yada teknolojik gelişimin insan yaşamını kolaylaştırmaktan ziyade, kâr amaçlı üretimin insan yaşamına sefalet-yoksulluk olarak geri döndüğü gerçeğiyle karşılaşırız. Ancak temelde teknolojik gelişimin hangi amaçla kullanıldığı, neye hizmet ettiği sorunsalı ile alakalı bu durum. Dünyanın toz bulutu olmasından birkaç adım sonrası, yani özel mülkiyetin gelişimi itibarıyla insan emeğinin hangi amaçla ve neye hizmet ettiğinin cevabı bu sorunsalımızı cevaplandırıyor.

Her şey bir virüsün hikmeti mi?

Dolayısıyla dünyadaki teknolojik gelişmeler ve bu anlamda 4. Sanayi Devrimi olarak adlandırılan içerisinden geçtiğimiz süreç, yaşamımızı kolaylaştıran, emeğimizi değerleştiren bir yerde durmaktan öte; emeği değersizleştiren, yabancılaşmayı hat safhaya vardırır bir anlama sahip. Bu nedenle 4. Sanayi Devrimi olarak adlandırılan bu süreç de üretim araçlarındaki değişimle beraber gelişen her dönem gibi [köleci-feodal-kapitalist] ezen-ezilen ilişkisinin derinleşeceği yerde durmaktadır. Bu anlamıyla tarihsel ilerlemeler ezen-ezilen ilişkisinde bir alt üst oluş yaratmadığı için ilerici değildir, bunu unutmamak lazım.

Günümüze gelecek olursak... Evet, COVID-19 ile be-

raber kısa bir süre önce tartışmalarımızın bir sonucu olarak ortaya koyduğumuz üretim araçlarındaki değişim ile birlikte işsizliğin artışı; açlık, yoksulluk ve sefaletin büyümesi bugün karşımızda oldukça net duruyor. İşsizliği, sefaleti, yoksulluğu bir virüs elbette ki yaratmadı! Anımsarsak geçtiğimiz dönemde oldukça gündeme gelen intiharlar yaşadığımız sürecin bir parçasıydı. Sınıflar arasındaki çelişkinin keskinleştiği, ara katmanlardaki yok oluşun çok zenginler ve yoksullar şeklinde belirginleştiği bir sürecin içerisindeyiz. Bu süreç sömürücü-erkek egemen sistemin kendini var etme çabası ile alakalı ve COVID-19'lu geçen günlerimiz sistemin kendi var oluşunu devam ettirmek adına izlediği adımları hızlandırmak için bir araç konumunda şu an.

Dünyanın her yerinde virüsün yayılmasına karşı korunmak için "EvdeKal" kampanyası eşliğinde küçük işletmelerin büyükler karşısında işlevsiz hale getirilerek sermayenin tek elde toplanması, bununla beraber işsizler ordusunun büyümesi, esnek ve güvencesiz çalışma koşullarının evden çalışma ile kalıcılaştırılmak üzere adımların atıldığı bir süreç olması bakımından geleceğin provasını yaptığımız bir dönemin içerisindeyiz.

Bütün bunlar, meselenin ekonomik yanı ile alakalı... Ya sosyal, kültürel, psikolojik, cinsiyet odaklı yanına yansımaları?

Leh-aleyh meselesi üzerine

Üretim araçlarındaki dönüşüm ve beraberinde üretim ilişkilerinin almakta olduğu bu hal, sosyal, kültürel, psikolojik, toplumsal cinsiyet eşitsizliği gibi yanlardan ayrıksı değil. Hatta oldukça bütünlüklü. Sömürü ve cinsiyet eşitliksiz bir dünyanın süregelenliği katmerlendirilirken meselenin ekonomik yanı diğer yanlarla bütünlüklü halde yürüyor. Örneğin koronavirüs

eşliğinde hayatımızın bir parçası haline getirilen “sosyal mesafe”... Sağlık Bakanı Fahrettin Koca 25 Mart 2020 tarihinde yaptığı açıklamada koronavirüse karşı evlerden çıkmama, olabildiğince az insanla temas halinde olma önlemine ek olarak “Kendinizi odanızda izole edin” uyarısında bulundu. Yani artık evde kalmak da yeterli değil, evde bulunan her bireyin ayrıksı bir yaşam sürdürdüğü bir yaşam biçimi önlem olarak sunulmuş durumda.

“Sosyal mesafe”nin bir önlem olarak gerekliliğini tartışacak değiliz. Elbette ki sağlık koşullarımızı sağlamak adına gerekli önlemlerin alınması bu süreçte gerekiyor. Ancak bu süreçten hakim sınıf ideolojisinin kendisini beslemek üzere nasıl faydalanacağı; önümüzdeki sürecin sosyal, kültürel ve psikolojik yanını hangi temeller üzerine atacağını sinyali verdiğini görmek gerekiyor. Bugün sağlık önlemleri olarak oldukça masumane gözükken önlemler, sistem tarafından kolektivizmin yok edilmesi, yabancılaşma, bireyselleşme gibi hakim sınıf ideolojisini güçlendirecek temelde ele alınacaktır. Ve korona günleri zaten hali hazırda var olan böylesi bir “evrilişi” hızlandırma anlamında önemli bir araç bugün. Ve bu araç kişinin rızası temelinde olduğu için bugün daha da tehlikeli bir yerde duruyor.

Bireyselleşme, yabancılaşma, kolektivizmin yok oluşuna doğru giden yol, bugün zorbalıkla değil; kişinin sağlık önlemleri gibi elzem bir konuda rızası temelinde örülüyor. Ve bu durum, mevcut sistem için bulunmaz bir nimet. Ezilenlerin lehine bir tarih yazımının önünü almak, sömürü ve cinsiyet eşitsizlik hakim ideolojiyi yaşamın her alanında derinleştirmek üzere süreçten her anlamda yararlanmaya bakan sistemin, hızlandırılmış bir biçimde bu amacına doğru yol alışını, ezilenler arasındaki etkileşimi; dayanışma ruhunu sifıra indirgeme kaygısıyla alakalı. Bu kaygı ise tarihin hakim sınıfın lehine yazılmasından besleniyor. İnsanlık tarihinin her döneminde “leh-aleyh” meselesi arasındaki ince çizginin ezen-ezilen arasındaki çatışmada nasıl belirleyici bir yere sahip olduğunu biliyo-

ruz. Kapitalist-emperyalist sistemin gidişatının ezilenler cephesinde uyandırdığı öfkenin boyutu yakın geçmişteki pek çok isyan ve ayaklanma dalgasıyla kendini ortaya koyarken ve bu ayaklanma ile isyanların ezilenlerin lehine bir tarih yazımına yol açacağı ortadayken hakim sınıflar bu gidişatı kendi lehine çevirmek için mevcut politikalarını hızlandırılmış bir şekilde içerisinden geçtiğimiz süreçten besliyorlar.

Ezilenler cephesinden bilişim çağının etkileri

Diğer yandan teknolojinin gelişiminin üretim araçları ve üretici güçlere dair etkilerinden yukarıda bahsetmiştik. Bu gelişimin bir diğer yanı ise ezilenler arasındaki etkileşimin aldığı küresel boyut. Arap Baharı’ndan kadınların Las Tesis eylemlerine ezilenlerin öfkesinin salt bölgeler bazında değil, küresel bazda yankısını bulduğu; bir bölgede açığa çıkan enerjinin başka bölgelere domino taşı etkisi gösterdiği ve küreselleştiği bir süreçten geçtik-geçiyoruz. Bunda teknolojinin gelişiminin önemli bir parçası olan internetin rolünü görmek gerekiyor. Bilişim ağı, dünyanın dört bir yanındaki ezilenler arasındaki etkileşimi kolaylaştıran; dayanışmayı güçlendiren yerde duruyor.

Koronavirüsün hayatımıza soktuğu “sosyal mesafe”ye karşı kendimizi güçlendirdiğimiz, dayanışmamızı koruduğumuz alanlardan biri bugün sosyal medya. İletişimden habere ulaşmaya, birbirimizi güçlendirecek yol ve yöntemler yaratmaya, yaşadığımız topraklar şahsında Newroz günü gördüğümüz üzere sosyal medya eylemleri örgütleyerek birlikte bir sürecin parçası olmaktan vazgeçmemeye pek çok anlamda internet yaşamımızın önemli bir parçası bugün. Bu önemli parçadan duyulan korkunun eserine, koronavirüsün yaşadığımız topraklara giriş yaptığının açıklanmasının hemen ardından sosyal medya paylaşımlarına açılan soruşturmalardan rastladık nitekim.

Evet, internet bugün yaşamımızın önemli bir parçası ve bizler bu parçanın araçsallığından azami oranda yararlanmakla yükümlüyük. Dünya üzerindeki gelişim ve dönüşümü bu denli tartıştığımız bir yazıda, mücadele yöntem ve biçimlerimizin de değişime ve gelişime tabi olmak zorunda olduğu gerçekliğini ortaya koymak durumundayız. Geleceğin öznesi olma sorumluluğumuz bunu gerektiriyor çünkü.

Ve son olarak, “Koronavirüs yeni bir dünya yaratır mı?” sorusuyla karşılaştığımız bu süreç, yıkım ve yeniyi oluşturmaktan beklentinin büyüklüğüne işaret etmekte. Kuşkusuz virüs bugün-yarın mutasyona uğradığında ardında bıraktığı dünya eskisi gibi olmayacak yukarıda anlattığımız sebeplerle. Ancak yeni bir dünya beklentisinin karşılığını bulması kendiliğinden olmayacak kuşkusuz. Bu noktada, yeniyi yaratma mücadelesinde mücadele biçimlerine dair de yeniyi aramak elzem.

Sanayi 4.0 Bağlamında Teknolojik İşsizlik ve Sonuçları Üzerine

İşsizlik sorununa ilişkin çok yönlü ve dayanışma temelli çözümler getirilebildiği sürece örgütlenme zemini güçlü olacaktır. Bu durum üretim süreci ile ilişkilendirilmiş politik bir faaliyete işaret etmektedir. Geleceğin kazanılmasında tüm katmanların olduğu gibi işsizlerinde saflaşmadaki tercihi belirleyici bir pozisyonda olacaktır.

Teknolojinin gelişimi ve bilgisayarlaşmanın üretim ve diğer meslek alanlarında hızla yayılmasıyla birlikte işsizlik giderek büyümektedir. Özellikle otomasyonun işsizlikte net bir artışa neden olduğu konusundaki tartışmalar devam ediyor. Daha önceleri, işsizlik oranlarında tipik olarak bir geçiş döneminin ardından normale dönüşlerin yaşandığı belirtilmektedir (Flynn, Dance ve Schaefer, 2017: 240). Ancak birçok tartışmada günümüzdeki işsizliğin hem daha kitlesel boyutta hem de daha uzun süreli yaşanacağı belirtilmektedir.

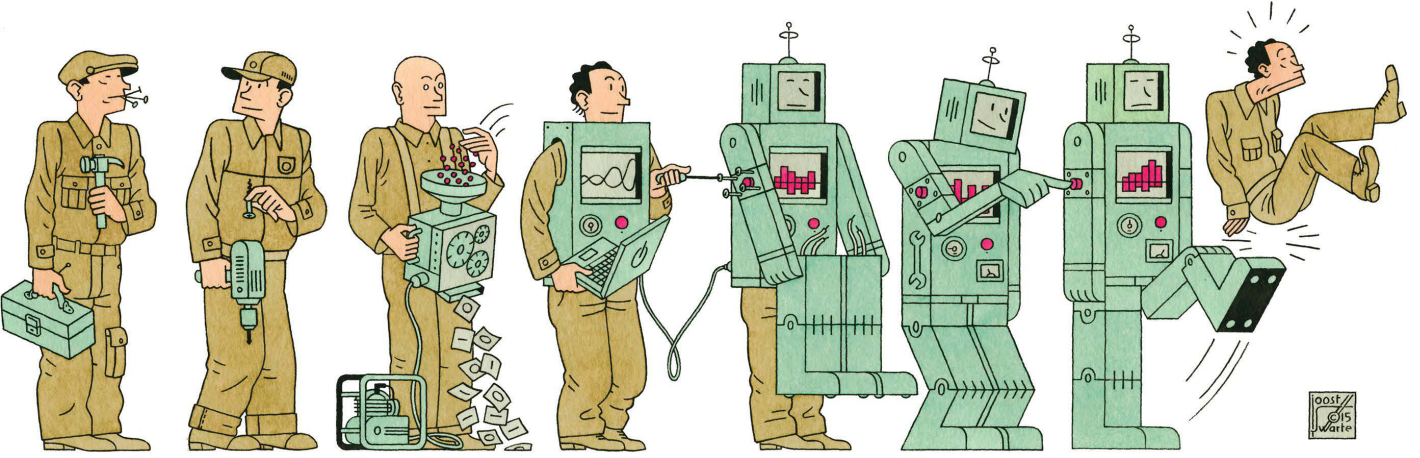
Yapılan birçok çalışmada, Sanayi 4.0 tartışmalarında işsizliğe ilişkin 3 farklı görüş açığa çıkmaktadır. Bunlardan ilki, Sanayi 4.0'ın teknolojik işsizliğe neden olmayacağı ikincisi, Sanayi 4.0'ın teknolojik işsizliğe neden olacağı, üçüncüsü ise Sanayi 4.0'ın geçici teknolojik işsizliğe neden olacağıdır (Ulusoy, Yaşar ve Aktan, 2017: 93).

Her ne kadar işverenler veya yöneticilerin görüşlerinin üçüncü olasılıkta yoğunlaşsa da hem dünya da hem de Türkiye'de teknolojik gelişmelerin kitlesel ve uzun süreli işsizliğe neden olduğu görünmektedir.

Özellikle yaratıcılığa ihtiyacın az olduğu veya rutin tekrarların gerçekleştirildiği iş kollarının en fazla risk altında olduğu noktasında fikir birliği bulunmaktadır. Bu bağlamda, teknolojilerin gelişmiş ekonomiler üzerindeki etkisine bakıldığında yeni teknolojilerin kullanımının Fransa'da istihdamdan işsizliğe geçişi hızlandırdığı bulunmuştur (Givord ve Maurin, 2004). Öte yandan ABD gibi ülkeler açısından da durum Fransa'dakine benzer seyretilmektedir.

Tartışma şimdilerde bilgisayarlaşma (bilgisayarlı otomasyon) ile iş kaybının gerçekleşeceği meslek alanlarına kaymaktadır. Örneğin Frey ve Osborne çarpıcı bir şekilde, makine operatörlerinin %65, sekreterlik gibi ofis işlerinde ya da tele pazarlamacılık işlerinde %90'ın üzerinde bir oranla bilgisayarlaşmadan etkileneceğini tahmin etmektedirler (Frey ve Osborne: 2013: 64-72). Frey ve Osborne'nin çalışmasında sadece ABD'de 702 mesleğin bilgisayarlaşmadan etkilendiği ve ABD'deki tüm istihdamın %47'sinin işsizleşme noktasında büyük bir risk altında olduğunu belirtmektedir (2013: 1).

Türkiye'deki araştırmalarda da benzer bir durumun yaşanacağını ön görülmektedir.

Ulusoy, Yaşar ve Aktan'ın yapmış olduğu çalışmaya katılan 102 akademisyenin çoğunluğu ve firmaların %58'i emek yoğunluğunun bulunduğu işlerde Sanayi 4.0 sonucunda işsizlik sorunuyla karşılaşılacağına düşünülüğünü aktarmaktadır (2017: 96).

Bir başka çalışmada, Sümer 2018 yılında Türkiye'deki meslekleri 8 kategoride incelemiş ve bu mesleklerin teknolojik gelişmelerden nasıl etkileneceğine ilişkin bir tartışma yürütmüştür. Bu çalışmaya göre: 8 kategorideki mesleklerden 4 kategori [1. kategori- politika yapıcılar, üst düzey yetkililer, yöneticiler; 2. kategori- profesyoneller; 6. kategori- kalifiye tarım ve balıkçılık sektörü çalışanları ve 7. kategori- zanaat ve ticaret ile ilişkili çalışanlar]'nin olumsuz yönde etkilenmesi beklenmektedir.

Fakat diğer dört meslek grubu; 3. kategori- teknisyenler ve yarı profesyoneller, 4. kategori büro çalışanları, 5. kategori hizmet sektörü çalışanları ve pazarlama elemanları ve 8. kategorideki fabrika ve makine operatörleri ile montaj sektöründeki bir dizi iş ve meslek görevlerin rutinliği nedeniyle yeni teknolojilerden olumsuz olarak etkileneceklerdir.

Örneğin, 4. kategorideki büro çalışanlarının sayısı; 2007 yılında 1.32 milyondan 2017 yılında 1.93 milyona yükselmiştir fakat bu alandaki iş kolları yeni teknolojilerle kolaylıkla yer değiştirebilir. Bu nedenle bu alanda kitlesel işsizlik riski bulunmaktadır.

Yine, 5. Kategorideki hizmet sektörü ve satış danışmanlığı alanında 2007 yılında 2.57 milyon çalışan istihdam edilirken 2017 yılında 5.19 milyon kişi istihdam edilmeye başlamıştır. Bu kategori de 2007 ve 2017 yılları arasında büyük bir istihdam artışı gözlenmesine

karşın yüz yüze ilişkilenenin olmadığı alt kategorilerdeki mesleklerde dijital teknolojilerin artışı ile kitlesel işsizlikle karşılaşılabilir (Sümer, 2018: 8-9-10-11; araştırmacı bu bölümdeki verileri TÜİK'in 2001-2017 Hanehalkı İşgücü Anketi verilerinden derlemiştir).

Sanayi 4.0 kapsamında gelişen teknoloji bir taraftan işsizliğe neden olurken bir taraftan da meslekler arasındaki ücret eşitsizliğini de büyütmektedir. İşgücü piyasasındaki bu kutuplaşma kalifiye gerektirmeyen ve yüksek rutini bulunan iş alanları ile yaratıcılığın, profesyonelliğin ve yüksek mühendisliğin bulunduğu iş alanları arasında yaşanmaktadır (Autor ve Dorn, 2009). Bu kutuplaşmada bilgisayarlaşma artıkça ekonomik eşitsizliğinde büyüdüğü belirtilmektedir (Frey ve Osborne, 2013: 3).

Tartışma

Kapitalizmde her teknolojik gelişmenin ciddi bir işsizlikle sonuçlandığı görünmektedir. Öyle ki yaşanan her kriz kapitalizm için kitlesel işsizleştirmenin bir bahanesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin ABD'de 17 milyon olan işsizlik koronavirüs salgınından sonraki ilk 3 haftada 5 milyon artarak 22 milyona ulaşmış durumdadır. Türkiye'de de durum bundan pek farklı değildir. Koronavirüs salgınının ardından milyonlarca insan istihdam edilmeyen kitlenin arasına karışmıştır. Binlerce küçük esnaf kepenk kapatmış ve dahası devlet bu krizi güvencesiz çalıştırmanın bir bahanesi olarak kullanmış, yeni yasalar çıkartarak ücretsiz izinlerle emekçileri işlerini kaybettikleri zaman karşılaşacaklarından daha kötü bir sonuçla karşılaştırmaya başlamıştır.

Denilebilir ki gelecekte emekçileri devasa bir işsizlik ve ekonomik eşitsizliğin kapitalizm boyunca hiç olmadığı kadar acımasız uygulandığı bir dönem beklenmektedir. Bu yüzden kapitalizmin dolaylı olarak yaşadığı ya

da doğrudan kendisinin nedeni olduğu krizlerinde, bu krizler kitlesel işsizleştirmenin bahanesi olacaktır.

Öte yandan Sanayi 4.0 bağlamında değerlendirilebilecek olan teknolojik gelişmelerin ülkeye ithal edildiği durumlarda; bilgisayarlaştırmanın, otomasyonun, robotiğin ülkeye taşındığı sürece işsizleşme büyüyecektir. Burada üniversite mezunu ya da değil gençlik kitlesi için büyük bir risk bulunmaktadır. Çünkü; risk altındaki meslek gruplarının daha çok genç nüfusun istihdam edildiği alanlardan oluştuğu söylenebilir. Kalifiye gerektirmeyen fabrika işçiliği, satış danışmanlığı, her türlü büro işçiliği, dökümantasyon işçiliği gibi işler bilgisayarlaşma ile kolaylıkla yer değiştirebilecek meslek grupları arasında bulunuyor.

Bununla birlikte gelişmiş kapitalist ülkelerde yeni tipteki üretim araçları ve fabrikalar dünyanın ucuz iş gücü merkezlerine değil alt yapının sağlam olduğu ülkelere yani yine kendi ülkelerine inşa edildiği görülmektedir. Bu durum Türkiye gibi, ucuz iş gücünü kullanarak rekabet gücünü artırmayı hedefleyen geri bıraktırmış ülkeler açısından ucuz iş gücünün büyük ölçüde anlamsızlaşmasına vesile olacaktır. Bu durum geri bıraktırmış ülkeler açısından bir ikileme neden olabilir. Birincisi bu gibi geri bıraktırmış ülkelerin hangi teknolojiyi kullanacağını kararı kendi tekelinde değildir. İkincisi bu teknolojiyi kullandığı durumda emek yoğun çalışma sektörlerinde işçi gücüne ihtiyaç düşeceği için ucuz iş gücü bir rekabet unsuru olmaktan çıkacaktır. [TOBB, 2016: 22] Fakat sonucunda milyonlarca işsiz kitle açığa çıkacaktır.

İşsizlik gerçekliği sadece işsiz kalan kitle açısından önemli değildir. İşsizlik bir domino etkisi gibi toplumun her alanına sirayet edecektir. Örneğin Batılı ülkelerde işsizliğin artmasıyla ırkçılık ve İslamofobi, sistemler tarafından bilinçli olarak artırılacak ve yerli nüfusun sisteme olan öfkesi diğer bir halka döndürülmeye çalışılacaktır.

Öte yandan işsizliğin sosyo-ekonomik açıdan da topluma büyük bir etkisi olacaktır. Genç nüfus çalışmadığı ya da nüfusun istihdam oranı düştüğü için emeklilik ve sigorta sisteminin işlemez hale gelmesi muhtemeldir.

Tüm bunlarla beraber kapitalizm yüksek kara odaklandığı için burada açığa çıkması muhtemel olan toplumsal sorunları görmezden gelecektir ve hatta günümüzde olduğu gibi bu sorunları derinleştiren adımlar atacaktır. Örneğin çalışma saatleri düşürülerek, insanların çok yönlü gelişimi desteklenebilir fakat kapitalizm bunu kesin kes yapmayacaktır. Çünkü kapitalizm ve neo-liberal politikalar, çok çok az kişinin kazanması çok çok büyük kitlelerin kaybetmesi üzerine kuruludur.

Bu gerçekliklerden politik özneler ciddi çalışmalar düşmektedir. Öyle ya da böyle işsizlik sorunu toplumsal büyük bir soruna dönüşecek ve kitlelerin politikleştiği bir alan olacaktır. İşsizlerin örgütlenmemesinin nedeni sayılan işsizliğin kitlesel olmaması ve işsizlerin aynı mekanda olmamasından dolayı bir araya gelememesi gibi faktörler günümüz koşullarında ortadan kalkmıştır. Birincisi işsizlik artık kitlesel boyutta ve uzun süreli yaşanmaktadır. İkincisi teknolojik gelişmeler insanları fiziksel olarak yan yana olmadığı durumlarda da bir araya getirebilecek boyuta ulaşmıştır.

Önümüzdeki süreçlerde işsizlik ciddi bir dinamiğe dönüşecektir. Bu dinamiği yakalamak için bugünden belli örgütlenmelere, hareket tarzına ve çözümlemelere gitmek durumundayız. İşsizlik sorununa ilişkin çok yönlü ve dayanışma temelli çözümler getirilebildiği sürece örgütlenme zemini güçlü olacaktır. Bu durum üretim süreci ile ilişkilendirilmiş politik bir faaliyete işaret etmektedir. Geleceğin kazanılmasında tüm katmanların olduğu gibi işsizlerinde saflaşmadaki tercihi belirleyici bir pozisyonda olacaktır.

Kaynaklar

Autor, D. ve Dorn, D. [2009]. This Job is "Getting Old": Measuring Changes in Job Opportunities using Occupational Age Structure. *American Economic Review*, 99 [2]; 45-51. <https://economics.mit.edu/files/11587>

Flynn, J., Dance, S. ve Schaefer, D. [2017]. Industry 4.0 and its Potential Impact on Employment Demographics in the UK. J.AI Gao [Ed.], *Adv. Manuf. Technol.* XXXI, IOS Press. [239-244]. [PDF](#)

Frey, Carl. B., Osborne, Michael. A. [2013]. The Future of Employment: How Susceptible are Jobs to Computerisation? University of Oxford Working Paper, published by Oxford Martin Programme on Technology and Employment, 1-72. <https://bit.ly/2RPwezT>

Givord, P. ve Maurin, E. [2004]. Changes in Job Security and Their Causes: An Empirical Analysis for France, 1982-2002. *European Economic Review*, 48 [3]; 595 - 615. <https://bit.ly/2RL2WCc>

Sümer, B. [2018]. Impact of Industry 4.0 on Occupations and Employment in Turkey. *European Scientific Journal*, 14 [10]. <https://bit.ly/2KktwOR>

TOBB [2016]. Akıllı Fabrikalar Geliyor. *Ekonomik Forum Dergisi*. <https://bit.ly/2KdKNJd>

Ulusoy, T., Yaşar, E. ve Aktan, M. [2017]. Technological Unemployment and Industry 4.0: A Discussion. *Conference: International Symposium on Industry 4.0 and Applications (ISA 2017)*. <https://bit.ly/2VjvgxZ>

Kaynaklara erişimler 17 Nisan 2020'de sağlanmıştır.

En fazla ne kadar sömürebilir, ezebilirse o kadarını yapmaya hazır sistem temsilcileri var karşımızda. Bu şaşkınlığın bir alışmışlığa dönmemesi için çabalamak gerekiyor esasta, yoksa her yeni gelişme ile beraber "daha neler göreceğiz" karamsarlığının dışına çıkamayız.

Sanayi 4.0 ve Kadın İstihdamına Etkileri

29 Aralık'ta İstanbul'da gerçekleştirdiğimiz 13. Konferansımız tartışmalarımıza, yönelimimize yol gösterici olması bakımından verimli ve doyurucu tartışmalarla geçmiş, ancak daha da derinleştirilmesi gereken bir çok konu olduğunu bizlere göstermiştir. Özelden Endüstri 4.0 üzerine yapılan sunumda, kadınlar açısından bu sürecin götüreceklere kısaca da olsa değini yapmıştık. Yazımızda ise kadınların bu süreçten ne yönde etkileneceğini daha fazla açarak, tartışmalarımızı ilerletmenin gerekli olduğu fikrindeyiz.

Tarihte yaşanan ve önemli dönemeç noktalarına denk düşen 1., 2., 3. Sanayi devrimleri sürecinde baş gösteren sorunlar birçok krize yol açmıştı. Hem proletarya hem de egemen sınıf cephesinde yaşanan kriz diğer tabakaları da etkilemişti. Çünkü üretim araçlarındaki bu gelişmeler doğrudan iş alanlarının değişimine yol açıyor ve emek gücü ile sermaye arasındaki ilişkiyi de doğrudan etkiliyordu. Keza endüstri 4.0 ile beraber yaşanılacakların tahmin edilmesi bu tarihsel süreçlere bakılarak kolaylaşabiliyor. Sürecin en başında, Endüstri 4.0'ın gündeme gelmesi ile beraber birçok insanın işinden olacağı, üretimde can-

lı emek gücüne ihtiyacın azalacağı gibi belirlemeler yapıldı. Hatta "işçi sınıfı yok oluşa mı sürükleniyor" tarzında sorular soranlar bile var. Biz tartışmalarımızın yönünü kadınlara çevireceğimiz için bu meseleleri kadın eksenli ele almaya çalışacağız.

4.0'dan En Çok Etkilenen Kesim Kadınlar

Endüstri 4.0 ve iş alanlarının değişimi ile beraber, büyük çoğunlukla kadınların istihdam edildiği iş alanlarına olan ihtiyaç nispeten ortadan kalkacak ve raporlara göre bu süreçte kadınlar işsizliğe erkeklerden 2 kat daha fazla maruz kalacak. Yine raporlara göre sanayi 4.0'ın yapı taşı niteliğindeki alanlardan yapay zeka ve veri analizi profesyonellerinin sadece %26'sı kadın. Mühendislik, mimarlık, matematik, bilgisayar gibi en yüksek istihdam artışının beklendiği alanlar ise, şu anda kadınların istihdamının en düşük olduğu iş kolları. Yani toplamda baktığımızda yeni açılacak alanlarda kadın istihdamı, erkeklere oranla çok daha düşük olacak. Bu durumun istatistiklere yansımaları ise şu şekilde; yeni iş alanlarında erkeklerin %72.5 oranında istihdam edilmesi beklenirken, kadınlar için bu oran %27.5. Mevcut verilere göre, idari işlerde ka-

dınların çalışma oranı % 76, kişisel hizmetlerde %68 ve satış danışmanlığında %64. Ancak kadınlar bu iş kollarında yüksek oranda istihdam edilmesine rağmen eşit maaş alamadıkları da bir gerçek. Aynı zamanda, işten çıkarmaların en yoğun olacağı alanların, kadınların en fazla çalıştığı idari işlerde olacağı da öngörüler arasında.

Bu sürecin getirilerini [ki sadece “para babaları” için getirileri olacaktır] değil en çok kadınlardan götüreceklerini konuşmanın önemi de burada ortaya çıkıyor. Zaten çok düşük olan kadın istihdamı yere çakılacak ve kadınlar daimi çalışma alanları olan evlere döndürülecekler. İç içe geçmiş olan ataerkil ve kapitalist sistem kadınların bir yandan eve dönmelerine, evde ki emek sömürsünün katbekat artmasına yol açacak, bunun sonucunda ise yoksullaşan kadınların ucuz iş gücü olarak kullanılması çok daha kolay hale gelecek. Bu, sadece mevcut durumda emek gücünü ucuza satan kadınlar için değil, kadınların ve hatta toplumun çok büyük bir kısmı için söz konusu olmaya başlayacak. Şu an nispeten orta gelirli ve nitelikli iş gücü olan kesim yosullaşacak ve yine en fazla etkilenenler kadınlar olmaya devam edecek. Kadınların işlerini kaybetmeleri, eve dönmeleri ve evde yaptıkları işlerin, bir iş koluna dönüşmesi sonucunda, hem emek sömürsü hem de toplumsal cinsiyete dayalı işbölümü daha keskin bir hale gelecek.

“Ev içi kadın emeği ve çabasının ürün ve sonuçlarının meta üretiminin konusu haline getirilmesi elbette yeni bir şey değil. Özellikle vasıflı kadın emeğindeki istihdam artışına paralel olarak “ev işleri”nin, [yemek, çamaşır yıkama ve ütüleme, ev temizliği ve düzenlemesi, çocuk bakımı ve eğitimi, yaşlı ve hasta bakımı vb.] meta üretiminin konusu haline gelmesinin genel bir tarihsel gelişme eğilimi olduğu ortada. Yeni olan, nüfusun neredeyse tamamının kentlere yığıldığı bir toplumda temel mal ve hizmetlerin hemen tamamının metalaştırılması ve parayla ulaşılabilir hale getirilmesinin kadının “ödenmeyen” ev içi emeğini de değer ve artık değer üretiminin bir bileşeni haline getirmeye başlamasıdır.” [Sınırın ötesine “ev-içinden” geçiş - Ferda Koç- Yeni Yaşam 3/10/19]

Bu durumun bin yıllardır süregelen ataerkil sistem ile bağlantısı apaçık ortadadır. Sistemin yapı taşlarından olan aile kurumu ortaya çıkan bu çelişkinin temel sebebidir. Kadınlar aile içerisinde bir çok kişinin bakımını üstlenip, temel ihtiyaçlarını karşılamaya zorunluyken, bu emekleri karşılığında herhangi bir ücret almamaktalar. Çünkü en başta evlilik ile bir sözleşme

imzalanmış ve kadın emeğini bir erkeğe, kendisini dünyanın bütün kötülüklerinden koruması ve başında durması karşılığında satmıştır! Ama bu, değişim değeri içermeyen bir alışveriştir. Kadının ürettiği emek görünmeyen, yok sayılan emeğe dönüşmüş ve temelde “bulaşık, çamaşır yıkandı, yemek yapıldı” cümlesindeki gizli özne hiçbir zaman sorgulanmamıştır. [Mesela işçi tarafından üretilen bir çikolatanın esasında bir emek ürünü olduğunun unutulması ve sadece duygusal veya maddi ihtiyaçlarımızı karşılayan bir meta olarak görülmesi gibi.]

Ancak bu işler başka bir evde yapıldığında, yani aile bağı bulunmayan kişilerin temel ihtiyaçlarını karşılamak söz konusu olduğunda kadının emek gücü meta haline gelebiliyor. Bu iş, kadının toplumsal cinsiyet rolleri ile belirlenmiş zorunluluklarındandır, ayrıca uzmanlaşmış(!) olduğu bir alandır ve evde değer görmeyen bir işin, bir sektöre dönüştüğünde de ucuz değişim değeri olan bir meta olarak pazarlanması çok kolaydır.

Bu sektörün dışında yukarıda da bahsettiğimiz üzere kadınların en fazla istihdam edildiği iş kolları işsizlikle karşı karşıya bırakılıyor. Kayıt dışı istihdam ise bu meselenin bir başka önemli noktası. Kadınlar yine oransal olarak, erkeklerin 3 katı daha fazla kayıt dışı çalışıyorlar. Ki kayıt dışı istihdamda çok daha büyük bir sömürü mevcut. İçerisinde olduğumuz süreçten örnek verecek olursak, kayıt dışı çalışan kadınlar herhangi bir hak iddia edemediğinden direk işten

Kadınlar bir yandan ucuz emek gücü olarak kullanılırken diğer yandan hala, çalışmasına ihtiyaç duyulan erkeğin emek gücünün yeniden üretimini sağlamak mecburiyetinde bırakılıyor.

atılıyorlar veyahut ücretsiz izne gönderiliyorlar. Kadınların emek gücü karşılığında aldığı ücret, erkeğe, babaya aileye destek olarak görüldüğü için "bir aile geçindiren adam" yerine "yedekteki iş gücü" kadınlar işlerinden ediliyorlar.

Kadınlar bir yandan ucuz emek gücü olarak kullanılırken diğer yandan hala, çalışmasına ihtiyaç duyulan erkeğin emek gücünün yeniden üretimini sağlamak mecburiyetinde bırakılıyor. Ve bu sömürü çarkını döndüren temel dişliye yani yeniden üretime katılıyor.

"Patriarka aracılığıyla "ev kadını" haline getirilen bağımlı-kadının, erkek işçinin emek gücünün yeniden üretiminde "değişmeyen emek" olarak karşılık bulan, dolayısıyla değer ve artık değer üretmeyen emeğinin, değer ve artık değer üreten metalaştırılmış bir emek [ya da muadili] haline hızla gelmekte oluşuna tanık oluyoruz." [Sınırın ötesine "ev-içinden" geçiş - Ferda Koç- Yeni Yaşam 3/10/19]

Salgın Fırsatçılığına Karşı Kadın Dayanışması!

Endüstri 4.0 ile gündemimize giren sözünü ettiğimiz bu gelişmeler şimdi ise salgın bahanesi ile kalıcı hale getirilmeye çalışılıyor. Evden çalışma, esnek çalışma başta olmak üzere yeni düzene, 4.0'a

hazırlıklı olan şirketler çok daha kolay uyum sağlayabiliyor. Covid-19'u fırsata dönüştüren kapitalistler bu sayede sömürüyü katbekat artırıyor. Yukarıda da değindiğimiz gibi işten çıkarmaların en çok kadınları etkilemesi beklenirken bu gerçekleşti, evden ve esnek çalışmanın yanında kadınlar tek geçim kaynakları işlerinden oldu, oluyor. Belki zamana yayılabilecek olan bu gelişmeler hazır fırsat varken öne çekilmiş oldu. İşsizlik, yoksullaşma gibi temel sorunlar çok daha fazla gündem olmaya başlamışken, konferansımızda da tartıştığımız üzere bizimde yoğunlaşmamız gereken esas noktaları bunlar oluşturuyor.

Aynı zamanda devlet erki, heybesinde saklı tuttuğu kadın düşmanı politikalarını da yasalaştırarak hazır "ortalık karışıkken" birçok şeyi oldu bittiyeye getirmeye çalışıyor. Yeni gelişmeler ve Covid-19 ile beraber hepimiz "bu kadar da olamaz, bunu da yapmazlar" tepkilerini çok fazla duyar olduk. Ancak bunlar ve daha fazlası kapitalistlerin, erkek devletin gözünü doyuracak yeterlilikte değil. En fazla ne kadar sömürebilir, ezabilirse o kadarını yapmaya hazır sistem temsilcileri var karşımızda. Bu şaşkınlığın bir alışmışlığa dönmemesi için çabalamak gerekiyor esasta, yoksa her yeni gelişme ile beraber "daha neler göreceğiz" karamsarlığının dışına çıkmayız. Ancak bizim her zaman olduğu gibi şimdi de karamsarlığa değil umuda ve çabaya, en çokta kadın dayanışmasına ihtiyacımız var. Dört duvarın arasına döndürülmeye çalışılan kadınların yaşamına daha fazla dokunmaya ihtiyacımız var.

Sanayi 4.0 ve Türk Sermayesi

Türkiye açısından bu hedef gerçekçi midir? TÜSİAD'ın tanımladığı hedef, Sanayi 4.0'ı Türkiye'nin ele alışı ile mümkün kılınabilir mi? Küresel düzeyde bir gelişme olan Sanayi 4.0 kapsamında yaşanan gelişmeleri Türkiye gibi azgelişmiş ülkeler kendi lehine değerlendirebilir mi?

Kapitalizmin bilim, sanayi, teknoloji alanındaki gelişmeleri her geçen gün yeni bir boyut kazanmaktadır. Bu gelişmeleri doğru okuyabilmek ve süreç içerisinde geçirdiği değişimleri anlayabilmek, hakim sınıfların, emperyalist güçlerin hegemonyalarını güçlendirmek için uzun vadeli hedeflerini görebilmemize katkı sunması açısından önem kazanmaktadır.

Bizim de bir süredir gündemimizde olan ve çeşitli yönleriyle tartışmaya başladığımız Sanayi 4.0, Endüstri 4.0 ya da 4. Sanayi Devrimi olarak anılan süreç, tanımlamaya çalıştığımız değişim ve gelişmelerin güncel anlamda ön plana çıkkanı.

18. yüzyılın sonlarından günümüze kadar gelişen teknoloji ve sanayi alanında üretkenliğin artmasını sağlayan gelişmeler üç ana akım çevresinde yaşandı. Buhar gücüyle çalışan makinalardan elektriğin üretime girmesine ve 1970 sonrası gittikçe yaygınlaşan robotlu otomasyon sisteminin gelişmesi bu akımların tetikleyenleri oldu. Günümüzde ise dijital teknolojilerin gelişimi sözünü ettiğimiz üç akıma yeni bir halka ekledi.

Sanayinin dördüncü sıçrama noktası olarak tanımlayabileceğimiz bu süreç, üretim sürecinde yer alan nesnelerin internet üzerinden haberleşerek üretim sürecini hızlandırmaları olarak özetlenebilir.

Üretim sürecine bu denli büyük bir etkisi olan bu sürecin ezilenler cephesinde de yeni gelişmeler açığa çıkarması ve toplumsal değişime yol açması kaçınılmazdır. Toplumsal anlamda yaşanacak değişimleri görebilmek için sermaye çevrelerinin hızlıca benimsediği sanayi 4.0'ı nasıl değerlendirdiklerine bakmakta da fayda görüyoruz.

Türkiye Sanayi 4.0'la büyük ekonomiler arasına girebilir mi?

TÜSİAD "Türkiye'nin Küresel Rekabetçiliği İçin Bir Gerçeklik Olarak Sanayi 4.0" başlığı ile hazırladığı raporda Sanayi 4.0'ı "artık sadece değer zincirlerinin parçalarının kendi içlerinde otomasyonu ötesinde birbirleri ile entegre olması" (Sf: 13) olarak tanımlıyor. Entegre olmanın en önemli özelliğini ise "tüm değer zinciri adımlarının birbiri ile gerçek zamanlı ve sürekli iletişim içinde olması ve bu sayede akıllı ve kendisini uyarlayan bir sanayi sürecine ulaşma vizyonu olarak açığa çıkması" (Sf:13) biçiminde vurguluyor. TÜSİAD açığa çıktığını söylediği bu vizyonu ise "daha hızlı, daha esnek, kalitesi daha yüksek ve daha verimli bir sanayi yolculuğu" (Sf:13) olarak tanımlıyor.

Gelişmiş sanayilere sahip ülkeler tarafından ortaya atılan ve sermayedarların her geçen gün daha fazla yüzünü döndükleri Sanayi 4.0'ı TÜSİAD, bu ülkelerin yıllar içinde kaybettikleri üretimde rekabetçi olma avantajını tekrar ele geçirmek için önemli bir fırsat kapısı olarak değerlendirmektedir.

Rapor, rekabet gücü yüksek ekonomiler arasında yer alma hayali olan Türkiye için "küresel düzeydeki bu gelişmeleri takip etmenin ötesinde Sanayi 4.0'ın uygulayıcı öncü ekonomileri arasında yer almanın kaçınılmaz önemde" (Sf:13) olduğuna değiniyor. Devamında Türkiye açısından rekabetçiliğin temelini oluşturan etkenler olarak gördüğü, düşük iş gücü maliyeti ve lojistik avantajının rekabette yaşanacak hızlı değişkenliklerden kaynaklı önemli baskılara maruz kalacağını öngörüyor.

Ve bu öngörüyle birlikte Sanayi 4.0'la ilgili Türkiye'nin hedefini "rekabet gücü avantajının sürdürülebilirliğini sağlamak ve artırmak ama bunun ötesinde katma değeri yüksek ve dünya üretim değer zincirinden çok daha fazla pay alan bir Türk sanayisi yaratmak" (Sf:13) olarak tanımlıyor.

Türkiye açısından bu hedef gerçekçi midir? TÜSİAD'ın tanımladığı hedef, Sanayi 4.0'ı Türkiye'nin ele alışı ile mümkün kılınabilir mi? Küresel düzeyde bir gelişme olan Sanayi 4.0 kapsamında yaşanan gelişmeleri Türkiye gibi azgelişmiş ülkeler kendi lehine değerlendirebilir mi?

Çoğaltabileceğimiz bu sorulara Fikret Başkaya'nın "Ülke ekonomilerinin birbirlerinden bağımsız olmadığı, birbirleri ile organik bağ ile bağlı oldukları bilinmektedir. Ancak; Azgelişmiş ülkelerin "uygun teknolojiler" seçmede herhangi bir serbestileri söz konusu değildir. Böyle bir serbesti olmadığı gibi belirli teknolojileri ithal etmek gibi bir zorunluluk da söz konusudur" [F.Başkaya, Azgelişmişliğin Sürekliliği. İmge Kitabevi, Ankara 1991] sözleri yanıt içermektedir.

Sanayi 4.0'ın teknolojide küresel düzeyde çığır açacağı öngörüsü, dünya genelinde yaşanan krize çözüm olma tartışması, başta TÜSİAD olmak üzere sermaye kuruluşlarını heyecanlandırmaktadır. Türkiye gibi dış finansmana bu kadar bağımlı ülkeler açısından kronikleşen dış borçlanmaya çözüm olması beklentisiyle

sermaye çevreleri bu gelişmelere yönelmekte. Bu yüzden temel politika taleplerinde Sanayi 4.0, yapay zeka, robotik ve diğer meseleler daha fazla işlenir hale geldi.

Bu noktada göz önünde bulundurulması gereken temel mesele büyük ekonomilere sahip ülkelerle çevre ülkeler arasındaki gelişim farkının, Sanayi 4.0 kapsamında buldukları girişimlerin eşitsiz gelişme biçiminde sonuçlanmasına neden olmasıdır. Yapılan birçok araştırma Türkiye'nin sanayi gelişiminin 3.0 bile olmadığını ortaya koymaktadır. Bu gerçeklikle birlikte büyük ekonomilere sahip ülkelerle az gelişmiş ve dışa bağımlılığı bulunan ülkelerin Sanayi 4.0'dan aynı düzeyde verim alması mümkün görünmemektedir.

Dünya Ekonomik Forumu'nun yaptığı araştırmaya göre; "Doğu Asya ile Pasifik ve Batı Avrupa'da finans ve yatırım danışmanlığı; Doğu Avrupa'da bilgi güvenliği uzmanlığı; Latin Amerika, Karayipler, Orta Doğu, Kuzey Afrika, Güney Asya ve Sahra Altı Afrika'da Montaj ve fabrika işçiliği; ve Kuzey Amerika'da elektroteknoloji mühendisliği" [WEF, The Future of Jobs Report 2018:19] 2018 - 2022 yılları arasında gelişmesi talep edilen mesleklerden olduğu görünmektedir.

Raporda dikkat etmemiz gereken yer ise Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgelerinde yeni tipteki mühendisliklerden ziyade daha geleneksel eski tipteki mühendislik [WEF, 2018: 19] alanlarının talep edilmesidir.

Sibernetik Gerilla Savaşı*

Mao'dan ve geleneksel gerilla savaşından öğreneceğimiz çok şey olmakla birlikte, koşullar değişti. Örneğin, farklılıkların dönüştürülmesiyle işleyen bir ekonomide daha en baştan yüz farklı çiçek açmalı. Sibernetik gerilla savaşında "kazanmak" için farklılıkları el üstünde tutmak gerek, "zafer" uğruna askıya almak değil. Savaş, eğitimidir

Video sanatçısı Paul Ryan [1943-2013], 1960'ların sonunda Marshal McLuhan'ın öğrencisi oldu; aynı tarihlerde videoyu alternatif bir mecra olarak kullanmayı hedefleyen Raindance'ın kuruluşunda yer aldı. Kurumun çıkardığı Radical Software dergisinde çalışmaları yayımlandı. Özellikle ekolojiye odaklanan çalışmaları pek çok ülkede izlendi; "Ekolojik Bir Televizyon Kanalı İçin Tasarım" adlı çalışması, 1992'de Boğaziçi Üniversitesi'nde gösterildi.

***

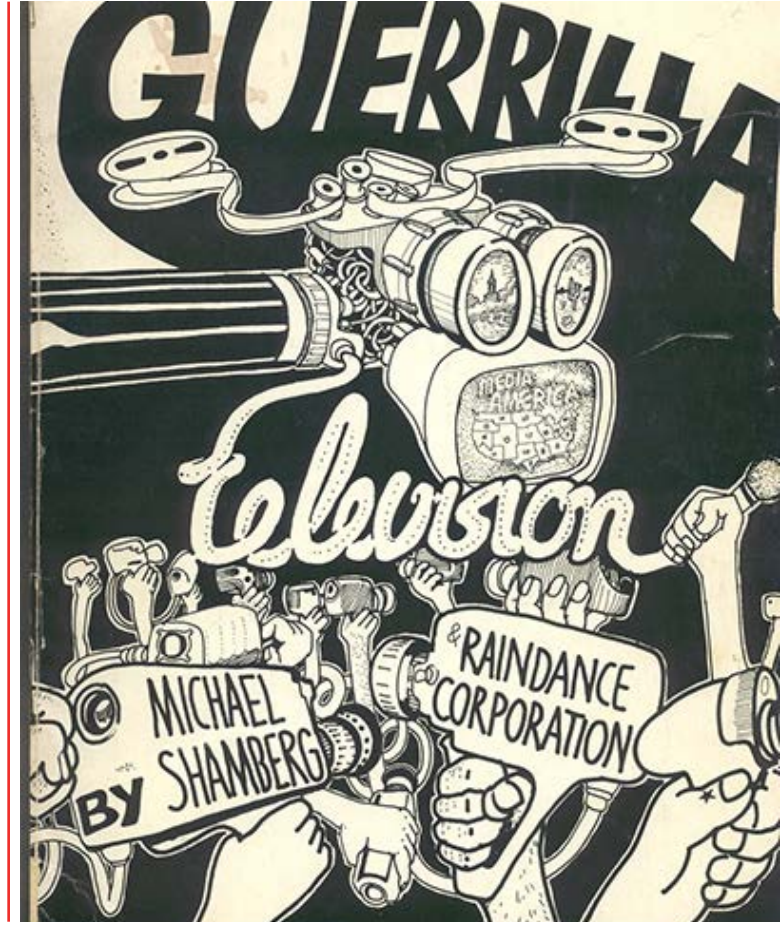
En büyük marifet, yüz kere savaşıp yüzünde de yememek değildir. En büyük marifet, kendin savaşa girmeden karşındakinin ordusunu yenmektir.

Savaş Sanatı, Sun Tzu

İçinde bulunduğumuz enformasyon ortamında, gerilla geleneğinden alınacak önemli dersler var. Gerilla savaşı doğası gereği düzensizdir ve kendini tekrarlamaz. Enformasyon kuramı gibi gerilla savaşı da gereksiz tekrarın kolaylıkla gericiliğe dönüşebileceğini ve yenilgiyle sonuçlanacağını kabul eder. Sibernetiğin gerilla savaşıyla birleştirilmesi önümüzde bambaşka hareket alanları açacaktır. İktidar her zaman namlunun ucunda olmayabilir.[1]

1945'te tepelerine atom bombası attığımız Japonlar 1967'de bu ülkeye portatif video sistemini soktular, hem de bağımsız kullanıcıların alıp deneyler yapabileceği kadar ucuza... Bu deneylerde, bu deneyimlerde, sibernetik gerilla savaşının mantığı yatıyor.

Savaş... çünkü video işlemciliği üzerinde mutlak kontrol sahibi olmak, sizi "televizyon yayıncılığı" denen,

evinize bir istasyon kurup bilgiye erişiminizi kontrol altına alan algı emperyalizmi sistemiyle doğrudan çatışmaya sokar.

Gerilla savaşı... çünkü portatif video aracı sadece küçük bir ölçekte ve düzensiz biçimde savaşmanıza imkân verir.

Sibernetik gerilla savaşı... çünkü portatif video aracı insanın sibernetik bir uzantısıdır ve sibernetik bilimi, ekolojik açıdan uygulanabilir yegâne zekâ ve güç dilidir.

Fakat biz 1930'ların Çin'inde yaşamıyoruz. Mao'dan ve geleneksel gerilla savaşından öğreneceğimiz çok şey olmakla birlikte, koşullar değişti. Örneğin, farklılıkların dönüştürülmesiyle işleyen bir ekonomide daha en baştan yüz farklı çiçek açmalı. Sibernetik gerilla savaşında "kazanmak" için farklılıkları el üstünde tutmak gerek, "zafer" uğruna askıya almak değil. Savaş, eğitimidir. Çatışma, farklılıkları tanımlar.

Geleneksel gerilla savaşı iklimle ve hava koşullarıyla ilgilenir. Biz kültürün enformasyon hatlarının şifresini çözmekle ilgilenmeliyiz. İktidar bu hatlarda nasıl işlev görüyor? Bu iletişim ve kontrol sistemi nasıl idame et-

tiriliyor? Hangi bilgiler, hangi yöntemlerle mütemadiyen saklanıyor? Bu sistemi bozmamız mı gerek? Peki nasıl? Eylemi nasıl küçük ölçekte tutabiliriz ki gerçek insanlar için bir anlam taşıyın? Yerel bir veri bankasını nasıl kurarız? Bir sonraki hedefimiz neresi olmalı?

Geleneksel gerilla savaşı araziye tanımaya odaklanır. Biz bunu genişletmeli, içinde hareket ettiğimiz ekolojik sınırları tüm yönleriyle kavramalıyız. Kendimizi de düşmanı da sibernetik bir yolla tanımalı, yeryüzünü sağlam şekilde ele geçirmek ve korumak için ekolojiyi bilmeliyiz.

Geleneksel gerilla savaşında amaç iyi generaller bulmaktır. Bizim için makbul olan, kendi lojistiklerine sahip geçici güç heterarşileridir [eşit düzen]. Sibernetik, gücün sistem boyunca dağılmış olduğunu kabul eder. Geçerli güzergâhlar koşullara göre değişir ve yer değiştirir.

Gerilla savaşının geleneksel hileleri, enformasyon ortamındaki sibernetik eylem için biçilmiş kaftandır. Kısaca özetlemek gerekirse:

“Doğrudan” hamlelerle “şaşırtmaca” hamlelerini karıştır. Düşmanla dövüşmek için doğrudan hamlelere, onu yenmek için şaşırtmaca hamlelerine başvur ve düşmanın hangi hamlenin doğrudan hangisinin şaşırtmaca olduğunu anlamasına izin verme.

Koşullar ağırlaştığında uzaklaş. Düşmanın güçlü olduğu yerleri terk edip zayıf olduğu yerlere yönel. Fark yaratabileceğin bir yere git.

Düşmanın kuvvetlerini şekillendirirken kendin biçimsiz kal, böylece çoğu azla alt et.

Düşmanı gafil avla. Beklenmedik saldırılar tertiple.

Gerilla savaşındaki hile ve gizlilik, bizim gibi “açık kültür”lerde pek çok insanı soğutan bir özellik. Oysa başarıya ulaşmak istiyorsak işin bu yönünü çok iyi anlamamız lazım. Birçok plan, reklam hevesi yüzünden

boşa çıkıyor. Bizler bir anlamda birbirimizin gerçekleşmemiş umutlarıyla beslenen enformasyon bağımlılarıyız. Medya her şeyi durmadan içine alıp yayarak farklı kültürlerin gelişmesini engelliyor.

Bir Amerikalı için ağzını kapalı tutup bir şeyler yapmak çok zordur. Ne de olsa, ne gösteriyorsan osundur. Star sistemi, kimilerini fazla görünür kılarak acizleştirirken, kimilerini de görünmez kılarak acizleştirir.

Bu kültürde farklı görünmek, fark yaratmaktan daha fazla önemsenir. Oysa gerilla taktiklerinde aldatmaca, yabancı ve yabancılaştırıcı bir zekânın kontrolünden kaçınmak anlamına gelir. Kendin hakkında, dışarıya gösterdiğinden çok daha fazlasını bilmekte bilgeliğin ve kuşkunun erdemi vardır.

Mekânda geri çekiliyoruz, ama zamanda ilerliyoruz. [2] – Mao

Düşmanın kaynaklarını kullan. Portatif video sayesinde Amerikan efsanesini ânında yayından kaldırabilir ve onu yeni bir algı kolajı için kullanabilirsin.

Sabırlı ol. Sibernetik yapısı gereği zamanlamayla ve zamanın tasarlanmasıyla ilgilidir. Sibernetik, uzatmalı savaştır.[3]

Sana zafer kazandırmış bir taktiği tekrar etme, eylemlerin sınırsız çeşitlilikte olsun. Su, üzerinde aktığı yerin şeklini alır; sen de zaferlerini karşıdaki düşmana göre tertiple. Nasıl ki suyun sabit bir biçimi yoksa, savaşın da sabit bir cephesi yoktur. – Sun Tzu

Paul Ryan, “Cybernetic Guerrilla Warfare”, Radical Software, New York 1971. Yeniden basım: Art and Social Change içinde, ed. Will Bradley ve Charles Esche [Tate Publishing 2007], s. 191-195.

[1] Mao’nun “iktidar namlunun ucundadır” sözlerine gönderme – ç.n.

[2] “Bizim taktiklerimiz gerilla taktikleridir [...]; Düşman ilerleyince geri çekilmek; düşman konaklayınca yıpratmak; düşman yorulunca saldırmak; düşman geri çekilince takip etmek”: Tek Bir Kıvılcım Bütün Bir Bozkırı Tutuşturabilir, s. 127 – ç.n.

[3] Mao’nun Uzatmalı Savaş Üzerine adlı konuşmasına gönderme – ç.n.

*Paul Ryan tarafından kaleme alınan bu makale Skopdergi için Elçin Gen tarafından çevirilmiştir. Sanayi 4.0 tartışmalarımıza ilişkin bağından dolayı yazıya dergimizde yer veriyoruz.

“Facebook Devrimi Yok”, Yeni Bir Yönetim Bilimi Var: Sibernetik başlıklı yazıya da ek önerimiz olarak aynı derginin internet sitesinden erişebilirsiniz. Erişmek için bu bağlantıyı kullanabilirsiniz: <https://bit.ly/3bxDtV3>

Birleşik Mücadelede Birliktelik Zemini

En geniş kesimini bir araya getirmeyi hedeflerken çeşitli saiklerle yürütülen ideolojik tartışmaların yarattığı sınırlara hapsolabiliyoruz. Burada temel sorun devrimci örgütle kitle örgütünü birbirini yerine ikame eden bir anlayışla tartışmak. Birbirini destekleyen ve olumlu manada dönüştürme potansiyeli taşıyan örgütlenmeleri birbirini yerine koymak doğru değildir.

Birleşik mücadeleye olan ihtiyaçlara paralel olarak arayışlar da her dönem açığa çıkmıştır. Çeşitli türdeki örgütlenmeler kendi hedefleri kapsamında birleşik mücadeleye dair bir dizi tartışma yürütmüş, olumlu ve olumsuz deneyimler bir dizi ders de açığa çıkarmıştır.

Tarihsel anlamda yüzeysel bir değerlendirme dahi yaptığımızda özellikle devrimci özneler açısından birleşik mücadele arayışlarının toplumsal mücadelenin zayıfladığı, hakim sınıfların çok yönlü saldırılarının palazlandığı ve kendi hareket alanlarının daraldığı dönemlere denk düştüğü görülecektir. Bu tablo elbette abes değildir. Ortaya çıkan her yeni durumun yeni ihtiyaçları açığa çıkarması ve buna paralel arayışlara girilmesi aynı zamanda bir zorunluluktur.

Biz bugün birleşik mücadelenin olanaklarının açığa çıkarılması ve güçlendirilmesi yönlü eğilimleri de bu zorunluluğun olumlu yansımalarından biri olarak görüyoruz. Son yıllara ülkede faşizmin uygulamalarının, yönelimlerinin değişmesine paralel devrimci

öznelerin mevcut olanakları kullanması da oldukça sınırlandı. Bu sınırlamayı temel anlamda kitlelerle iletişimin ciddi düzeyde zayıflaması olarak tarifleyebiliriz. Kitlelere temas etmenin araçlarının faşizmin yönelimleriyle birlikte kullanılmasının güçleştiği, yer yer kullanılamaz hale geldiği tabloda bu zayıflama kaçınılmaz hale geldi.

İçeriği ve niteliğine dair tartışmayı sonraya bırakarak söyleyebiliriz ki devrimci öznelerin tarif ettiğimiz zayıflamayı ortadan kaldırmaya, faşizmin kitlelerle aramıza koyduğu seti yıkmaya dönük yönelim ve adımları oldu. Bu adımlar çıkış noktası itibari ile kuşkusuz olumlu. Ancak yönelim ve adımların etkili bir güç haline gelebilmesi de ele alışın içeriği ve niteliğine bağlı. Tartışmayı gençliğe özgülediğimiz için gençlik cephesinde yürütülen tartışmaların ve atılan adımların içerik ve niteliği de bizim açımızdan temel veri kaynağıdır.

Toplumsal mücadelenin yükselişi, sınıf mücadelesinin geleceği, birleşik mücadelenin inşasına doğ-

Biz, sürecin görevi ve anın ihtiyacı olarak birleşik mücadele hattını, faşizmi geriletmek ve demokratik alanları yaratmak/güçlendirmek, kitleleri kendi sorunları etrafında bir araya getirmek ve harekete geçirmek olarak tanımlıyoruz. Bu açıdan kitle faaliyeti bizim için mücadelenin akıbetini belirleyendir.

rudan bağlı. Bu da birleşik mücadeleye dair doğru bakış açısını uygulamakla mümkün.

Ortak Zeminler Yaratmalıyız

“Teorinin kitleler tarafından kavrandığında maddi bir güce dönüşeceği” gerçeğini hiçbirimiz reddedemeyiz. Buradan yola çıkarak “birleşik mücadele” kapsamında ortaya çıkan her durumda geniş kitlelerin isteklerinden, ihtiyaçlarından, söylemlerinden ve pratiğinden doğrudan beslenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu talepleri doğru okuyan, destekleyen, taleplerin dillendirilmesine olanak sağlayan ve bu talepler etrafında kitlelerin harekete geçeceği ortak zeminlere ihtiyacımız var.

İçinde bulunduğumuz sürecin tartışmaları ve sonuçları göstermektedir ki hedeflediğimiz ortak zeminlerin birakalım kitlelere ulaşmasını, mevcut bileşenlerin toplamına bile ulaştırmaktan oldukça uzağız. Etkisi az, kendini tekrar eden sonuç odaklı

olmayan yöntemlerin bu durumu açığa çıkardığını düşünüyoruz.

Mevcut sistemle beraber kitlelerinde hangi saikler üzerinden değiştiği, toplumsal değişim ve gelişimlerin hangi dinamiklerde nerede, nasıl yaşandığına daha fazla bakmalıyız. Geçmiş deneyimleri çok yönlü incelemeli ve bu deneyimleri sürece ve ihtiyaca uygun yöntem ve araç geliştirecek şekilde uyarlamalıyız. Kitlelerin kendilerine doğru noktalardan temas edildiğinde, kendilerini ifade etme olanağı bulduklarında ne denli hızlı ve kitlesel refleks verebildiğini geçmiş deneyimlerle görebiliyoruz.

Her bireyin kendini ifade edebileceği, ihtiyaç ve talepleri ekseninde kolektif hareket edebileceği zemini yaratmak birleşik mücadelenin kapsamını oluşturuyor. Çeşitli dönemlerde bu kapsamda tartışma platformları oluşturuldu. Farklı öznelerin arayışları ortaklaştırılmaya çalışıldı. Ve kapsamlı buluşma, etkinlik vb. de yapıldı. Ancak belli bir süre sonra bu girişimlerde de tıkanmalar açığa çıktı ve mesafe kat edilememiş oldu. Mesafe alamamıza kaynaklık eden nedenleri açıklıkla ortaya koyabilmeliyiz.

Köklü bir dizi sorunumuz, terk etmekte güçlük çektiğimiz alışkanlıklarımız olduğu yadsınamaz. Her bir devrimci öznenin içinde barındırdığı çok çeşitli sorunlar, yaklaşım farklılıkları bir araya gelişlerimizi güçlendirmemize ve kalıcılaştırmamıza engel teşkil ediyor. Kendini dayatma, öznelci bakış açısı, dar grup çıkarlarından uzaklaşmama, kitle örgütleri ile ken-

dine devrimci misyon biçen örgütlenmeler arasındaki farkı, ilişkiyi ve işlevi doğru kavrayamama halini sözünü ettiğimiz köklü sorunların başlıcaları olarak sıralayabiliriz. Bu tablo ortak zemin yaratmaya dair atılan her adımda, yapılan her girişimde bir şekilde engelleyici olmuştur. Bu kapsamda uzun süreli ve etkili pratiklerimizin azlığının kaynağında da bu durum yatmaktadır.

En geniş kesimini bir araya getirmeyi hedeflerken çeşitli saiklerle yürütülen ideolojik tartışmaların yarattığı sınırlara hapsolabiliyoruz. Burada temel sorun devrimci örgütle kitle örgütünü birbiri yerine ikame eden bir anlayışla tartışmak. Birbirini destekleyen ve olumlu manada dönüştürme potansiyeli taşıyan örgütlenmeleri birbiri yerine koymak doğru değildir. Sınıf mücadelesinde rolleri farklı olan bu iki tip örgütlenmeyi birbirine karıştırma halinin bir yansıması olarak kitlelere üstten bakma eğilimi geliyor. Doğal olarak birçok noktada yürütülen tartışmada bu eğilime paralel olarak şekilleniyor.

Örneğin militanlaşma... **Militanlaşmadan ne anlıyoruz? Her bir örgütün kitle çizgisine paralel olarak militanlaşması bizler için ne anlam ifade ediyor?** Bunlar, gençlik örgütlerinin tartışmasına değer konular. Ancak bizim birleşik mücadelenin zemin ve olanaklarına dair yürüttüğümüz tartışmalarda bu kapsamdaki farklı ele alışların bizi tıkadığını da göz ardı edemeyiz. **Kendine devrimci misyon biçen öznelerle kitleler arasında, kitlelerin olası korku ve**

kaygıları üzerinden, bir cesaret kıyaslaması yaparak doğru militan çizgiyi oturtmanın mümkün olmadığını düşünüyoruz. Kendini dayatma tam da böylesi durumlarda açığa çıkıyor. Öyle ki, bu yaklaşımların sonucu olarak halk gençliğinin en geniş kesimlerine hitap etme, istek ve taleplerine yanıt olma hedefiyle yola çıkıp, sadece çeşitli vesilelerle eylem örgütlemek için bir araya gelen platform haline dönüşebiliyor bazı çalışmalar.

YDG olarak birleşik mücadeleye dair temel olarak ortaya koymamız gereken şeyin bu kapsamda atılan adım ve yürütülen tartışmaların eylem birlikteliğinin ötesine taşıyabilmek. Çünkü bugün belirli bir gündem çerçevesinde belli kurumlar bir araya gelerek zaten eylem yapabilmektedir. Ama ihtiyacımız olan şey bunun çok ötesindedir. Kısa süreli ve ana odaklı eylem birlikteliklerinin bugün bize yetmeyeceğini düşünmekteyiz. Biz, sürecin görevi ve anın ihtiyacı olarak birleşik mücadele hattını, faşizmi geriletme ve demokratik alanları yaratmak/güçlendirmek, kitleleri kendi sorunları etrafında bir araya getirmek ve harekete geçirmek olarak tanımlıyoruz. Bu açıdan kitle faaliyeti bizim için mücadelenin akıbetini belirlerdir.

Aynı yöntemlerle ayrı sonuçlar çıkarmayı bekleyen anlayıştan bir an önce kurtulmamız gerekiyor. Kitlelerden öğrenen, öğrendikleri ile politika üretebilen ve bunu yine kitlelere taşıyan bir anlayışa ihtiyacımız var. Mao'nun kitle çizgisine dair söylediği "Doğru bir görev, doğru bir siyaset, doğru bir çalışma tarzı, belli bir anda ve belli bir yerde her zaman kitlelerin çıkarlarına uygun düşer ve kitlelerle bağlarımızı pekiştirir. Yanlış bir görev, yanlış bir siyaset ve yanlış bir çalışma tarzı ise belli bir anda ve belli bir yerde, her zaman kitlelerin taleplerine ters düşer ve bizi kitlelerden koparır" sözü bu süreçte temel felsefemiz olmalı.

Dar grupçuluktan ve küçük hesaplardan uzak, ortak amaç doğrultusunda hareket etmeyi bilince çıkarmış tüm devrimci ve demokratik kurumlar ile bir araya gelmenin olanaklarını sonuna kadar zorlamalıyız. Farklılıklarımızın bir araya gelmemizin önünde engel olmasına müsaade etmemeliyiz. Bu konuda esnek olmayı her durumda göz önünde bulundurmalıyız. Dar grupçuluğun kimseye bir şey kazandırmadığını birçok deneyim bize göstermektedir. Büyük hedefleri ileriye taşımanın yolu küçük hesapları bir kenara bırakmaktan geçer.

Geleceğin Öznelerini Oluşturmak

Bu makale YDG'nin 13. Konferansının 3'üncü oturumundaki panelistin izlediği metindir

Dünyada ve yaşadığımız ülkede yaşanan gelişmeler ezenler ve ezilenler cephesinden yenilenme arayışının yansımalarına sahne oluyor. Ezenler cephesinden mevcut sömürücü ve erkek egemen sistemin çıkmazlarının yarattığı krize çözüm arayışları farklı coğrafyalarda, farklı politikalarla can buluyor. Bu farklılıkları besleyen ise aynı damardan çıkıyor: Hakim sınıf ideolojisi. Ezen-ezilen çelişkisinin derinleştiği böylesi süreçler elbette kendiliğinden gelişmiyor. Tarihin seyri sabit bir hat izlememekle beraber, yeni yaratırken ezenden olduğu kadar ezilenlerden de besleniyor. Sömürü ve cinsiyet eşitsizliği temeli ile kendini var eden sistemin ezilenler üzerindeki yükü, böylesi kriz süreçlerinde kendini daha da aleni bir şekilde ortaya koyarken bu yükü üzerinden atmak isteyen ezilenler, tarihin seyrini belirlemekte olan rollerinin ne kadar esaslı olduğunu gösteriyorlar. Dünya ve ülkedeki gelişmeler bunun en somut göstergesi... İsyen dalgaları, kitlelerin kendiliğinden geliştirdiği hareketler eşit, sınıfsız, sömürsüz ve cinsiyetsiz bir dünya yaratımını gerçekleştirmek isteyen ideolojinin yani ezilenlerin ideolojisinin önderlik misyonunu yerine getirememesi sonucu bir süre sonra sisteme yedeklenmesi ile hakim ideolojinin kendini farklı bir görüngü altında ortaya koyması şeklinde biçimleniyor. Bu durum diyalektik materyalizmin bir sonucu.

Güçlü olan ideoloji gücünden bir şey kaybetmediği sürece güçsüz olanı kendi kanatları altında şekillendirir... Ezenlerin ideolojisi kaybettiği güçle beraber karşısında güçlenen bir ezilenlerin ideolojisini bulmadığı sürece ezilenlerin mücadelesini kendisine yedekler.

İşte tam da bu durum bizim tartışmalarımızı şekillendiriyor. Dünyada ve ülkede hakim sınıf ideolojisinin açmazlarıyla paralel ezilenlerin açığa çıkan öfkesinin çeşitli hallerinin yansımalarını yaşıyoruz. Bu öfkenin sınıfsız, sınırsız, sömürsüz ve cinsiyetsiz bir dünyanın kapılarını aralaması için doğru bir önderliğin olması ve misyonunu yerine getirebilmesi şart. Ezilenlerin tarihi sunduğu nice eşsiz deneyimle bunu tekrar ve tekrar göstermiştir.

Tıkanma halini aşmak için değişim arayışı

Bugün devrimci durumun dünyada ve ülkedeki seyri; beraberinde devrimci öznelerin tıkanıklık hali değişim ve yenilenme arayışının kapısını aralıyor. Pek çok devrimci öznenin gündeminde olan yenilenme arayışı, böylesi kriz dönemlerinde ezilenlerin öfkesini doğru yere kanalize etmekteki atıllık ile yakından alakalı. Dünya ekonomik, sosyal, kültürel, teknolojik vb. olarak sürekli bir değişim içerisindeyken bu değişimin ezen-ezilen çelişkisinde yarattığı boyutları ele almadan ve buna uygun adımlar atmadan ibreyi ezilenlerin mücadelesin-

den doğru yükseltmek imkansız olacaktır. Bu adımları ise içerisinde bulunulan tıkanma halinden sıyrılmadan atmak imkansızdır. Bu anlamda tıkanmaların nedenlerine, sonuçlarına ve değişimi zorunlu kılan odakları tespit etmeye yoğunlaşmak kaçınılmazdır.

Bizler dünyadaki ve ülkedeki somut durumu ele alırken bunun bir parçası olarak nasıl bir devrimci profile ihtiyaç olduğunu da ortaya koyabilmeliyiz. Yukarıda da bahsettiğimiz ezilenlerin öfkesinin yarattığı isyan dalgasından çıkaracağımız dersler bizler için önemli bir mesajlar dizisi sunmaktadır. Bu mesajları doğru okuyabilmek, tartışma ve yönelimlerimizin ana eksenini kitle hareketlerinin içerisinde öğrenebilen, bu hareketleri bütün yönleriyle okuyabilen ve bu okumalar üzerinden geleceği planlayabilen bir devrimci kimlik kazanmakla mümkündür. Peki bu bahsettiğimiz kimliği kazanabilmek için ne yapmak gerekir? Bu soruya vereceğimiz cevaplar mevcut devrimci öznelerin tıkanıklığını aşmasında kilit noktada durmaktadır.

Esasen son sürecin politik verileri ve örgütsel deneyimlerden çıkaracağımız derslerle devrimci kimliğe biçim kazandırmamızın önemi ortadadır. Ezilenlerin Pedagojisi kitabının yazarı Paulo Freire'ye göre özgürleşme ezilenlere armağan edilecek bir şey değildir; onların özgürleşme mücadelesine özne olarak katılmalarının ürünüdür özgürleşme. Burada Çin Devrimi'nin önderi Mao Zedung'un kitlelerden kitlelere modeli karşımıza çıkmaktadır. Devrimci özne, ezilenlerle olan ilişkisinde ve ezilenlerin mücadelesinde yanda, sağda, solda, kenarda değil tam da kitlelerle iç içe olmak zorundadır. Kitlelerden öğrenen, kitlelerden öğrendiğini yorumlayıp diyalektik materyalizmin süzgecinden geçiren ve kitlelere süzgeçten geçirdiğiyle gidebilen... Sadece öğreten değil, öğrenen... Öğrendikçe- öğrettikçe kendisini yenileyebilen... "Kitlelerden kitlelere çizgisi" sıklıkla kullandığımız bir söz kalıbından öteye gitme zorunluluğuna sahiptir. Yani devrimci özne dediğimiz gerçeklik, kitlelerin öğretmeni olduğu ölçüde öğrencisi de olabilen yere tekabül etmektedir. Ki bizlerin burada temelde ele almamız gereken yanımız kitlelerin öğrencisi olmada yaşadığımız sorunlardır. Burada öne çıkan sorunsalımız kitlelere giderken kendi doğrularımızı dayatma yaklaşımımızdır. Tersten ifade edersek kendi doğrularımızı kanıtlamak için kitle hareketlerini çeşitli veçhelerle mahkum etme yaklaşımı. Her ikisinin de ortak bir derdi var: mevcut ezberleri "kanıtlamak". Oysa

hiçbir olay ya da olguyu salt geçmişin örneklerine yaslanarak, içinde bulunulan toplumsal gerçekliği yastık altı yaparak değerlendiremeyiz. Bu yaklaşımın sonucu olarak sürekli kitle hareketlerinin gerisinde kalıyoruz. Yine Ezilenlerin Pedagojisi adlı kitapta Bankacı Eğitim Modeli şeklinde tariflenen bu durum, kendini "dahi"; kitleleri ise "cahil" olarak ele almanın bir biçimidir. Ezberleri dayatarak, kitlelerden öğrenmeyerek [zaten öğrenilecek bir şey yoktur, kitleler ancak öğrenir(!)] kendisini erkleştiren bu anlayış ezilenlerin mücadelesinde geri hatta kalmamızın sebebidir.

Son sürecin politik verileri ve örgütsel deneyimlerimizden çıkardığımız derslerde bu yanımızdaki sorunlu ele alış, kimliğimizde oluşan deformasyonun temellerindedir. Ezilenlerden ve ezilenlerin mücadelesinden öğrenmeyen, öğrendiğini kendinde ve mücadelede yaşama geçirmeyen öznenin tıkanma gerçekliği ile yüz yüze kalması sürpriz değildir. Asıl aksi sürpriz olacak, durgun suyun kendi kendini temizlemesi gibi metafizik bir anlayışı beraberinde getirecektir. Ancak akan su kendisini temizler, yeniler. Suyun akması ise kitlelerle ilişkilenecek, ilişkilenecek yukarıda bahsettiğimiz temeller üzerinden kurmak ile mümkündür. Bu temeller üzerinden kurulan ilişki ile devrimci öznenin kendisini yeni olaylar karşısında sabit bir hatta tutması engellenecek; olaylara ve olgulara belirli bir düzlemde yaklaşmanın ötesine geçebilmesini sağlayacaktır. "Kitlelerin içinde olmaktan, hem öğretmen hem öğrenci olmaktan ne anlıyoruz?" sorgulamasını sürekli kılmak bu anlamda önemlidir.

"İlkede sağlık, politikada esneklik" olarak son yıllarda tartıştığımız gerçekliğin yaşama geçirilmesini sağlayacak olan anlayış kitlelerle kurduğumuz ilişkinin bu biçimi ile ilgilidir. Diğer yandan yine "İlkede sağlık, politikada esneklik" gerçekliğinden yararlanabilmemiz, politik verileri incelerken ezilenlerin mücadelesini bir üst basamağa çıkarabilmemiz olayları inceleme yöntemimizle de yakından alakalıdır.

Bu anlamda deneyimlerimizi ayağımıza bir pranga eylemeksizin kullanabilmeli, gerekli dersler çıkararak önümüzdeki süreci örgütleyebilmeliyiz. Dünyadaki devrimci örgütler ve TDH oldukça köklü bir geçmişe sahiptir deneyimler anlamında. Ancak bu deneyimlerden bizler, dogmatik bir bakış açısıyla yararlanıyor; meselemin özüne inmeyip yüzeysel olarak ele alıyorsak bilimsel olmayan bir yöntemle başarı bekleme hayalciliğine düşmüş oluruz. Olayları kendi tarihsel bütünlüğü içeri-

Giacomo Falcinelli

sinde incelemek, incelediğimiz şeyi oluşturan anlayışı kavramak, bu anlayışın hatalı-eksik ve doğru yanlarını ayıklamak deneyimlerden ileri doğru gidebileceğimiz şekilde yararlanmamız anlamına gelmektedir. Burada yine karşımıza inceleme yöntemimiz nedir sorusu çıkmaktadır.

İnceleme yöntemimizi değiştirelim; öznelciliğe savaş açalım

Araştırma ve inceleme sorunsalımızda Mao Zedung'un "Gözleri kapalı serçe yakalamaya çalışan bir adam" ya da "el yordamıyla balık tutmaya çalışan bir kör" benzetmeleri temel olarak karşımıza çıkıyor. Mao yoldaş bu benzetmelerin ardından şu şekilde devam ederken yine yaramıza parmak basmaktadır: "... özen göstermeden ve üstünlükçü çalışmak, laf ebeliği yapmak ve yüzeysel bilgiyle yetinmek." Mao yoldaşın gayet açık şekilde ifade ettiği araştırma ve inceleme yapma tarzı tam da öznelcilik hastalığını karşımıza koyuyor. Olaylar karşısında kişisel düşünce ve değerlendirmelerimizi, istek ve taleplerimizi öne çıkarmak öznelci bir yaklaşımdır. Somut gerçeklerden değil, öznel fikirlerden, parçalı ve yanlı araştırmalardan yola çıkarak "ben böyle düşünüyorum" sloganıyla kendini sınırlamaktır. Yaşama ve mücadeleye bütünlüklü bakmamak, kolektifi değil bireyi esas alarak hareket etmektir. Bu yaklaşımla herhangi bir konuda doğru ve işe yarar sonuçlara ulaşamayız, somut gerçekleri

göremeyiz ve bunun sonucunda çelişkileri bulup çözemeyiz. Ezberlerle, kitabi bilgi ile olayları incelemekten uzaklaşmalıyız. Yaşamdan, toplum gerçekliğinden, kitlelerin güncel dinimizden koparak hayata ve mücadeleye temas edemeyiz. Tarif ettiğimiz tıkanıklığın temel nedenlerinden birisini olguları öznelciliğin süzgecinde maruz bırakmak oluşturmaktadır. Nesnel sürecin bakış açısı dar, bilgi-birikimi yüzeysel devrimciliğin önüne geçmiş olması bu tıkanmayı derinleştirmektedir. Çıkış yolu ise burada derinleştireceğimiz bakış açısıdır.

Mao yoldaş öznelciliği, "Duvarda büyüyen kamışların ucu ağır, gövdesi ince, kökü yukarlardadır; Tepelerdeki bambu filizlerinin ucu sivri, kabuğu kalın, içi boş olur" şeklindeki beyitle özetlemektedir. Olayları subjektif bir bakış açısıyla ele almak; olayın başlaması ve gelişmesindeki iç ve dış koşulları, dönemin ekonomik, sosyal, kültürel vb. yönlerini göz önünde tutarak incelememek; tarihi ele alırken o dönemi bugün şartlarında ele almak ya da tersinden tarihi ezberleyerek bugün de aynı sonuçları beklemek, sorunları, olayları ve olguları yüzeysel ele almanın bir parçasıdır. Ezilenlerin ideolojisi dediğimiz MLM biliminden kitabi bilgileri ezberleyerek yararlanamayız.

Unutmayalım: Karşılaştığımız sorunları, o sorunları yarattığımız düşünce düzleminde kalarak çözemeyiz. Sorunları bütünlüklü şekilde ele almayı; parça-bütün,

bütün-parça ilişkisi kurmayı, kurduğumuz bu ilişkiyi pratikle sınımayı önümüze almak zorundayız. Sınadığımızdan çıkan sonuçlarda yine aynı yöntemle başvurmak bizim derinlikli bakış açımızı oluşturmaya yarayacaktır.

“İlkede sağlık, politikada esneklik” başlığı son yıllarda tartışmalarımızda hacimli bir yere sahip. İlkelerimizdeki sağlık kısmı bakış açımızı sağlam temeller üzerinden kurmamız, yukarıda tartıştığımız biçimiyle olgulara ve olaylara yaklaşımımız ile alakalıdır. İlkemiz ezilenlerin mücadelesinin gelişimi ve büyümesi, hakim sınıf ideolojisinin gücünü yok etmek, bu ideoloji ile uzlaşmamak üzerine kuruludur. Ancak bunun yaşamda politikalarımızda can buluşunda gerekli esnekliği yakalamamız anlamına gelmemektedir bu. Esneklik demek, olayları nesnel bir bakış açısıyla incelediğimizde ezilenlerin mücadelesini bir adım ileri taşıma gerçekliğini yakalama anlayışıyla gerektiği yerde pratikte taviz vererek, bu tavizin mücadeleyi bir adım ileri taşıyacağını görerek hareket kabiliyetini geliştirmek demektir. Bu anlamda bir dönem doğru bulduğumuz politika, diğer dönem mevcut şartların değişmesi sebebiyle doğru olmayabilir. Dediğimiz gibi burada olay ve olguları doğru, nesnel bir bakış açısıyla ele almak ve gerekli esnekliği yakalayabilmek önemlidir. Sovyetler Devrimi’nden Çin Devrimi’ne tarihten öğrenebileceğimiz nice pratik vardır bu anlamda.

Diğer yandan teknolojinin gelişimi ile birlikte bilgiye ulaşılabilirlik kolaylaşmış, ancak bilgiyi bir süzgeçten geçirerek “doğru-yanlış” şeklinde ele alışı zayıflamış-

tır. İçerisinde bulunduğumuz çağ, teknolojinin sürekli ilerlediği buna paralel bilgiye ve kitlelerle ilişkiye kısa vadede ulaşımın kolaylaştığı bir yere tekabül etmektedir. Sistem bu “kolaylık”tan düşünce sistematiğimizi yüzeyselleştirmek üzere faydalanmaya çalışıp subjektivizmin gelişimi için uygun ortamı yaratmaktadır. Ancak sistemin bu şekilde kullandığı teknolojiden uzaklaşmak, ondan faydalanmamak sistemin yaratmaya çalıştığı “biz”den kurtulmak demek değildir. Bizler teknolojiden tam tersi yönde yararlanmanın önünü açmalı, kitlelerle iletişimi ve bilgiye ulaşımı bu denli kolaylaştıran bir aracı mücadelede etkinleştirmeliyiz.

Yanlış olanın peşinde savrulmamak için

Son yıllarda çıkardığımız en önemli derslerden biri de yanlış olanda ısrar etme halinin devrimci özneyi sürüklediği çıkmaza daırdır. Karşımıza çıkan örgütsel deneyimler ve politik duruş yanlış olanın peşinde savrulma haline dair bir dizi veri sunmaktadır. Yanlış olduğunun görülmesine rağmen bunun yüksek sesle dillendirilmesi ve devamında bu yanlışın yaşama uygulanmaya kalkılmasına engel olmak için bütünlüklü bir duruşun ortaya koyulma düzeyi bizler açısından zayıftır. Yanlışın peşinde sürüklenme halinin toplumsal bir yanının da olduğu su götürmez bir gerçek. Toplumsal, kültürel, politik bir çok neden sıralanabilir. Ancak çözüm odaklı bir tartışma yürütebilmemiz için öze dair bir tartışma zemini yaratmalıyız.

Yanlış olana yanlış demek, özneye aynı zamanda yanlış karşısında doğru olanı koyma sorumluluğunu da yüklemektedir. Devamında da doğru olanı örgütleme sorumluluğunu. Bu sorumluluğu yerine getirme iddiasını taşımama hali yanlışla yanlış dememeyi de beraberinde getirmektedir. Son sürecimizde çıkardığımız önemli devrimci derslerden biri olduğunun altını çizmeliyiz.

Yanlış olana sevk eden yaklaşım hangi kişi, mekanizma, örgüt, bilgi-birikim yada yetkiye sahip olursa olsun; bu yanlışın karşısında durmak devrimci duruşu simgelemektedir.

Kurum nasıl olmalı birey nasıl olmalı

Bütün bu tartışmaları doğru bir zeminde yürütmek ve doğru düşünce düzlemini yaratmak kuşkusuz devrimci örgüt ve birey arasında diyalektik bağ kurmakla mümkün olacak. Stratejik hedeflerini güncel politikalar olarak somutlayabilen, kitlelerin ihtiyaç ve sorunlarından, enerjisinden beslenen bir örgüt olmadan bu bağı yakalamanın zeminini yaratamayız. Ya da araştırma, inceleme, sorgulama düzeyini sürekli yükselten devrimci bireyler haline gelemeden bu zemini yaratamayız.

Hurafelere Karşı En Büyük Kozumuz: MLM Bilimi!

Sağlık sistemi üç beş kodomanın kar hırsına göre dizayn edilmiş bir ülkede neden “evdekal” çağrıları yapılır? Ya da neden sadece üretimde aktif rol oynayan bireylerin sokağa çıkmasına yasak getirilmez?

Covid-19 salgını hepimizin malumu küresel salgın ilan edildi. Bu salgına dair tartışmalar ve bilimsel çalışmalar sürerken, bir çok farklı fikir, farklı bakış açılarından beslenerek ortaya atılıyor. Bunların bir çoğu bilimsellikten uzak, safсата olarak nitelendirilebileceğimiz sınıfa dahil. Devrimci-demokrat camiaya bakacak olursak; kimisi kıyısından köşesinden veyahut tamamıyla sola kaymış durumda. Bir diğer yandan Covid 19’a değil belki ama onun yarattığı atmosfere sağdan bakanlarda mevcut.

Burada bizim esas odaklanmak istediğimiz başlık, Covid-19’un kapitalizmin geldiği aşama sonucunda ortaya çıktığı, kapitalizm tarafından yaratıldığı iddiası. Daha doğrusu bir şeyin üzerine pek fazla düşünmeden belirleme yapma kolaylığı, politika-bilim ayrımının yapılamaması ya da hangisinin ne zaman öne çıkması gerektiğinin çorba edilmesi ve yazının devamında açacağımız daha başka birçok şey.

Koronavirüsün ortaya çıkışıyla beraber bu konuya dair yazıp çizilen makalelerin azımsanmayacak kısmında kapitalizmin geldiği aşamanın bu virüse sebebiyet verdiği, hatta laboratuvarlarda üretilmiş olabileceği iddiaları ortaya atıldı. Ekolojik krizin geldiği nokta, doğanın talanı, vahşi kapitalizmin sömürücü karakteri vs. bu salgına gerekçe olarak gösterildi. Bu iddiaların sahipleri sadece sansasyonel haber yapma meraklısı kişiler, medya kurumları vs değil. Bizzat sosyalist, devrimci, demokrat kurumlarda bütün sorumluluğu kapitalizme yıktılar. Çünkü her zaman olduğu gibi en kolay olanı da buydu. Devrimcilik bunu gerektiriyor çünkü! Başına taş düşse düşmanından bileceksin. O taşın bir binadan kopup düştüğünü düşünürsek, nedenlerini sorgulamak durumun olduğu koşulları incelemek yerine, metafizik aşkına tutularak “Benim bir düşmanım var, bu onun başının altından çıkmıştır!” yanlısına düşmektedirler. Bunun dua okuyarak Covid-19’dan korunmaya çalışmaktan tek farkı daha politik bir biçime büründürülmesidir. Dua okumak dolaysız olarak dine, inanca yani materyalizmin dışına tekabül eder. Buna karşın kapitalizmin bu virüse sebep olduğu belirlemeleri uzaktan bakınca “bilimsel”miş gibi görünebilir. Ne yazık ki sadece “miş” gibi! Çünkü bu belirlemeler materyalizmin bakış açısına pek

uygun düşmüyor. Yani doğada var olan ve tarihsel süreç boyunca ortaya çıkmış virüslere baktığımızda dahi bu durumun ne denli doğal bir süreç olduğunu görebiliriz. Doğa bir intikam peşinde değil [Ki doğa intikam almaz, yasaları vardır!] en azından mevcut durum için bunu söyleyebiliriz.

Doğada zaten var olan ve hayvanları enfekte eden bu yeni tip koronavirüs artık insanları da enfekte edecek şekilde [zoonotik] evrim geçirdi. SARS-Cov, MERS gibi virüsler ile aynı aileden [Coronaviridae] olan Covid-19 takma isimli koronavirüs, yoktan var olmadı ya da yoktan var edilmedi. Koronavirüsler daha önceden de vardı ve hatta öncekiler oransal olarak daha fazla insanın ölümüne yol açtı. Yapısı diğerleri ile benzer olmasına karşın, öldürücülüğü daha az olan Covid-19’un bulaşıcılığı çok daha yüksek ve pandemi olarak ilan edilmesinin sebebi de bu.

Virüsün yayılma hızı kapitalizmin geldiği nokta ile alakalıdır

Ölümlerin bu kadar seri ve fazla olmasında da kapitalizmin parmağı elbette ki vardır. Ancak yine tek başına sorumlu olarak kapitalizmi işaret edemeyiz. Temel sebebi yine kapitalizm değildir. Covid-19 yapısı itibarıyla insandan insana daha kolay bulaşabiliyor. Aynı zamanda kuluçka süresinin uzunluğu ve bu süreçte de bulaşıyor olması yaygınlaşmasının esas sebeplerinden. İnsanın biyolojik yapısı bu virüse ya da daha önceleri ortaya çıkan ve bir çok insanın ölümüne yol açan virüslere karşı bir bağışıklık geliştirememiştir. Ancak söz konusu virüsler insanı enfekte edince bilimsel çalışmalar bu yönde yapılmaya başlanmıştır. Bu çalışmaların sonucunda çok büyük ihtimalle bulunacak olan aşı ile beraber bu virüsün şimdiki haline karşı bir bağışıklık yaratılacaktır. Sonuç olarak zaten doğada var olan bu virüsün, insanların bilgisi dahilinde olunca, kapitalizmin doğa talanı sonucunda ortaya çıktığı belirlemelerinin yapılması, sol camianın kolaylığı ne çok sevdiğinin ve bilime ne denli ters düşüklerinin bir göstergesidir.

Mesela atom bombasının bir çok insanı kanser etmesi kapitalizmin yarattığı toplumsal felaketlerden birisidir. Toprağın artık ekin ekilemeyecek duruma getirilmesi,

radasyon, hesler vs. kapitalizmin doğayı talan etmesi sonucunda insanları ve diğer bütün canlıları da tehlikeye atmasına yalnızca birer örnektir. Ama koronavirüse baktığımızda bu belirlemeleri güçlendirecek, doğrulayacak bir veri yoktur. Burada kapitalist sistemi aklamak gibi bir derdimizin olmadığını özenle belirtelim. Ayrıca bu virüsün burjuvazi ya da devletler tarafından ortaya çıkarılmadığını söyleyerek kapitalist sistem temsilcilerinin böyle bir mevzuva asla girişmeyeceklerini de kesinlikle iddia etmiyoruz. Ama politikayı önceleyen, bilimsel bir açıklaması olan salgın söz konusuysen, ulaştığımız kitleyi yanlış bilgilendirmek pahasına bu yanılaşa düşmemeliyiz.

Yani bir şeyleri illa ki kapitalizme bağlamak istiyor-sak, bunu bilimsel bir açıklaması olan virüsle değil, politik arenada yapmalıyız. Daha doğrusu politika yapacağız, kitlelere kapitalizmi teşhir edeceğiz diye bilimi yok saymayalım. Politika yapmak sadece düşmana saldırmakla sınırlanamaz, aynı zamanda fikirlerimizin, yani bizler açısından MLM'nin propaganda edilmesidir. Ama MLM bilminde "... yalana dolana yer yoktur. Öyleyse dürüst olalım." [Mao, cilt:3, sf: 25]

Kitlelerin aciliyetli sorunlarına odaklanmalıyız

Sınıf, kadın, LGBTİ+ düşmanlarını teşhir etmek, ana uygun politikalar üretmek ve hedef kitleye ürettiğimiz bu politikalarla ulaşmak bizim her daim en mühim görevlerimizdendir. Ancak bilimsellikten uzak "politika" yani teoriden kopuk pratik yerine, yoğunlaşmamız gereken esas nokta; hala işe gitmek zorunda olan ve önlemsiz çalıştırılan işçiler, memurlar, esnek çalışma saatlerine zorlanan, işiyle tehdit edilen emekçiler, dört duvar arasına daha fazla sıkışmak zorunda kalan kadınlar, cepheye silahsız sürülen sağlık çalışanları ve büyük şirketlere yapılan yardımların yanında cebindeki beş kuruşa da göz dikilen yoksullar. Aynı zamanda, kapitalizmin krizine dönüşen Covid-19 salgını sırasında, önlem adı altında "Evdekal" kampanyasının neden bu kadar dayatıldığı sorusunun cevabını vererek de teşhir çalışmalarımızı yürütmeliyiz.

Sağlık sistemi üç beş kodomanın kar hirsına göre dizayn edilmiş bir ülkede neden "evdekal" çağrılarını yapar? Ya da neden sadece üretimde aktif rol oynayan bireylerin sokağa çıkmasına yasak getirilmez? Çünkü hem üretim devam ettirilmek, yani kapitalist canavarların karnı doyurulmak zorunda hem de hastanelere yığılmalar engellenmek zorunda. Yoksa her şeye "muktedir" olan devletin, sağlık sisteminin çürümüşlüğü ortaya çıkar ve tahmin edilenden çok daha fazla insan hayatını kaybedebilir. Bu süreçte yoğunluk ne kadar azaltılırsa kardır, şüphesiz ki sonrasında bir nebze de olsa boşalacak olan hastanelere göre yeni politikalar üretilecektir. Devletlerin derdi, insanlığın büyük bir kısmına bulaşacağı öngörülen

bu virüsten halkı korumak değil, sadece kendi popülist politikalarını sürdürmek ve sistemin çarklarına zeval gelmemesini sağlamaktır.

Elbette bu yönde teşhir çalışmaları sürmektedir. Ancak en başından beri esas değinmek istediğimiz nokta şu ki; dogmatizm hastalığı sadece politik devrimcilikten uzaklık, anı ve koşulları değerlendirememeye veya statükoculuk değildir. Tersinden politikayı mevcut durumda belirleyici olanın önüne koymakta dogmatiktir. Bu süreçte egemen sınıfın yaşadığı bir kriz ve bunun yanında çok büyük bir fırsat var. Onlar krizlerini fırsata dönüştürmeye çalışırken ve büyük oranda başarılılarken bizim derinleştirmemiz gereken kriz hangisi? Doğal bir olayla, çok sayıda insanı enfekte etmesi beklenen virüsle mi karşı karşıya geleceğiz yoksa durumu kendi lehine çeviren ve sömürüyü her geçen gün katmerlendiren egemen sınıfla mı? Verdiğimiz cevap egemenlerin krizini derinleştirmekse buna yoğunlaşmalı, üstten söylemlerle, nihai hedefe odaklanmış politikalar ve talepler yerine, kitlelerin aciliyetli sorunlarına odaklanmalıyız.

Egemenlerin yarattığı hurafeleri eleştirirken, bu konuma düşmemek için araştırmadan, yeterli bilgiyi edinmeden üstten belirlemeler yapmamalıyız. Bizim elimizde her zaman "yakalanmamak"tan daha büyük bir koz var; MLM bilimi.

Bu kozumuzu yanlış yaklaşımlarla, kolaylıkla harcamamak için politika üretirken özenli olmak zorundayız!

Covid-19 Her Şeyi Altüst Etti. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Hariç!.

Biz kadınlar evlerin güvenli alanlar olmadığını çok net biliyoruz. Evler kadınlar için her zaman sömürünün, şiddetin, baskının ve daha birçoğunun alanları oldular, ama asla güvenli alanlar olmadılar.

Çalışma, beslenme, temizlik vs. gibi pek çok alışkanlığımızın yeniden şekillenmeye başladığı bu günlerde biz kadınların omuzlarındaki yük her geçen gün biraz daha ağırlaşıyor. Her geçen gün "güvenli alanlar" olarak gösterilen evlere biraz daha itiliyoruz. "Güvenli alanlar" bizim için çoğu zaman güvenli olmasa da...

İçerisinden geçtiğimiz bu süreci elbette pek çok başlık altında değerlendireceğiz. Ancak bizim için çoğu şey "altüst oldu" demekten ziyade, "daha da ağırlaştı" dememiz durumu daha iyi özetleyecektir.

#Evdekal çağrılarının yapıldığı şu günlerde, evlerde karantinaya giren kadınların yağmurdan kaçarken, doluya tutulma durumuyla karşı karşıyayız. Evet, korona bir yağmursa erk-eklik bir dolu ve ilerledikçe büyüyor, büyüdükçe daha çok kadına ve çocuğa zarar veriyor. Virüslerden çok daha eski, bulaşıcı; hatta taşıyıcıları tarih boyunca var olan ve dünyanın dört bir yanında yaşayan bir hastalık. Hal böyle olunca sadece karantina günlerinde [Mart ayı] Türkiye'de katledilen kadın sayısı 30'un üzerinde ve gün geçtikçe artıyor. Sadece Türkiye'de değil, dünya genelinde de bu sayı her geçen gün artmakta. Geçtiğimiz haftalarda İtalya'da doktor olan bir kadın sevgili sıfatını taşıyan erkek hemşire tarafından korona virüsü bulaştırdığı gerekçesiyle katledildi! Yani artık erkeklerin yeni

bir bahaneleri var bugün: "Korona bulaştırdın" bahanesi! Biz sadece katledilenleri duyuyoruz -ki bu da medyaya yansıyanlar sadece- fakat evlerin içerisinde daha niceleri yaşıyor, bizler çok iyi biliyoruz. Karantinanın olmadığı zamanlardan biliyoruz.

Geçtiğimiz günlerde sokağa çıkma yasağı koymaktan aciz olan, sermaye uğruna insanların ölmesine göz yuman iktidarın Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, kadınlara "kahraman" dedi. Peki evlerde katledilen kadınlar da kahraman mı? Kahramanlarsa eğer, o erkekler bunun hesabını ödeyecekler mi? İndirim uygulanmadan ya da sonrasında bir af yasası çıkartılmadan gereken cezaları yatacaklar mı? Ah pardon! O "kahraman" sıfatı toplumsal cinsiyet rollerine uyan veya uyması gereken, sizin algınızdaki makbul kadınlar içindi, bizim hatamız kusura bakmayın! Ne demiştiniz, hatırlayalım: "Kadınlar tedbirler konusunda adeta ikna kahramanlarımız."

Öyle ya evlerin içerisinde hapsolmuş kadınlar, okulların ara vermesiyle yarım yamalak bir "evden eğitim sisteminde" geçen çocuklarıyla, sürekli yapılması ve uyulması gerektiği söylenen hijyen kurallarıyla, besin ihtiyacıyla, eğer evden çalışıyorsa bu defa patronlarca esnek çalışma ve daha çok iş yapma durumunda kalmakla yüzyüze... Elbette kadınlar "kahraman" olur, sen olacak değil-

sin ya! Fakat bütün bunlara karşı koyar, ola ki bir isyan edersen, işte o vakit makbul olmaktan teröristliğe hızlı ve dikey bir geçiş yaparsın. Ülkede tüm sıfatlar o kadar karışık ki; bugün kahraman, vatanperver vb. olanlar ertesi gün en büyük düşman, en korkunç terörist, vatan haini ilan edilebiliyorlar ne de olsa.

İlk evlere kapatılan yine kadınlar oldu

Pandemi günlerinin başlaması ve tüm dünyada etkili olmaya devam etmesiyle birlikte, her kriz döneminde olduğu gibi, iş alanlarından evlere gönderilen; özel sektör ve devlet kurumlarının ilk gözden çıkarttıkları kadın çalışanlar oldu. Çocukların da evlerde olduğu bu günlerde, çocuğun yükünü taşımaları için kadınlar evlere gönderildi. Yani şu "kahraman" sıfatı için uygun ortam yaratılmış oldu aslında. İşten atılan ya da ücretsiz izne çıkartılan kadınların çoğu özgürlük alanlarını terk etmek zorunda kalarak ailelerinin yanına gitti, çünkü geçinememek ile yüzyüze kaldılar. Kendi imkan ve özverileriyle oluşturdukları, kendilerine ait olan alanlarını terk etmek zorunda kalan kadınların yaşadığı psikolojik ve ekonomik şiddetin boyutları tartışılmıyormuş. Zaten şu alınması gereken hijyen önlemleri ve ev temizliği vs. gibi bir çok şey için de kadınların evlerde olmaları gerekiyor çünkü erkekler bunları kendi başlarına yapabilmekten her zaman aciz olmuşlardır!

Hijyen/ yemek/ çocuk üçgeni

İşten atılan kadınlar ekonomik sorunlar yaşarken, bir yandan da ev ile ilgilenmek zorunda olarak görülüyor. Temizlik bizde, çamaşır bizde, ütü bizde, yemek bizde, eğer varsa çocuğun bakımı da bizde! Eğer evde çalışmak üzere iş yeriyle anlaşmaya vardırıysanız, bu sefer de esnek çalışma koşulları ve bu yukarıda saydıklarımızın tümü birleşiyor. Ölümü gösterip sıtmaya razı etmek gibi; "Evden çalışıp bir de iş ile uğraşacağıma, işten atılıp ekonomik zorluk mu çeksem?" dedirtiyor insana. Tüm bu işleri nasıl yapar tek başına bir insan? Hem evin tüm ihtiyaçlarıyla ilgilen (buna eğer evin içerisinde bir erkek varsa onun da ihtiyaçları dahil oluyor; nazi, niyazi, şiddeti, pisliği...) hem çocukla hem işsizlikle veya patronun çok çalıştırmasıyla/esnek çalışma koşullarıyla...

Evden çalışan kadınların ahvali

Şu süreçte işten atılan kesimin büyük çoğunluğunu kadınlar oluşturuyor. Evden çalışan kesimin çok büyük bir kısmını da yine kadınlar oluşturuyor. Yani evde olan hep kadınlar. Evden çalışan kadınların çeşitli platform ve raporaj gibi vesilelerle aktardıkları bilgiler ise oldukça acı ama tahmin etmesi çok da güç olmayan gerçekler.

Kadınlar hangi iş alanından olurlarsa olsunlar işyerindeki emek sömürüsüne göre çok daha fazla emek sömürüsü ile karşı karşıya kalıyorlar. Sürekli telefon veya

maillerden iş isteniyor, mobbing uygulanıyor. Teknolojinin bütün nimetleri evde çalışan kadın işçiyi sömürmek için kullanılıyor. Örneğin normalde hiç gündemde olmayan yeni ve zor işler patronlar tarafından bir anda, "hadi yapın, şu kadar da süreniz var" denilerek dayatılıyor. Bir tekstil işçisi günde 1500 parça üretirken 2000 parça üretmeye zorlanıyor. Gecenin bir yarısı ertesi güne iş istenilerek uyuma hakları bile ellerinden alınıyor kadınların. Bir de bunların yanında evin işleri, çocukların -ödevleri de dahil- bakımları bekleniyor kadınlardan! Sürekli olarak işten atılma korkusu yaşayan kadınlar, hata yapma korkusunun da getirdiği baskı ile sürekli daha çok ve daha iyi iş çıkartma gayretiyle enerjilerini harcıyorlar.

Sonuç olarak, biz kadınlar evlerin güvenli alanlar olmadığını çok net biliyoruz. Evler kadınlar için her zaman sömürünün, şiddetin, baskının ve daha birçoğunun alanları oldular, ama asla güvenli alanlar olamadılar. Geçtiğimiz günlerde "erkeklerin sağlıklarının göz önünde bulundurulması" gerekçesi gösterilerek kadınların uzaklaştırma kararı çıkartmalarına da zorluk getirildi. Henüz ülkenin hukuk sisteminde 6284 sayılı yasa dahi uygulanmazken "evlerin güvenli alan olduğu iddia ediliyor. Üniversiteli genç kadınların, hapisanelerde öz savunma yaptığı için veya siyasi görüşünden dolayı tutulan ve son çıkartılan infaz yasası kapsamına girmeyen yüzlerce kadının durumuna, bu yazının konusu olmadığından dolayı değinmiyorum. Fakat biz kadınlar için, yaşam hapisanelere de, evlere de sığınmıyor!

#Kadın ve Çocuk Düşmanları Affedilemez #İnfazda Eşitlik Yaşatır

HDP'li vekiller mecliste ayrımcı infaz yasasına karşı yürüdü

Geçtiğimiz Ekim ayında çıkan ve özellikle propaganda yaptıkları gerekçesiyle hapisanede bulunan birçok siyasi tutsağın tahliyesini ve yeniden yargılanma yolunu açan infaz yasası sonrasında, 2020 yılının başlarında başka bir yargı reformu paketinin daha mecliste tartışılacağı biliniyordu. Hatta bu paketin içerisinde üyelik ile yargılananları da kapsayacak maddeler olması bekleniyordu. Tüm siyasi tutsakları yakından ilgilendiren bu durum, Covid-19 salgınının dünyayı sarsan bir hızla yayılıp, binlerce can kaybına yol açmaya devam etmesiyle birlikte iktidar için bir koz olarak kullanılmaya başlandı.

Ocak ayı gibi çıkması beklenen 70 maddelik "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" kısa bir süre önce meclisin adalet komisyonundan geçti. COVID-19 ile birlikte paketin de içeriği oldukça tartışmalı bir hal aldı. Paket içeriğini siyasi tutsakları kapsamayacak şekilde hazırlayan iktidar ve MHP, kadın düşmanı katilleri, taciz ve tecavüzcüleri, çocuk istismarcılarını, uyuşturucu tacirlerini paket kapsamına alarak büyük tepki topladı. Özellikle çocuk istismarcıları ve kadın düşmanlarının yasayla birlikte indirim alarak çıkartılmak istenmesine karşı tüm kadın kurumları, devrimci demokrat kurum, örgüt ve DKÖ'ler bilhassa sosyal medya üzerinden ve başka çeşitli kanallardan eylemler başlattı, bildirimler yayınladı. Arkasına COVID-19 sebebiyle sokak

Bir kadın olarak bana sorulsa; "hangisini tercih edersin: korona mı erkek şiddeti mi?" diye elbette "Korona" derim.

eylemliliklerinin olamayacağı güvencesini aldığını sa-nan erkek devlet iktidarı birçok çevre tarafından gelen itirazlar sonucu önce, siyasetler ile birlikte cinsel suçlar, uyuşturucu, kadın katilleri ve kasten insan öldürme suçlarını kapsam dışı bırakacağını söyledi! Bu haliyle de çok büyük handikaplar içeren tasarının, insan haklarından, sağlık ve yaşam gibi temel haklardan bihaber şekilde hazırlandığı çok açık. Özellikle çeşitli suçlardan yatan, birçok toplu katliamda parmağı olanlar da bu yasadan faydalanabilecek; Soma'daki maden işçileri ya da Ali İsmail Korkmaz'ın katilleri gibi. Duruma HDP ve çeşitli demokrat, yurtsever, devrimci kurum ve DKÖ'lerden itirazlar yükselmeye devam etti.

Hapishaneler büyük oranda toplu yaşanan ve oldukça izole, sağlık hizmeti gibi temel hak olan birçok şeye erişimin oldukça kısıtlı ve güç olduğu, çoğunlukla da iktidarın işkence yöntemi olarak hakları ve temel ihtiyaçları karşılamadığı alanlar olması nedeniyle, salgına karşı en büyük risk bölgeleri. Dünyanın başka birçok ülkesine göre hapishanelerin doluluk oranı en yüksek olduğu ülkelerden birisi de Türkiye. Bu da hapishanelerin özellikle bu topraklarda salgına karşı en riskli alanlar olduğu anlamına geliyor. Fakat hala geçerli bir önlem, en azından öncelikli olarak hasta, yaşlı ve risk grubunda olan siyasi tutsakların tahliyesi gibi hiçbir girişimde bulunulmamakta.

Çocuk istismarcıları tahliye ediyor, siyasiler Ölüme terk ediliyor

Paketin tasarlandığı ilk halinin kamuoyuna yansımından ve geldiğimiz aşamada, taciz-tecavüzcülerin, istismarcıların, kadın katillerinin ve devletin tetikçiliğini yapan çetelerin dışarın salınmaya başlamasına kadar, siyasi tutsakların ölüme terk edilmek istendikleri de tüm toplum tarafından açıkça görülmüş oldu. Ki tüm itirazlara rağmen ısrarla siyasi tutsaklar tahliye edilmiyor! Her gün hapisanelerden gardiyan ve görevlilerin tutsaklara psikolojik ve fiziksel şiddet uyguladığı haberleri gelmeye devam ediyor. Suların kesildiği ve temizlik malzemelerinin “kantinde yok” gerekçesiyle temin edilmediği, kantinde bulunanların ise fiyatlarının arttırıldığı biliniyor. Revir veya hastane sevki gibi ihtiyaçlar bu süreçte çok daha fazla işkence aracına çevriliyor. Gelen kısıtlı bilgilerde, özellikle gardiyanların tutsaklara tükürdüğü, aramaların sıklaştırılıp tüm eşyalara özellikle dokunulduğu gibi bilgiler var. Duruma karşı özellikle sosyal medya aracılığı ile “Hayat eve sığar, hapisaneye değil” sloganıyla eylemler yapıldı. Son olarak ise #İnfazTasarısıGeriÇekilsin hastagiyle eylem gerçekleştirildi.

Bir yandan da erkek devlet ve onun hukuk sistemi erkekleri korumaya, COVID-19 salgınına adeta bir fırsatta çevirmeye devam ediyor. HSK geçtiğimiz günlerde aldığı bir karar ile kadınların uzaklaştırma kararı alabilmelerini, “COVID-19 salgını nedeniyle erkeğin sağlığının tehlikeye girmemesi için” kısıtladı. Yani HSK tarafından erkeğin sağlığı ve kadının hayatı karşılaştırıldı, bu karşılaştırma sonucunda kadının hayatı daha aşağıda görülüp ona göre karar alındı! Kadınlar ise

olaya ilişkin; “6284 sayılı yasayı kısıtlayamazsınız, uygulamak mecburiyetindedesiniz, hatta bu süreçte evlere kapanmak zorunda kalan kadınların can güvenliği için önlemleri ve acil planlamaları yapmakla yükümlünüz” diyerek #Karantinada6284Yaşatır hastag çalışması başlattı..

Kadın düşmanları ve çocuk istismarcılarını çıkartmak isteyen tasarı bütün itirazlara rağmen yürürlüğe girmiş oldu. Her fırsatta ısıtıp ısıtıp karşımıza çıkardıkları kadın ve çocuk düşmanı bu yasa salgın gölgesinde bizlere dayatılıyor. Hiçbir önlem almadan kadın katilleri, tacizciler, istismarcılar sokağa salındı. Güç bela hapisaneye tiktirabildiğimiz erkeklerin de dışarıya çıkmasıyla birlikte çok daha fazla kadının ve çocuğun yaşamı tehlikede olacak. Bir gün karantina günleri de bitecek ve bu katiller, tacizciler, tecavüzcüler hali hazırda dışarıda olanlarla birleşip, ellerini kollarını sallayarak sokaklarda gezebilecek! Bir kadın olarak bana sorulsa; “hangisini tercih edersin: korona mı erkek şiddeti mi?” diye elbette “Korona” derim.

COVID-19 ve evlerde karantinada olma durumuyla birlikte sokaklarda fiili direniş sergileyemeyeceğimiz gibi bir düşünceye güvenen, kadın düşmanı yasalar çıkartıp, çocukları ve kadınları “kaderleriyle” başbaşa bırakma isteğini uygulamaya çalışan erkek devlet iktidarının unuttuğu bir şey var; **biz kadınların kaybedecek bir şeyi yok...** Ya koronavirüs ya da erkekler tarafından öldürülmek, tacize ve tecavüze uğramak... 8 Mart gününde ve aslında öncesindeki Las Tesis eylemlerimizle şunu çok net belirttik, hala da belirtmeye devam ediyoruz; **Erkeklik/Ataerki/Patriarka Korona'dan daha ölümcüldür!**

Sanayi 4.0 Kapsamında Kadın Emeğinin Görünmezliği Pekiştirilirken

Kadının toplumsal hayatta yer alışının, üretimdeki yeri ile yakından alakalı olduğu gerçeği "Sanayi 4.0"ın yarattığı işsizler ordusunda ilkin kadınlara yer ayrılmasını getiriyor.

olanlar açısından da değil üstelik... Evden çalışma ile esnek ve güvence-siz çalışma koşullarının dayatılması için uygun zeminin oluşturulması, sürekli işsizlik tehdidi altında olmak, kapanan küçük işletmelerle beraber binlerce kişilik bir işsizler ordusunun oluşması bugün en yakıcı gerçekler.

Bu durum sadece Türkiye için değil, küresel bir gerçeklik. Uluslararası Çalışma Örgütü [ILO] pandemi-nin yarattığı etkinin küresel işsizliği yaklaşık 25 milyon artırabileceği ve bu nedenle emek krizi yaratabileceğine dikkat çekerken henüz etkilerini kaybetmeyen 2008 ekonomik krizinin bir üst aşamasına geçilmiş oldu. Kapitalist-emperyalist sistem 2008 ekonomik krizi sonrasında kendisini toparlamak için attığı adımlarla kendi adına kısa vadeli çözümler yaratsa da yaşadığı krizin boyutlanmasını engelleyemedi. Bugün COVID-19 eşliğinde yaşananlar ise bu krizin aldığı boyutu göstermekle beraber Sanayi 4.0 kap-

COVID-19 salgınının Mart ayının ortası itibariyle yaşamımıza girdiğinin duyurulmasıyla yaşamın olağan akışına dair olan her şey alt üst oldu. "EvdeKal" çağrısıyla kendi OHAL'imizi ilan etmemizi, "sosyal mesafe" ile temaslarımızı en aza indirmemizi salık veren devlet, dünyayı uzun bir süredir kasıp kavuran koronavirüs gündemine gecikmeli de olsa almayı "başardı". Ancak bu ele alışın sınıfsal, sosyal ve cinsiyet odaklı pek çok handikabının olduğu ortada. Kendini karantinaya alma çağrısının sosyal güvencesi olanlar için hayata geçirilmesi mümkün olsa da bugün çalışmak zorunda olan, çalışmadığı takdirde yaşamsal ihtiyaçlarını karşılayamayacak olan milyonlarca insan var. Dolayısıyla COVID-19'a karşı kendi OHAL'ini ilan etmek sınıf çelişkisinin daha da derinleşmesi anlamına geliyor bugün. Sadece çalışmak zorunda

samında yaşamın her alanında meydana gelen değişim-dönüşümün hızlandırılmış bir sürece alınmasıdır. Bugün sınıflar tarihinin her keskin döneminde yaşanan krizin bir yansımasını yaşıyoruz. Ezilenlerin mevcut olana rıza göstermediği, tahakküm ilişkilerine itiraz geliştirdiği yerde tarihin keskin dönemeci baş gösteriyor, bunu biliyoruz. Ve sistemin içerisinde olduğu yapısal krizin ana damarını bu oluşturuyor.

COVID-19; Geleceğin Provası

Sömürücü ve ataerkil sistemin iç içeliği ise yine bu kapsamda karşımıza çıkıyor bu süreçte. Sanayi 4.0 kapsamındaki gelişmeler, bu iç içeliğin bir yansıması olarak kadınları vuruyor ilk başta. Üretim araçlarındaki değişim, üretim ilişkilerine yansırken bunun güvencesiz ve esnek çalışma ile işsizliği beraberinde getirdiğinden bahsetmiştik. Bu bahsettiklerimize ilişkin üretilen tüm politikaların hedefinde ilkin kadınların olması tesadüfî bir yerde durmuyor; bu durum sömürücü sistemin ataerki ile iç içeliği ile alakalı olduğu kadar ataerkil sistemin kendi varlığını sürdürme çabası ile de alakalı.

Geride bıraktığımız yüz yıl kadınların verdikleri mücadele ile pek çok kazanım elde ettikleri, toplumsal cinsiyet eşitsizliğine karşı önemli bir yol aldıkları gelişmelere sahne oldu ve olmaya da devam

ediyor. Kadın-erkek arasındaki ezilen-ezen ilişkisine dair darbeler anlamına gelen bu kazanımlar erkek egemen sistemin mevcudiyetine tehlike arz ederken elindeki tüm araçları, kadına atfettiği ikincil konumun korunması üzerine kapsamlı bir biçimde kullanmaya devam etti- ediyor. Bu anlamda güvencesiz ve esnek çalışma koşulları ile işsizliğin en başta kadınları hedef aldığını anlamlandırmak zor olmayacaktır.

Kadının toplumsal hayatta yer almasının, üretimdeki yeri ile yakından alakalı olduğu gerçeği "Sanayi 4.0"ın yarattığı işsizler ordusunda ilkin kadınlara yer ayrılmasını getiriyor. Tüm işkollarının esasta erkeğe ayrılması, kadının yardımcı güç olarak görülmesi kriz anlarında kadınların eve dönüşünün yolunu açarken bu defa ev içi emeğin görünmezliği ile kadınlar başa bırakılıyor. Nitekim ekonomik krizin baş gösterdiği her dönemde kadınların üretimden geri alınması, ev içi emeğe yönlendirilmesi bunun en somut hali.

Yine COVID-19 ile gündemimizde yakıcı bir yer tutan evden çalışma, aslında Sanayi 4.0'ın bir yansıması; geleceğin provası. Bugün pek çok kadın salgın çerçevesinde karantina koşulları gerekçe gösterilerek evden çalışırken çalışma saatlerinin esnekliği, işten çıkarılma korkusu ve ev içi ücretsiz emek cenderesi ile baş başa. Kadın emeğinin görünmezliğini böylece garanti altına alan sistem, kadını toplumsal yaşamın öznesi olmaktan da çıkararak ev-aileye hapsediyor. Kadının emeğinin görünmez kılınışı ise ücretli emeğin erk-ek kılınışının bir sonucudur. Ve üretim ilişkilerindeki dönüşüm ile beraber, ücretli emeğin erkeğe ait kılınırlılığının garanti altına alınmak istendiği tüm bu günlerde "geleceğin provası" görülmektedir.

Las Tesis'ten 8 Mart'a...

Şunu unutmamak gerekir ki, ezilenler arasındaki etkileşimin ve dayanışmanın hiç olmadığı kadar küreselleştiği bir sürecin içerisinde geçtik ve geçiyoruz. Bu durum ezilenlerin mücadele hattında önemli bir yere sahip ve bunun en çok da kadın mücadelesi için geçerli olduğu pek çok örnekle karşımızda. Las Tesis'ten 8 Mart'a milyonlarca kadının sokakları kuşatması geleceğin provasını yapan sistemin işinin hiç de kolay olmadığını göstermektedir.

İlerleyen teknolojinin ezenlerin elinde daha fazla kâr amaçlı kullanıldığı günümüzde, kadınların emeğine, bedenine, kimliğine sahip çıkmak için bir araç olarak kullanılması geleceğin ezilenlerin, en çok da kadınların olmasının yoludur.

Kitap Tanıtımı: Yarın Bizimdir Yoldaşlar

Manuel Tiago tarafından yazılan “Yarın Bizimdir Yoldaşlar” kitabı Portekiz’de illegal bir örgütün yerel çalışma hayatını anlatan akıcı bir kitap. Kitabın önsözünde kitabın teksir halinde bulunduğunu ve el yazısıyla bir köşesine Manuel Tiago yazıldığını bundan dolayı yazar isminin Manuel Tiago olarak yayımlandığı ifade ediliyor. Portekiz Komünist Partisi genel sekreteri Alvara Cunhal 1992 yılında partideki görevlerinden ayrıldıktan sonra cezaevi sürecinde Manuel Tiago mahlasıyla eserler yazdığını ifade ediyor. Böylece Manuel Tiago isminin arkasındaki gerçek ortaya çıkıyor.

Yukarıda da ifade edildiği gibi Portekiz’de bir bölge örgütlenmesinin çalışmalarını anlatan kitap yukarıdan aşağıya doğru örgütlenen bir yapının çalışma disiplini- ni ince ayrıntılarına kadar gözler önüne seriyor. Bölge örgütlenmesinde yer alan ve ilişkide olduğu alt komitelerinde yer alan kişilerin örgütsel ve bireysel ilişkilerine dair bir çok ayrıntıyı objektif bir şekilde ortaya koyuyor.

Kitap birçok ders çıkarılabilecek ayrıntıya sahipken bunlardan öne çıkan kesitler; örgüt disiplini, özveri, mücadelenin meşruiyetine ve zaferine dair öngörüyle birlikte bağlılık olarak ortaya çıkıyor. Ataerkinin devrimcilerin yaşamındaki olumsuz örneklerini de net bir şekilde gösteren kitap yazarın bu pratikleri olumsuzlamamasına karşın, günümüzden geçmişe bakan bir kişinin bugün kadınların tüm dünyada kazandıkları mevzileri görmesi açısından önemli bir gerçeklik barındırıyor. Devrimci bir örgüt içerisinde erkekliğin hangi biçimlerde sürdürüldüğünü net bir şekilde ortaya koyuyor.

Fabrikaların ve köylük bölgelerin iç içe bulunduğu bir coğrafyada kaleme alınan kitap köylü örgütlenmeleri ile işçi örgütlenmelerinin ortaya koydukları devrimci pratikleri bir örgütün nasıl birleştirebileceği yönünde iyi bir örnek gösteriyor. Sorunlarının biçimleri farklı olsa da özünde aynı düşmanın karşısında nasıl bir ortaklaşma ortaya konulabileceği noktasında önemli bir yerde duruyor.

Birçok bileşenle farklı biçimlerde yürütülen teorik-pratik tartışmaları gözler önüne seren kitap, önsözünde yer alan bir alıntıyı örneklerle açıklarcasına kurgulayan bir roman ortaya koymuş gözüküyor. Alvaro Cunhal’ın Portekiz’de Özgürlüğün Şafağı kitabından alıntılanan “Bir devrim sorumsuz sloganlar haykırarak değil, gerçek bir devrimci çalışma gerçekleştirerek yapılır. Eğer herkes zafere ulaşılacak tek ve gerçek yolu anlarsaydı, herkes hararetli bir örgüt çalışmasını geliştirebilseydi, kavgayı yönetebilmek amacıyla her an kitlelerin duygularını tanımaya çalışarak halk mücadeleleri üzerinde yorulmadan ısrarla durulsaydı, zafer günü genel olarak düşünülmediğinden çok daha yakın olurdu.” bu kesitte yer alan değerlendirmenin gerçekliği kitabın tamamında berrak bir şekilde gözlerimizin önüne koyuluyor. Yazar kesitte ifade edilen gerçeği kitabın bir çok sayfasında parça parça işleyerek göstermiş oluyor.

Kitabın içerisinde bulunan onlarca karakterin içerisinde kendi özgün yanlarımızla birlikte birçok olumlu-olumsuz pratiğimize ayna tutabileceğimiz bir bütünlük bulunuyor.

İspanyol Gribi! 1918-1920

Ücretsiz sağlık sisteminin doğuşunda İspanyol Gribi ve Sovyetler'in bu alanda attığı adımlara çok etkisi var.

Influenza A virüsü ya da H1N1 olarak bilinen, 48 saat gibi kısa bir sürede akciğerleri mahvedip, kan kusma ve nefes almama gibi sebeplerle ölüme neden olan bu virüs, daha çok gençleri etkilemiş, savaş ve İspanyol Gribi dünyanın bir neslini yok etmişti.

İspanyol Gribi: Savaş, Alınmayan Önlemler

Adı İspanyol Gribi olsa da hastalığın aslında İspanyollarla doğrudan bir ilgisi yoktu. Aslında hastalık ilk olarak ABD'nin Kansas şehrinde küçük bir kasaba olan Haskell County'deki Camp Funston adlı askeri eğitim kışlasında ortaya çıkmıştı. 4 Mart 1918 günü, kampta yemekleri pişiren er Albert Gitchell, yüksek ateş, titreme, baş ağrısı şikâyetleriyle doktora başvurdu. Milyonlarca insanın hayatını kaybetmesine yol açacak hastalığın ilk teşhisiydi bu. Aynı gün kampta eğitim gören askerler aynı şikâyetlerle doktora başvurdular.

İlk hastalara bakan Doktor Loring Miner, bunun yeni ve tehlikeli bir hastalık olduğunu anlamış ve durumu hemen Halk Sağlığı Hizmetleri'ne bildirmişti. Ama onlar bu tespiti diğer doktorların takip ettiği Public Health Reports dergisinde yayınladıklarında zaten salgın ülkeyi kasıp kavurmaktaydı.

Tarihi insanlık tarihinden çok daha öncelere gittiği düşünülen mikroorganizmaların insanlığın bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik alanlarına gösterdiği etkiler tahminlerin çok ötesindedir. Bu küçük canlıların sebep oldukları hastalıklar ve bu hastalıkların insan toplulukları içinde hızla yayılmasıyla ortaya çıkan salgın hastalıklar tarih boyunca insanların kitleler halinde ölümlerine, bazı siyasal ve sosyal yapıların kökten değişimine neden olmuştur. 1347-1351 yılları arasında yaşanan milyonlarca insanın ölümüne neden olan veba salgınının feodalizmin çöküşüne hızlandırıcı bir etkisinin olduğundan bahsedilir. Büyük kitleleri etkileyen salgın hastalıkların da bazen tarihteki belirleyici rollerinden söz edilebilmektedir.

Koronavirüsten bahsedilirken sık sık atıf yapılan 1918-1920 İspanyol Gribi, tam da böyle ciddi siyasi, toplumsal sonuçlar yaratmış bir salgındı.

Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın son yılında ortaya çıkan salgında 50 ile 100 milyon arasında insanın hayatını kaybettiği tahmin edilmektedir. O günkü dünyanın toplam nüfusunun yüzde 30'unun hastalığa yakalandığı, yüzde 5'inin hayatını kaybettiği belirtilmektedir.

Geç kalmalarının sebebi ABD'nin 1917'de Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'na girmesiydi. Avrupa cephesine sürekli asker gönderiliyordu. Halkın ve askerlerin moralinin bozulmaması gerekiyordu. Böylece salgın kontrol altına alınabileceği ilk zamanlarda rahatça yayıldı. Bütün dünyaya yayılması ise hastalığın ortaya çıktığı Kansas'taki kışlada eğitimlerini almış Amerikan tümenlerini taşıyan gemilerin Fransız limanlarına demir atmasıyla başladı.

En başta Avrupa'daki Amerikan askerleri arasında yayılan hastalık, onlardan önce müttefik İngiliz, Fransız, İtalyan askerlerine sonra da savaştıkları Alman askerlerine doğru yayıldı. Daha sonra da askeri çıkarmalarla dünyanın her yerine ve sivillere. Fakat hastalık yüzünden askerlerini kaybeden ülkelerin hiçbiri salgını duyurup, savaşta ordularının ve halklarının moralini bozmak istememişti.

Devletler Salgını Savaşın Gölgesine Gizledi

Hastalık neredeyse bütün dünyayı kasıp kavururken, savaşta ülkeler kamuoyunun salgından haberdar olmasını istemedikleri için sıkı bir sansür uygulamışlardı. Salgın, ancak Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'nda tarafsız olan İspanya'ya sığırdığında sansüre takılmadan İspanyol gazetelerinde haber oldu. İlk olarak Mayıs 1918'de El Sol Gazetesi Madrid'de kışlalarda askerleri etkileyen bir hastalıktan bahsetti. Bütün dünya salgını İspanyol gazetelerinden öğrendi. Böylece hastalığın adı da konulmuş oldu; İspanyol Gribi.

Hastalığın etkisi 1918'in yazında havalar ısınınca bir miktar azaldı. Fakat bu durum da önlemlerin azaltılmasına neden oldu. Bu rahatlık havası, ağustos ayından sonra başlayan salgının ikinci dalgasını birinciden daha ölümcül yaptı. Cepheden cepheye taşınan

askerler virüsü Ortadoğu'ya Endonezya'ya Afrika'ya, Hindistan'a doğru yaydılar. Milyonlar virüsü kaptı ve hayatını kaybetti.

Dünya çapında yayılan hastalıktan ölenler en fazla Asya ve Afrika'daydı. Asya'daki bir hastanın ölüm ihtimali Avrupa'dakinin kat be kat fazlaydı. Dünya çapında ölüm oranlarının en fazla olduğu yerler yaşam koşullarının kötü olduğu yoksul halkın yaşadığı, tedaviye ulaşımın en zor olduğu bölgelerdi. Paris'te daha farklı bir durum gözleniyordu. En yüksek ölüm oranları en zengin mahallelerde olmuştu. Ama ölenler ev sahipleri değil, soğuk çatı katlarında kalan hizmetçilerdi. Bütün dünyada hastalıktan en çok etkilenenler kötü beslenen, kötü konutlarda oturan ve doktora gidemeyen yoksullar, göçmenler ve etnik azınlıklardı.

Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşının sürdürülemez hale gelmesinde önemli bir etkenin, İspanyol gripinin gençleri vurması olduğu söylenir. Zira salgın ordulara sığramış ve sayısız asker, birbirlerini yok edemeden, grip tarafından öldürülmüştü.

Ücretsiz sağlık sistemi ve İspanyol Gribi

Ücretsiz sağlık sisteminin doğuşunda İspanyol Gribi ve Sovyetler'in bu alanda attığı adımlara çok etkisi var. Sovyetler Birliği'nde İspanyol Gribi'nden 3 milyon civarında insanın hayatını kaybettiği belirtilmektedir. Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın yarattığı yıkım, ardından yaşanan kanlı iç savaş ve doğurduğu kıtlık düşünüldüğünde, salgının insanlar üzerindeki etkisinin daha fazla olduğu görülecektir.

Ülkenin bu yıkımla karşı karşıya kalması dünyada ilk defa sağlık sisteminin ücretsiz ve merkezi bir hale getirilmesine de ön ayak olur. O günlerde merkezileşmiş bir ücretsiz sağlık sistemi, devletler tarafından benimsenen bir yöntem değildir. Sovyetler Birliği, Ekim Devrimi ve kanlı iç savaşın ardından ilk kez modern kamu sağlık hizmetini hayata geçirir. İlk yıllarda bu haktan faydalananlar merkezi bölgelerdeki insanlar olsa da kısa zamanda yayılır. Lenin verdiği talimatlarda önceliklerinin salgın hastalıklar ve açlığın kırdığı bölgeler olması gerektiğini belirtir. Sovyetler'in merkezi kamu sağlık sistemini yürürlüğe koymasının ardından kimi Batı Avrupa devletleri de bu modelin benzerini izler. 1920'lerin ortasına geldiğindeyse Sovyetler, geleceğin doktorluk anlayışına dair şöyle bir görüş ortaya koyar: "Sadece iyileştirmek için değil, aynı zamanda önlem yollarını önermek için hastalığı şiddetlendiren mesleki ve toplumsal nedenleri de inceleme yeteneği." Bir hastalığa yalnızca biyolojik olarak değil, aynı zamanda da sosyolojik olarak yaklaşılması gerektiğini öğreten bu anlayış daha sonra dünyada da yankı bulur.

FARKLI COĞRAFYALAR ORTAK "KADERLER" MÜLTECİLER

Ciwanên Demokratên Nû

Me Cane Xwe da Dozeke Cihanê jî Binê Rehên We ve Hilwesînê!
Kovara Ciwanên Siyasî, Hejmar 15, Avrêl - Gulan 2020

KORONAVIRÛS SANAYÎ 4.0 BAĞLAMINDA GELECEĞİN PROVASI

